

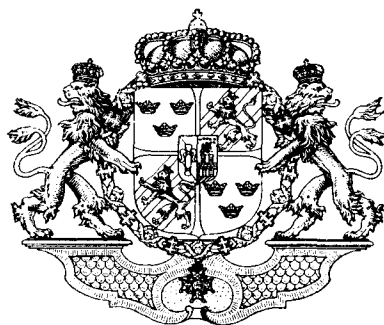
BIDRAG
TILL
SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK.

B) VALSTATISTIK. XVIII.

STATISTISKA CENTRALBYRÅNS
UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

RÖRANDE
RIKSDAGSMANNAVALEN

ÅREN
1906—1908.

POUR LE RÉSUMÉ EN FRANÇAIS VOIR PAGE IV.

STOCKHOLM,
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER.
1909.

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. R. Valstatistik. – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1873-1911.

Täckningsår: 1872-1910.

Innehåll: Statistiska centralbyråns underdåniga berättelser rörande Riksdagsmannavalen, Riksdagens andra kammare, Landstingsvalen och Kommunala rösträtten.

Efterföljare:

Riksdagsmannavalen / Kungl. Statistiska centralbyrån – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1912-1970. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1909/11-1965/1968.

Kommunala valen / Kungl. Statistiska centralbyrån – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1920-1967. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1919-1966.

Landstingsmannavalen / Kungl. Statistiska centralbyrån – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1913-1919. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1912-1918.

Översiktspublikationer:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960.

S. 267-272: Allmänna val (Tab. 274-280).

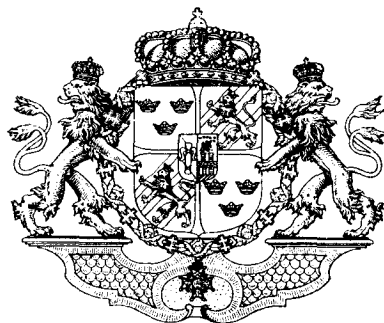
BIDRAG
TILL
SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK.

B) VALSTATISTIK. XVIII.

STATISTISKA CENTRALBYRÅNS
UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

RÖRANDE
RIKSDAGSMANNAVALEN

ÅREN
1906—1908.

POUR LE RÉSUMÉ EN FRANÇAIS VOIR PAGE IV.

STOCKHOLM,
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER.
1909.

Innehållsförteckning.

	Sid.
<i>Inledning</i>	1.
<i>Riksdagens Första kammare</i>	2.
<i>Riksdagens Andra kammare:</i>	
I. Fyllnadsvälen åren 1906—1908	6.
II. Allmänna välen för riksdagsperioden 1909—1911:	
A) Valkretsarna	7.
B) Valberättigade	10.
C) Valsättet	14.
D) I välen deltagande	15.
E) Valförrättningen och röstfördelningen	17.
F) Kammarens sammansättning på grund af välen.	19.

Tabeller:

1. Välen till Första kammaren åren 1906—1908.	22.
2. Första kammarens sammansättning vid lagtima riksdagen år 1909	24.
3. Fyllnadsvälen till Andra kammaren åren 1906—1908	28.
4. Allmänna välen till Andra kammaren för riksdags- perioden 1909—1911	29.
5. Valberättigade och i allmänna välen till Andra kammaren för riksdagsperioden 1909—1911 deltagande i de särskilda städerna	37.

Table des matières.

	Page.
<i>Introduction</i>	1.
<i>La Première chambre.</i>	2.
<i>La Seconde chambre:</i>	
I. Élections complémentaires en 1906—1908	6.
II. Élections nouvelles pour la période de 1909—1911:	
A) Circonscriptions électorales	7.
B) Nombre des personnes ayant le droit de vote	10.
C) Élection directe ou indirecte	14.
D) Nombre des votants.	15.
E) Suffrage ainsi que répartition des voix	17.
F) Résultat des élections	19.

Tableaux:

1. Élections pour la Première chambre en 1906—1908	22.
2. Les membres de la Première chambre à la Diète ordinaire en 1909	24.
3. Élections complémentaires pour la Seconde chambre en 1906—1908	28.
4. Élections nouvelles pour la Seconde chambre de la période de 1909—1911	29.
5. Id.; tableau spécial pour les villes	37.

<i>Résumé de la Statistique électorale en 1906—1908</i>	IV.
---	-----

Résumé de la Statistique électorale en 1906—1908.

Le Bureau central de statistique ayant donné déjà à l'occasion des élections de 1872 (voir *Bidrag till Sveriges officiella Statistik*. R, 1.) un exposé succinct des lois qui régissent les formes représentatives de la Suède, on a cru pouvoir y renvoyer les lecteurs, en se bornant ici à une simple exposition des traits principaux des dernières élections.

Par une modification, en 1894, de la loi sur l'organisation de la Diète, le nombre des représentants est fixé pour l'une et l'autre chambre.

La Première chambre est composée de 150 membres (tabl. 2).

Pendant les années 1906—1908, 76 personnes sont élues représentants de cette chambre (tabl. 1).

La répartition des membres selon les professions présente, en 1909, le résultat suivant (tabl. B):

Conseillers d'État, ministres actuels	4
Présidents, directeurs généraux	11
Préfets	11
Juges	12
Autres membres de l'administration civile	12
Militaires	17
Clergé	6
Professeurs	11
Médecins, pharmaciens	3
Propriétaires de biens-fonds	22
Paysans, agriculteurs	4
Maîtres de forge, fabricants	25
Négociants, etc.	9
Autres	3

150

Une répartition des membres d'après leur domicile forme l'objet du tabl. C, et celle d'après l'âge se trouve dans le tabl. D. La moyenne d'âge est de 58.2 ans.

La Seconde chambre se compose de 230 membres, dont 150 élus dans les districts de la campagne et 80 élus par les villes (tabl. 4).

En moyenne, un représentant est élu pour une population de 27,189 à la campagne et de 16,312 dans les villes.

Le nombre total des personnes ayant le droit de vote était de 503,128, dont 346,936 à la campagne et 156,192 dans les villes (tabl. 4). Ainsi, 8.5 % de la population rurale et 12.0 % de la population urbaine possédaient ce droit. Quant à la campagne, les préfectures de Gotthland (11.6 %) et de Blekinge (5.3 %) présentent les différences les plus marquées (tabl. E); en descendant jusqu'aux circon-

scriptions électorales, on trouve le maximum de 18.2 % et le minimum de 3.9 %. Quant aux villes, le maximum est de 16.0 %, le minimum de 7.3 %.

Des circonscriptions électorales de la campagne

4 comptaient	500—1,000 personnes ayant le droit de vote.
22 »	1,000—1,500 » » »
26 »	1,500—2,000 » » »
41 »	2,000—2,500 » » »
28 »	2,500—3,000 » » »
19 »	3,000—3,500 » » »
8 »	3,500—4,000 » » »
2 »	au-dessus de 4,000 » » »

150

De ces circonscriptions, 149 ont fait usage de l'élection directe et 1 de l'élection indirecte. Toutes les villes, aussi celles qui en avaient le choix, ont voté directement.

Le nombre des votants s'élevait à 57.4 % des personnes qui possédaient le droit de vote à la campagne, et à 70.0 % de celles des villes.

Des représentants de la campagne, 94, ou 63 %, ont été réélus; de ceux des villes 55, soit 69 %.

Des représentants de la campagne, 137 ont remporté la majorité absolue; de ceux des villes, 77.

25 élections, dont 19 à la campagne et 6 dans les villes, ont fait l'objet d'un appel; 7 ont dû être annulées à cause d'infractions contre les formes.

Une répartition selon les professions des membres de la Seconde chambre, en 1909, présente le résultat que voici (tabl. I):

Membres de l'administration civile	22
Militaires	3
Clergé	3
Professeurs	6
Service de l'église, instituteurs communaux	15
Gens de lettres, imprimeurs	12
Propriétaires de biens-fonds	15
Paysans, agriculteurs	92
Maîtres de forge	3
Fabricants, artisans	11
Ouvriers	24
Négociants, etc.	18
Autres	6

230

L'âge des membres forme l'objet du tabl. K. La moyenne d'âge est de 50.3 ans.

TILL KONUNGEN.

Statistiska Centralbyrån får härmed afgifva sin underdåniga berättelse rörande *riksdagsmannavalen under åren 1906—1908*.

I de formulär, som användts vid meddelandet af primäruppgifter till denna redogörelse, hafva under förenämnda tidrymd inga förändringar vidtagits. Utdelning af blanketter till vederbörande myndigheter har på sedvanligt sätt ägt rum samtidigt med utsändandet af den till ledning vid senaste allmänna val offentliggjorda Uppgift å folkmängden inom hvarje kommun, härad, tingslag, domsaga, stad och län den 31 december 1907.

Till fullständigande af de inkomna primäruppgifterna och undanröjande af vissa felaktigheter i desamma har Cen-

tralbyrån funnit sig nödsakad att äfven denna gång utfärda ett stort antal skrivelser, nämligen 414, hvilka till något mer än hälften föranledts af bristande upplysningar om antalet vid riksdagsmannaval eljest röstberättigade, men för oguldna kommunalutskylder häftande personer.

Af de till redogörelsen hörande tabellerna afhandlar tab. 1 valen till Första kammaren åren 1906—1908; tab. 2 Första kammarens sammansättning vid lagtima riksdagen år 1909; tab. 3 fyllnadsvälen till Andra kammaren åren 1906—1908; tab. 4 allmänna välen till Andra kammaren för riksdagsperioden 1909—1911, och innehåller tab. 5 en speciell redogörelse för de särskilda städerna beträffande sistnämnda val.

Riksdagens Första kammare.

(Tab. 1 och 2.)

Antalet valkretsar vid val till Riksdagens Första kammare utgör 30, nämligen de 25 landstingsområdena samt städerna Stockholm, Göteborg, Malmö, Norrköping och Gäfle. Folkmängden i medeltal för hvarje valkrets uppgick vid 1907 års slut till 179,257, med maximum för Malmöhus län, 362,854, och minimum för Gäfle stad, 31,367.

Antalet valmän för val af riksdagsmän i Första kammaren, d. v. s. landstingsmän och stadsfullmäktige i de stä-

Tab. A. *Folk mängd och valmän i Första kammarens valkretsar samt antalet riksdagsmän för de särskilda valkretsarna.*

Valkrets.	Folk mängd d. 31 decem- ber 1907.	Antal valmän år 1908.	Antal riksdags- män fr. o. m. år 1905.	Folk mängd	
				pr valman.	pr repre- sentant.
Stockholms stad	337,460	100	9	3,375	37,396
Stockholms län	206,068	57	5	3,615	41,214
Uppsala län	124,848	38	4	3,285	31,212
Södermanlands län	171,209	51	5	3,357	34,242
Östergötlands län	243,505	67	7	3,634	34,786
Norrköpings stad	45,203	52	1	869	45,203
Jönköpings län	209,367	52	6	4,026	34,895
Kronobergs län	157,274	37	5	4,251	31,456
Kalmar läns norra del	90,818	23	3	3,949	30,272
Kalmar läns södra del	135,291	36	4	3,758	33,822
Gottlands län	53,845	26	2	2,071	26,923
Blekinge län	147,805	41	4	3,605	36,951
Kristianstads län	222,271	53	6	4,194	37,036
Malmöhus län	362,854	99	10	3,665	36,285
Malmö stad	79,817	54	2	1,478	39,909
Hallands län	145,157	42	4	3,456	36,289
Göteborgs och Bohus län	207,259	58	6	3,573	34,543
Göteborgs stad	160,523	60	4	2,675	40,131
Älfsborgs län	282,952	75	8	3,773	35,369
Skaraborgs län	239,214	67	7	3,570	34,173
Värmlands län	256,224	68	7	3,768	36,603
Örebro län	202,407	58	6	3,490	33,735
Västmanlands län	149,436	44	4	3,396	37,359
Kopparbergs län	228,596	61	6	3,747	38,099
Gästriklands län	217,973	54	6	4,037	36,329
Gäfle stad	31,367	45	1	697	31,367
Västernorrlands län	244,890	64	7	3,826	34,984
Jämtlands län	114,223	31	3	3,685	38,074
Västerbottens län	156,005	38	4	4,105	39,001
Norrbottnens län	153,852	43	4	3,578	38,463
Samtliga valkretsar	5,377,713	1,594	150	3,374	35,851

der, som ej deltaga i landsting, utgjorde år 1908 enligt tab. 1, fullständigad med ledning af uppgifter ur landstingens från trycket utgifna förhandlingar, 1,594, däraf 1,283 lands- tingsmän och 311 stadsfullmäktige, fördelade på de särskilda landstingen och städerna så, som vidstående *tab. A* upplyser. Sedan år 1905 har antalet af dessa valmän i det hela ökats med 24, samtliga landstingsmän.

På hvarje valman öfver hufvud kom år 1908 enligt tab. A en folk mängd af 3,374 personer, men de särskilda val- kretsarna förete härvid ganska betydande skiljaktigheter. Sålunda uppgick för Kronobergs län folk mängden pr valman ända till 4,251 samt för Kristianstads, Västerbottens, Gäfle- borgs och Jönköpings län likaledes till mer än 4,000, men utgjorde för Gottlands län 2,071, för Malmö stad 1,478, för Norrköping 869 och för Gäfle endast 697. I Kronobergs län var alltså folk mängden pr valman till Första kammaren mer än sex gånger så stor som i Gäfle stad.

Antalet deltagande i valen till Första kammaren är, så- som af tab. 1 (kol. 5 och 6) framgår, merendels detsamma som antalet valmän, men då ej sällan ett motsatt förhållande äger rum, kan beträffande åren 1906—1908 antalet i valen deltagande beräknas hafva utgjort 97.6 % af hela antalet därvid valberättigade.

Antalet ledamöter i Första kammaren är jämlikt § 6 riksdagsordningen fastställt till 150, och skall det antal riksdagsmän, hvarje landstingsområde eller stad, som ej i landsting deltagar, äger utse, hvart tionde år efter angifna grunder bestämmas af Konungen. I följd däraf bestämdes med ledning af de uppgifter om folk mängden den 31 decem- ber 1903, som af Statistiska Centralbyrån meddelats, genom Eders Kungl. Maj:ts nådiga kungörelse den 3 juni 1904, att hvarje valkrets skulle utse det antal riksdagsmän i Första kammaren, som i tab. A finnes angifvet.

Förhållandet emellan antalet representanter och folk- mängden, hvilket vid den reglering, som jämlikt nådiga kungörelsen den 16 juni 1894 första gången ägde rum på grund af den samma år vidtagna ändringen af § 6 riksdags- ordningen, utvisade för riket i dess helhet 1 riksdagsman mot 32,161 inv., hade vid den sista regleringen ändrats till 1:34,809. Om åter 1907 års folk mängdssumma lägges till grund för beräkningen, visar sig, att $\frac{1}{100}$ af rikets folk- mängd uppgår till 35,851, hvilket alltså svarar mot hvarje representant öfver hufvud, och förete af samtliga valkretsarna 16 högre och 14 lägre tal än nämnda medelsiffra för riket i dess helhet. Högsta folk mängden pr representant förete Norrköpings stad, 45,203 inv., medan å andra sidan Gott- lands län har endast 26,923 inv. mot hvarje representant i Första kammaren.

Antalet invalda riksdagsmän i Första kammaren under åren 1906—1908 utgjorde, såsom af tab. 1 framgår, 76. Af dessa valdes 20 under år 1906, 30 under år 1907 och 26 under år 1908. Nyvalda voro 56, af hvilka dock 18 förut varit riksdagsmän, samt direkt omvalda 20, nämligen 5 under år 1906, 8 under år 1907 och 7 under år 1908.

I afseende på *valtiden* visar sig, att af de under ofvannämnda tre år utsedda representanterna 4 valdes under pågående riksdag, men alla de öfriga senare under året, merendels vid landstingens ordinarie sammanträden.

Samtliga de val, som under åren 1876—1908 förrättats till Första kammaren och ej uteslutande haft sin grund i folkmängdens tillväxt eller ändring i riksdagsordningen, utgöra 694, och hafva de varit föranledda af nedannämnda orsaker:

År.	Afsägelse.	Dödsfall.	Mandatets utgång.	Summa
1876—1880	54	7	25	86
1881—1885	40	13	57	110
1886—1890	51	12	42	105
1891—1895	50	8	50	108
1896—1900	30	11	57	98
1901	5	3	11	19
1902	12	1	16	29
1903	6	2	10	18
1904	3	5	15	23
1905	12	3	7	22
1906	11	1	8	20
1907	16	5	9	30
1908	10	5	11	26
Summa 300	76	318	694	

Till de efter afsägelse utgångna äro endast hänfödda ledamöter i kammaren, som afsagt sig platserna före nioårsperiodens slut. Bland afgångna vid mandatets utgång äro räknade alla, hvilkas mandat utgått, vare sig de blifvit omvalda eller icke.

Af de 694 ledigheter i kammaren, som från och med 1876 till 1908 års utgång blifvit fyllda, hafva sålunda 43·2 % haft sin grund i afsägelse före nioårsperiodens slut, 11·0 % i dödsfall och 45·8 % i mandatets utgång. Ensamt för åren 1906—1908 utgjorde motsvarande relativa tal resp. 48·7, 14·5 och 36·8. Med ledning af ofvanstående uppgifter för åren 1876—1908 torde man kunna beräkna, att hvarje år ungefär 21 platser i Första kammaren blifva lediga, nämligen 9 genom afsägelse, 2 genom dödsfall och 10 på grund af mandatets utgång.

Såsom en naturlig följd af inträffade afsägelser och dödsfall kommer *medellängden af ett mandates varaktighet* icke på långt när att uppnå den i riksdagsordningen normerade tiden af nio år. Enligt föregående redogörelser hade hvar och en af de 745 personer, hvilka under åren 1866—1897 blifvit invalda i Första kammaren, i medeltal fungerat 6·6 år af valperioden. För de 62 personer, som invaldes under åren 1898—1900 och hvilkas mandat redan nu utgått eller under innevarande år 1909 upphöra, utgör funktions-tiden öfver hufvud 7·2 år och är således icke obetydligt längre än den förut normala. Hvar och en af de 807 riksdagsmän,

som invalts under åren 1866—1900, befinnes hafva i medeltal fungerat 6·6 år. Detta framgår som resultat af efterföljande uppgifter om mandatets varaktighet, hvilken utgjort:

1 år för	42 riksdagsmän eller	5·2 % af hela antalet
2 » »	63 » »	7·8 »
3 » »	54 » »	6·7 »
4 » »	70 » »	8·8 »
5 » »	51 » »	6·3 »
6 » »	44 » »	5·4 »
7 » »	43 » »	5·3 »
8 » »	53 » »	6·6 »
9 » »	387 » »	47·9 »

Summa 807 riksdagsmän eller 100·0 %

Icke ens halfva antalet af de i Första kammaren invalda riksdagsmännen har alltså fungerat den normerade tiden af nio år.

Af de 76 personer, som under åren 1906—1908 invaldes i Första kammaren, hade 1 förut varit ledamot såväl i ständsriksdag som i Första och Andra kammaren, 1 både i ständsriksdag och Första kammaren, 3 hade förut varit ledamöter i båda kamrarna, 20 endast i Första kammaren och 13 endast i Andra kammaren, hvaremot 38 ej förut varit riksdagsmän.

Såsom af tab. 1, anm. 1, framgår, blef ett af de under åren 1906—1908 förrättade valen till Första kammaren *öfverklagadt*.

För Första kammarens sammansättning vid 1909 års riksdag redogöres i tab. 2, och meddelas därvid för hvarje ledamot uppgift om ämbete eller yrke samt boningsort, då denna är belägen utom valkretsen; födelseår; senaste valår och valdag; de år, under hvilka han förut bevilstat lagtima

Tab. B. Yrkesfördelning af Första kammarens ledamöter.

Ämbete eller yrke.	Riksdagen år					
	1894.	1897.	1900.	1903.	1906.	1909.
Statsministrar och statsråd	6	4	4	3	—	4
Justitieombudsman och justitieråd . . .	—	1	1	1	1	1
Presidenter och generaldirektörer . . .	9	8	6	8	8	11
Öfverståthållare och landshöfdingar . .	11	6	10	11	15	11
Öfver- och underdomare	10	9	12	13	10	11
Andra civila ämbetsmän	11	16	10	11	10	12
Generalspersoner	3	3	1	1	2	2
Regementsofficerare	8	7	8	3	1	8
Kompaniofficerare	3	3	11	10	9	7
Biskopar och kyrkoherdar	3	5	5	5	3	6
Professorer och lärare	5	7	10	9	10	11
Läkare och apotekare	4	3	2	3	4	3
Godsägare	33	40	33	35	32	22
Hemmansägare och landbrukare	9	5	5	5	7	4
Bruks- och fabriksidkare	20	21	18	21	27	25
Köpmän o. dyl.	10	8	8	8	10	9
Öfriga	3	4	6	3	1	3
Summa	148	150	150	150	150	150

riksdag såsom ledamot af kammaren, hvarjämte genom särskilda beteckningar angifvits föregående ledamotskap af Andra kammaren samt deltagande i ståndsriksdag.

Ett försök till *yrkesfördelning* af Första kammarens ledamöter föreligger i *tab. B*, hvarvid erinras, att likasom i äldre redogörelser f. d. utöfvare af ämbeten eller yrken i allmänhet räknats till den grupp, hvilken de skulle tillhört, om samma ämbete eller yrke fortfarande utöfvats, men att likväl vissa undantag måst i ett eller annat fall ske, särskildt i fråga om förutvarande medlemmar af statsrådet, hvilka fördelats på olika grupper. För öfrigt torde böra nämnas, att minst 8 af de till andra, hufvudsakligen militära, yrkesgrupper här räknade kammarledamöterna tillika äro godsägare.

Om samtliga till Första kammaren hörande civila, militära och ecklesiastika ämbetsmän äfvensom förutvarande innehafvare af statstjänster samt läkare och apotekare sammanföras till en enda grupp, stiger denna till ett antal af 87, utgörande 58 % af kammarens hela ledamotsantal, medan de återstående 63, eller 42 %, till allra största delen utgöras af godsägare, hemmansägare och landtbrukare, bruks- och fabriksidkare samt köpmän och dylika. Till jämförelse må anföras, att af 1867 års Första kammare utgjorde förstnämnda grupp 59, eller fullt 47 %, och den senare 66, utgörande nära 53 % af hela antalet ledamöter. Af kammarens nuvarande ledamöter hafva 10 förut innehaft platser i statsrådet.

Den fördelning af Första kammarens ledamöter efter deras nuvarande *boningsorter*, som *tab. C* angifver, har upprättats med ledning dels af primäruppgifterna om valen och dels af den genom Riksdagens kansli offentliggjorda förteckningen öfver kammarens ledamöter. Där af visar sig bland annat, att 7 valkretsar för närvarande hafva sina samtliga representanter bosatta inom det egna området, nämligen Stockholms stad, Södermanlands, Kronobergs och Kristianstads län, Malmö stad samt Hallands och Örebro län. Å andra sidan finnes, att såväl samtliga representanter för Kalmar läns norra del som ock de båda representanterna för städerna Norrköping och Gäfle äro bosatta utom valkretsen, äfvensom att inom Blekinge, Göteborgs och Bohus, Gäfleborgs samt Norrbottens län flere äro bosatta utom valkretsen än inom densamma. I allt äro omkring 73 % af Första kammarens ledamöter bosatta inom valkretsen, 27 % i Stockholm och 7 % i öfriga riket, varande Stockholmsrepresentanterna härvid räknade på tvenne ställen. Till jämförelse härutinnan torde böra erinras, att år 1867 utgjorde motsvarande tal resp. 81, 16 och 6 % och år 1903 resp. 73, 25 och 8 %.

Då förestående uppgifter afse representanternas nuvarande boningsorter och då funktionstiden för kammarens ledamöter kan uppgå till nio år, måste där af blifva en följd, att den boningsort, som nu angifves för en riksdagsman, icke alltid är densamma som vid tiden för hans inval, och att sålunda mången, som vid sistnämnda tillfälle var bosatt inom valkretsen, nu ej längre har där sin boningsort, utan aflyttat till annan del af riket, merendels hufvudstaden.

Åldersfördelningen af Första kammarens ledamöter vid början af år 1909 utfaller på sätt *tab. D* närmare angifver, hvarvid till jämförelse äfven meddelas dylika uppgifter för

åren 1891 och 1900. Såsom synes innefattar numera åldersgruppen 50—60 år de flesta representanterna, nämligen 56 eller öfver 37 % af hela antalet, hvarefter närmast följer gruppen 60—70-åringar, utgörande 51 (34 %), så att med inräknande af de 13 (nära 9 %), som öfverskridit 70 år, hela antalet riksdagsmän i Första kammaren öfver 50 år utgör 120 eller jämnt 80 % af samtliga. Medelåldern för hvarje riksdagsman öfver hufvud uppgick vid ofvan angifna tidpunkt till 58.2 år och har sålunda något nedgått, efter att sedan år 1867, då den utgjorde allenast 52.5 år, hafva nästan oafbrutet varit i stigande, såsom ock närmare framgår bekräftande åren 1894—1909 af efterföljande uppgifter:

	Medel- ålder, år.		Medel- ålder, år.
År 1894	57.2	År 1903	59.0
» 1897	58.0	» 1906	59.6
» 1890	58.6	» 1909	58.2

Tab. C. Fördelning af Första kammarens ledamöter efter boningsort år 1909.

Valkrets.	Bosatta			Hela antalet ledamöter.
	i valkretsen.	i Stockholms län.	i öfriga riket.	
Stockholms stad	9	9	—	9
Stockholms län	4	1	—	5
Uppsala län	3	1	—	4
Södermanlands län	5	—	—	5
Östergötlands län	6	1	—	7
Norrköpings stad	—	1	—	1
Jönköpings län	5	1	—	6
Kronobergs län	5	—	—	5
Kalmar läns norra del	—	2	1	3
Kalmar läns södra del	3	—	1	4
Gottlands län	1	1	—	2
Blekinge län	1	3	—	4
Kristianstads län	6	—	—	6
Malmöhus län	9	1	—	10
Malmö stad	2	—	—	2
Hallands län	4	—	—	4
Göteborgs och Bohus län	1	3	2	6
Göteborgs stad	3	1	—	4
Älfsborgs län	6	—	2	8
Skaraborgs län	6	1	—	7
Värmlands län	5	2	—	7
Örebro län	6	—	—	6
Västmanlands län	2	1	1	4
Kopparbergs län	4	1	1	6
Gäfleborgs län	2	4	—	6
Gäfle stad	—	1	—	1
Västernorrlands län	6	1	—	7
Jämtlands län	2	1	—	3
Västerbottens län	2	1	1	4
Norrbottens län	1	2	1	4
Summa	109	40	10	159

Den äldste af Första kammarens nuvarande ledamöter är född 1831, den yngste 1873.

Efter senaste *valår* fördela sig Första kammarens ledamöter på följande sätt:

Valår.	Hela antalet valda.	Däraf nu kvarstående. Antal.	%.
1900	17	9	52.9
1901	19	11	57.9
1902	29	14	48.3
1903	18	12	66.7
1904	23	13	56.5
1905	22	16	72.7
1906	20	17	85.0
1907	30	29	96.7
1908	26	26	100.0
1909	3	3	100.0
Tillsammans 207		150	72.5

Till jämförelse må härvid anföras, att de under åren 1891—1899 invalda riksdagsmän i Första kammaren utgjorde ett antal af 194, af hvilka vid 1900 års riksdag kvarstodo 150, eller 77.3 %.

Angående *valmånaden* framgår af tab. 2, att de flesta af kammarens ledamöter, nämligen 127 (84.7 %) blifvit invalda

Tab. D. Åldersfördelning af Första kammarens ledamöter.

Åldersår.	1891.	1900.	1909.	Åldersår.	1891.	1900.	1909.
35—36	—	—	1	63—64	5	10	6
36—37	2	—	—	64—65	6	8	2
37—38	—	—	1	65—66	7	5	4
38—39	1	—	2	66—67	3	6	7
39—40	—	1	1	67—68	4	1	7
40—41	—	1	—	68—69	3	2	3
41—42	2	2	1	69—70	—	2	5
42—43	2	1	—	70—71	6	1	2
43—44	1	1	2	71—72	4	3	3
44—45	4	6	2	72—73	1	1	3
45—46	4	2	1	73—74	3	1	2
46—47	2	2	3	74—75	2	2	1
47—48	6	1	4	75—76	1	2	1
48—49	5	3	4	76—77	1	1	—
49—50	6	2	8	77—78	—	—	1
50—51	5	4	4	78—79	—	—	—
51—52	4	6	8	79—80	1	1	—
52—53	2	7	2	80—81	—	1	—
53—54	4	4	9	81—82	—	—	—
54—55	9	7	4	82—83	—	1	—
55—56	7	3	4	Så 35—40			3 1 5
56—57	6	8	4	40—50			32 21 25
57—58	6	11	6	50—60			55 66 56
58—59	4	10	5	60—70			38 48 51
59—60	8	6	10	70—80			19 12 13
60—61	4	3	5	80—83			— 2 —
61—62	2	4	9	Summa			147 150 150
62—63	4	7	3				

i september eller i början af oktober, alltså vid tiden för landstingens ordinarie sammanträden, och endast 23 (15.3 %) å annan tid, af hvilka 6 äro representanter för städer och 17 för landstingsområden.

En fördelning af Första kammarens ledamöter efter deras *hela funktionstid*, eller sammanlagda antalet år, det innevarande medräknadt, under hvilka de tillhört nämnda kammare, vare sig som representanter för en och samma valkrets eller för olika valkretsar, såsom äger rum i fråga om 10 personer, utfaller beträffande åren 1903, 1906 och 1909 på följande sätt:

Funktions-tid.	1903.	1906.	1909.	Funktions-tid.	1903.	1906.	1909.
38 år	—	1	—	18 år	1	7	4
37 »	—	—	—	17 »	7	5	7
36 »	—	1	—	16 »	5	3	4
35 »	1	—	—	15 »	8	9	6
34 »	—	—	—	14 »	7	7	4
33 »	1	—	—	13 »	4	8	3
32 »	—	—	—	12 »	9	7	2
31 »	—	—	1	11 »	7	5	5
30 »	—	—	—	10 »	9	5	9
29 »	—	1	2	9 »	10	4	2
28 »	—	—	—	8 »	9	7	4
27 »	—	—	—	7 »	8	10	8
26 »	2	2	—	6 »	5	4	7
25 »	1	—	1	5 »	8	9	5
24 »	—	1	1	4 »	15	11	9
23 »	2	—	3	3 »	5	10	14
22 »	—	3	3	2 »	10	7	21
21 »	1	1	2	1 »	12	12	17
20 »	—	6	4	Summa 150 150 150			
19 »	3	4	2				

Af de personer, som vid kammarens första sammanträde år 1867 voro ledamöter af densamma, kvarstår numera ingen. Längsta funktionstid såsom ledamot i kammaren kan uppvisas af f. d. generaldirektör F. A. Anderson, som alltsedan sitt inval år 1877 tillhört kammaren. Sammanlagdt hafva endast 3 personer fungerat längre än 25 år; fungerande under 18 år eller mera utgöra 23, under 9 år eller längre tid 65, eller 43 % af hela antalet.

Med hänsyn till *antalet bevistade riksdagar*, den nu pågående inräknad, fördela sig Första kammarens nuvarande ledamöter sålunda:

Bevistade riksdagar.	Antal riksdagsmän.	Bevistade riksdagar.	Antal riksdagsmän.	Bevistade riksdagar.	Antal riksdagsmän.
37	1	27	3	17	4
36	2	26	2	16	4
35	—	25	1	15	5
34	—	24	5	14	2
33	1	23	4	13	6
32	—	22	3	12	5
31	—	21	5	11	5
30	—	20	6	10	6
29	3	19	1	9	9
28	1	18	6	8	5

Bevistade riksdagar.	Antal riksdagsmän.	Bevistade riksdagar.	Antal riksdagsmän.	Bevistade riksdagar.	Antal riksdagsmän.
7	5	4	4	1	11
6	1	3	12	Summa 150	
5	5	2	17		

Ännu fanns, då innevarande års Riksdag tog sin början, bland Första kammarens ledamöter 2, hvilka bevistat ständsriksdag, båda såsom medlemmar af Ridderskapet och Adeln. Under riksdagens lopp har dock en af dem affidit. Förutvarande representanter i Andra kammaren utgöra ett antal af 29.

Riksdagens Andra kammare.

(Tab. 3—5.)

I. Fyllnadsvalen åren 1906—1908.

(Tab. 3.)

Af de 230 för perioden 1906—1908 valda riksdagsmännen i Andra kammaren afgingo före denna tids utgång 17, efter hvilka fyllnadsval ägde rum. Af dessa val skedde 6 under år 1906, 8 under år 1907 och 3 under år 1908. Enligt hvad tab. 3 utvisar, skedde 1 af valen i januari och 2 i mars under pågående riksdag, 2 under sommaren och de 12 öfriga senare under året.

Från och med år 1891 hafva fyllnadsvalen under de särskilda riksdagsperioderna uppgått till följande antal och fördelade sig på hvarterdera af *periodens trenne år* sålunda:

Riksdagsperiod.	1:a året.	2:a året.	3:e året	Summa fyllnadsval.
1891—1893	8	9	2	19
1894—1896	9	9	3	21
1897—1899	4	8	—	12
1900—1902	6	12	6	24
1903—1905	2	2	4	8
1906—1908	6	8	3	17

Under hela tidrymden 1876—1908 utgjorde antalet fyllnadsval 211, däraf 64 under riksdagsperiodernas första år, 117 under deras andra, men endast 30 under deras tredje år. För hvarje särskild period har ock i regeln största antalet sådana val ägt rum under andra året och det minsta antalet under tredje året.

Särskildt för *landsbygd* och *städer* utgjorde fyllnadsvalen nedanstående antal, dels i och för sig och dels i förhållande till hela antalet representanter i Andra kammaren.

Riksdagsperiod.	Landsbygd.		Städer.		Hela riket.	
	Antal.	%.	Antal.	%.	Antal.	%.
1891—1893	10	6.8	9	11.1	19	8.3
1894—1896	17	11.7	4	4.8	21	9.2
1897—1899	6	4.0	6	7.5	12	5.2
1900—1902	15	10.0	9	11.3	24	10.4
1903—1905	3	2.0	5	6.3	8	3.5
1906—1908	6	4.0	11	13.8	17	7.4

Då medeltalet fyllnadsval för de anförda riksdagsperioderna uppgick till 9 å 10 för landsbygden och 7 å 8 för städerna, utvisade alltså perioden 1906—1908 i förra hänseendet ett lägre och i det senare ett högre antal än det vanliga.

Angående *orsakerna* till de ledigheter, som föranlett ifrågavarande val, meddelas efterföljande uppgifter:

Riksdagsperiod.	Afsägelse.	Dödsfall.	Summa.
1891—1893	15	4	19
1894—1896	14	7	21
1897—1899	4	8	12
1900—1902	16	8	24
1903—1905	4	4	8
1906—1908 ¹⁾	11	6	17

Anförda uppgifter ådagalägga sålunda, att af de ledigheter i Andra kammaren, som under dessa 18 år uppstått, 63 % haft sin grund i afsägelse före mandatets utgång och 37 % i dödsfall. Med ledning af ofvanstående data torde man kunna beräkna, att hvarje år 5 å 6 platser i kammaren blifva lediga, nämligen 3 å 4 genom afsägelse och 2 i följd af dödsfall.

Deltagandet i fyllnadsvalen under åren 1906—1908, eller 47.7 % af samtliga valberättigade, visade sig öfver hufvud taget något, om ock ej väsentligt mindre än vid de allmänna valen 1905, däri 50.4 % af valmännen deltog. Högst var antalet deltagande vid valet i Luggude domsagas norra valkrets (75.4 %) och därefter i Östra Göinge härad (73.0 %) samt Kristianstad (71.0 %); lägst däremot i Halmstad (endast 5 deltagande), där valet ägde rum kort före riksdagsperiodens slut.

¹⁾ Häre har inräknats en ledamot, hvilken i februari 1906 afgick ur kammaren på grund af 26 § riksdagsordningen.

II. Allmänna valen för riksdagsperioden 1909—1911.

(Tab. 4 och 5.)

A) Valkretsarna.

Antalet valkretsar för val till Riksdagens Andra kammare är genom Eders Kungl. Maj:ts nådiga kungörelse den 22 juni 1906 bestämdt att, intill dess annorlunda varder stadgadt, utgöra 197, af hvilka 150 tillhöra landsbygden och 47 omfatta städerna, Stockholms stad härvid räknad såsom blott en valkrets, enär den för hufvudstaden gällande kretsfordelning endast afser själfva valförrättningen och i öfrigt icke innebär någon afvikelse från de för riksdagsmannavalen stadgade grunder.

I § 13 riksdagsordningen är stadgadt, att Andra kammarens ledamöter skola utgöra ett antal af 230, där af 150 för landet och 80 för städerna; att å landet skall för hvarje domsaga utses en riksdagsman, hvarvid dock, i fall domsagornas antal understiger 150, de folkrikaste domsagorna skola för ernående af det bestämda antalet riksdagsmän, såvidt ske kan häradsvis, indelas i två valkretsar, som hvardera välja en riksdagsman; att i stad, hvars folkmängd uppgår till eller öfverstiger en åttiondedel af folkmängden i rikets alla städer, skall väljas efter stadens folkmängd en riksdagsman för hvarje fullt tal, motsvarande en åttiondedel af städernas folkmängd, samt att städer med mindre folkmängd än nyss anförda skola ordnas, såvidt lämpligen ske kan länsvis, i så många valkretsar, som med iakttagande af, att hvardera utser en riksdagsman, erfordras för uppnående af det föreskrifna antalet riksdagsmän för städerna. Därjämte är stadgadt, att indelningen af oförmälda valkretsar, så ock riksdagsmännens antal för hvar och en af de städer, hvilkas folkmängd i och för sig berättigar dem att utan förening med annan stad välja riksdagsman, skall efter ofvan angifna grunder hvart tionde år bestämmas af Konungen.

På grund där af och med ledning af de uppgifter om folkmängden den 31 december 1905, enligt den administrativa indelningen den 1 januari 1906, som blifvit af Statistiska Centralbyrån meddelade, förordnade Eders Kungl. Maj:te genom ofvannämnda nådiga kungörelse, att nedannämnda bestämmelser skulle, intill dess annorlunda varder stadgadt, lända till efterrättelse i fråga om såväl valkretsindelningen som ock antalet ledamöter i Andra kammaren från hvar särskild valkrets.

Hvad först landsbygden vidkommer, har antalet domsagor sedan år 1896, då närmast föregående valkretsindelning verkställdes, ökats med 4 till 121, af hvilka alltså, för att antalet 150 valkretsar skulle uppnås, 29 delades i hvardera två valkretsar. Dessa domsagor och i dem ingående valkretsar äro följande:

Domsagor.	Valkretsar.
Södra Roslags domsaga, Stockholms län.	Färentuna och Sollentuna härad; Danderyds, Åkers och Värmdö skeppslag.
Södertörns domsaga, Stockholms län.	Svartlösa härad; Sotholms och Öknebo härad.

Domsagor.	Valkretsar.
Uppsala läns norra domsaga	Norunda och Olands härad; Örbyhus härad.
Nyköpings domsaga, Södermanlands län.	Jönåkers härad; Rönö, Hölbo och Daga härad.
Oppunda och Villåttinge domsaga, d.o.	Oppunda härad; Villåttinge härad.
Lifgedingets domsaga, d.o.	Väster- och Öster-Rekarne härad; Åkers och Selebo härad.
Östbo och Västbo domsaga, d.o.	Östbo härad; Västbo härad.
Tveta, Vista och Mo domsaga, Jönköpings län.	Tveta härad; Vista och Mo härad.
Östra Värends domsaga, Kronobergs län.	Uppvidinge härad; Konga härad.
Tjusts domsaga, Kalmar län.	Norra Tjusts härad; Södra Tjusts härad.
Södra Möre domsaga, d.o.	Västra valkretsen: Gullabo, Vissefjärda, Karlslanda, Oskars, Örsjö och Madesjö kommuner samt Nybro köping; Östra valkretsen: Torsås, Söderåkra, Halltorps, Våxtorps, Arby, Hagby, Mortorps, Ljunghy, St Sigfrids och Hossmo kommuner.
Villands och Östra Göinge domsaga, Kristianstads län.	Villands härad; Östra Göinge härad.
Oxie och Skytts domsaga, Malmöhus län.	Oxie härad; Skytts härad.
Rönnebergs, Onsjö och Harjagers domsaga, d.o.	Rönnebergs och Harjagers härad; Onsjö härad.
Luggude domsaga, d.o.	Norra valkretsen: Vikens, Väsby, Höganäs, Brunnby, Farhults, Jonstorps, Allerums, Flenninge, Vålinge, Kattarps, Kropps och Mörarps kommuner samt Hälsingborgs landskommun; Södra valkretsen: Södra Vrams, Norra Vrams, Bjufs, Häslunda, Risekatslösa, Kågeröds, Halmstads, Ottarps, Vällufa, Raus, Bårslösa, Fjärestads, Frillestads och Ekeby kommuner och Kvistofta kommun.
Torna och Bara domsaga, d.o.	Torna härad; Bara härad.
Hallands läns södra domsaga	Höks härad; Halmstads och Tönnersjö härad.
Hallands läns mellersta domsaga.	Årstad och Faurås härad; Himle härad.
Askims, Hisings och Säfvedals domsaga, Göteb. o. Boh. län.	Askims samt Västra och Östra Hisings härad; Säfvedals härad.
Sunnervikens domsaga, d.o.	Laue och Stängenäs härad; Tunge, Sörbygdens och Sotenäs härad.
Marks, Vedens och Bollebygds domsaga, Älfsborgs län.	Marks härad; Vedens och Bollebygds härad.
Väster-Närkes domsaga, d.o.	Kumla och Sundbo härad; Grimstens, Hardemo och Edsbergs härad.
Öster-Närkes domsaga, Örebro län.	Glanhammars och Örebro härad; Askers och Sköllersta härad.
Nedan-Siljans domsaga, d.o.	Gagnefs och Rättviks tingslag; Leksands tingslag.
Falu domsaga, Kopparbergs län.	Norra tingslaget; Södra tingslaget.
Gästriklands domsaga, Gäfleborg län.	Gästriklands östra tingslag; Gästriklands västra tingslag.

Domsagor.	Valkretsar.
Medelpads östra domsaga, } Västernorrlands län.	{ Njurunda, Indals och Ljustorps tingslag; Sköns tingslag.
Västerbottens södra domsaga, } Västerbottens län.	{ Nordmalings och Bjurholms samt Degerfors tingslag; Umeå tingslag.
Västerbottens norra domsaga, } d:o.	{ Skellefteå tingslag; Norsjö och Malå tingslag.

Vid jämförelse med den förut gällande valkretsindelningen af år 1896 befinnes bland annat, att sju domsagor, som då voro uppdelade i hvardera tvenne valkretsar, numera enligt 1906 års indelning bilda hvar sin valkrets, medan däremot motsatta förhållandet kommit att äga rum med 3 andra nu uppdelade, men förut odelade domsagor.

Beträffande vidare den *folkmängd*, som i medeltal kommer på en hvar af landsbygdens valkretsar, ägde rikets landsbygd vid 1907 års slut en sammanlagd folkmängd af 4,078,408 personer, hvadan på hvar och en af de 150 valkretsarna eller, hvilket här är detsamma, på hvarje representant kom öfverhufvud en folkmängd af 27,189. I fråga om fördelningen på län af såväl ofvannämnda folkmängdssumma som ock antalet representanter samt angående förhållandet vid de fem närmast föregående allmänna valen till Andra kammaren upplyser efterföljande öfversikt:

Län (landsbygd).	Folkmängd vid näst föregående års slut.	Antal valkretsar eller represen- tanter.	Folkmängd pr valkrets eller representant.
Stockholms län	187,324	7	26,761
Uppsala län	95,254	4	23,814
Södermanlands län	128,266	6	21,378
Östergötlands län	217,521	8	27,190
Jönköpings län	179,097	7	25,585
Kronobergs län	149,235	5	29,847
Kalmar län	190,698	8	23,837
Gottlands län	44,380	2	22,190
Blekinge län	108,202	4	27,051
Kristianstads län	205,199	7	29,314
Malmöhus län	280,627	11	25,512
Hallands län	113,456	5	22,691
Göteborgs och Bohus län	185,459	7	26,494
Älfsborgs län	245,072	8	30,634
Skaraborgs län	210,477	7	30,068
Värmlands län	227,758	7	32,537
Örebro län	167,714	6	27,952
Västmanlands län	115,476	4	28,869
Kopparbergs län	214,219	8	26,777
Gäflleborgs län	200,884	6	33,481
Västernorrlands län	215,891	8	26,986
Jämtlands län	106,606	4	26,652
Västerbottens län	149,207	6	24,868
Norrbottnens län	140,386	5	28,077
Landsbygden år 1908	4,078,408	150	27,189
„ „ 1905	4,074,905	150	27,166
„ „ 1902	4,053,414	150	27,023
„ „ 1899	4,004,521	150	26,697
„ „ 1896	3,939,824	150	26,265
„ „ 1893	3,884,517	145	26,790

Såsom här af framgår, äro skiljaktigheterna emellan länen i fråga om medelfolkmängden på hvarje valkrets eller representant i många fall ganska betydande. Högsta talet uppnås af Gäflleborgs län, 33,481, hvarefter närmast följa Värmlands, Älfsborgs och Skaraborgs län; lägsta talet utvisar däremot Södermanlands län, 21,378 och de näst lägsta talen Gottlands och Hallands län.

I dessa medeltal för länen framträda likväl icke de för särskilda valkretsar egendomliga olikheterna. Dessa tydliggöras närmare genom efterföljande öfversikt af *landsbygdens valkretsar*, fördelade efter folkmängd vid de allmänna valen nedannämnda år:

	1893.	1896.	1899.	1902.	1905.	1908.
Öfver 40,000 inv.	—	—	—	3	4	—
35,000—40,000 „	17	14	16	15	14	15
30,000—35,000 „	22	25	25	28	31	33
25,000—30,000 „	49	46	48	42	40	51
20,000—25,000 „	42	46	44	44	44	34
15,000—20,000 „	13	16	14	15	13	11
Under 15,000 „	2	3	3	3	4	6
Summa valkretsar	145	150	150	150	150	150

Största folkmängden hade vid 1908 års val Sunnerbo domsaga med 39,026 inv. samt Mellansysslets domsaga, 38,857, Kinds och Redvägs domsaga, 38,838, och Östersysslets domsaga, 38,460. Minsta folkmängden ägde däremot Norsjö och Malå tingslag med 8,208 inv., hvarefter närmast kommo Villåttinge härad, 13,048, Himle härad, 13,133, och Skytts härad, 13,776.

Vid redogörelsen för valkretsindelningen torde äfven böra tagas i betraktande det *antal kommuner*, som de särskilda valkretsarna omfatta. Å rikets landsbygd utgjorde år 1908 kommunernas hela antal 2,410, af hvilka 11 voro hvar för sig delade på två olika valkretsar. Om nämnda antal kommuner och kommundelar, tillsammans 2,421, lika fördelas på landsbygdens 150 valkretsar, utgör alltså medeltalet för hvarje valkrets öfver hufvud 16.0.

Skiljaktigheterna härutinnan emellan länen framgå af efterföljande öfversikt:

Län.	Val- kretsar.	Kom- muner.	Kommun- delar.	Medeltal kommuner och k.-delar pr valkrets.
Stockholms län	7	111	2	16.1
Uppsala län	4	85	—	21.3
Södermanlands län	6	90	—	15.0
Östergötlands län	8	148	2	18.8
Jönköpings län	7	130	—	18.6
Kronobergs län	5	85	2	17.4
Kalmar län	8	105	—	13.1
Gottlands län	2	92	—	46.0
Blekinge län	4	35	—	8.8
Kristianstads län	7	145	1	20.9
Malmöhus län	11	238	8	22.4
Hallands län	5	85	1	17.2
Göteborgs och Bohus län	7	86	—	12.3
Älfsborgs län	8	220	1	27.6
Skaraborgs län	7	263	1	37.7

Län.	Val- kretsar.	Kom- muner.	Kommun- delar.	Medeltal kommuner och k-delar pr valkrets.
Värmlands län	7	89	1	12.9
Örebro län	6	59	1	10.0
Västmanlands län	4	68	2	17.5
Kopparbergs län	8	49	—	6.1
Gäflleborgs län	6	48	—	8.0
Västernorrlands län	8	64	—	8.0
Jämtlands län	4	59	—	14.8
Västerbottens län	6	24	—	4.0
Norrbottens län	5	21	—	4.2
Landsbygden	150	2,399	22	16.1

Ytterligheterna förete sålunda Gottlands län med i medeltal 46 och Västerbottens med i medeltal 4 kommuner i hvarje valkrets. Af de särskilda valkretsarna utvisar Kinds och Redvägs domsaga det högsta antalet kommuner, nämligen 52, en kommun del oberäknad, och följa därefter närmast i ordningen Gottlands norra domsaga med 48, Kinnefjärdings, Kinne och Kållands med 47 och Vartofta och Frökinds domsaga med 45 kommuner och en kommun del, under det minimum träffas för Norsjö och Malå med endast 2 samt för Sköns tingslag, Nordmalings, Bjurholms och Degerfors tingslag, Umeå tingslag, Skellefteå tingslag, Kalix domsaga och Gällivare domsaga, hvilka omfatta endast 3 kommuner hvardera.

Beträffande städerna medförde ofvannämnda nådiga kungörelse af år 1906 ändring för omkring en femtedel af dithörande valkretsar. Antalet städer, som på grund af en folkmängdssiffra öfverstigande $\frac{1}{80}$ af samtliga städernas folkmängd, eller vid 1906 års början 15,352 inv., berättigades att utan förening med annan stad anställa riksdagsmannaval, kom dock att fortfarande utgöra 16, hvaremot antalet andra städer, hvilka visserligen icke kunde uppvisa nyssnämnda folkmängdssiffra, men som ändock ansågos böra utgöra egna valkretsar, ökades från 9 till 11, så att hela antalet städer af nu ifrågavarande slag bestämdes till 27. Af dessa berättigades endast 5 att hvaradera utse mer än en riksdagsman, i första rummet Stockholm, för hvilken antalet riksdagsmän dock nedsattes till 21, samt följande fyra städer, för hvilka berörda antal blef oförändradt, nämligen för Göteborg 9, för Malmö 4, för Norrköping 2 och för Gäflle likaledes 2. Bland de städer, som hvar för sig ägde välja en riksdagsman, kommo äfven Södertälje, Västervik och Uddevalla, hvilka förut voro förenade med andra städer, hvaremot Växjö, som förut bildade egen valkrets, nu förenades med en annan stad, Eksjö.

Rikets öfriga 66 städer reglerades genom förening i större och mindre antal till 20 valkretsar på följande sätt:

Vaxholm, Norrtälje, Östhammar, Öregrund och Sigtuna, hvilka städer förut voro förenade till en valkrets tillsammans med Södertälje;

Köping, Nora, Lindesberg och Enköping, lika som före regleringen;

Nyköping, Torshälla, Strängnäs, Mariefred och Trosa, lika som före regleringen;

Grenna, Söderköping, Vadstena, Skeninge, Motala och Askersund, af hvilka Askersund förut var förenad med Kristinehamn och Filipstad;

Växjö och Eksjö, af hvilka Växjö, såsom ofvan nämnts, förut utgjorde en egen valkrets och Eksjö var förenad med Västervik;

Oskarshamn, Vimmerby och Borgholm, lika som före regleringen;

Ronneby, Karlshamn, och Sölvesborg, lika som före regleringen;

Trelleborg, Skanör med Falsterbo, Simrishamn och Ängelholm, lika som före regleringen;

Laholm, Falkenberg, Varberg och Kungsbacka, lika som före regleringen;

Vänersborg, Alingsås och Ulricehamn, för hvilka städernas ställning i den förut gällande valkretsindelningen här närmast nedan redogöres;

Strömstad, Lysekil, Marstrand, Kungälf och Åmål, af hvilka Strömstad förut varit förenad med Uddevalla; Marstrand och Kungälf med Alingsås och Ulricehamn; och Åmål med Vänersborg; samt Lysekil tillhörde en af valkretsarna på landsbygden, Lane och Stängenäs härad.

Mariestad, Sköfde och Falköping, lika som före regleringen;

Lidköping, Skara och Hjo, lika som före regleringen;

Kristinehamn och Filipstad, till hvilken valkrets, såsom ofvan oförmälts, förut äfven hörde Askersund;

Sala och Arboga, lika som före regleringen;

Falun, Säter och Hedemora, lika som före regleringen;

Härnösand och Örnsköldsvik, lika som före regleringen;

Hudiksvall och Östersund, lika som före regleringen;

Umeå, Skellefteå och Piteå, lika som före regleringen;

Luleå och Haparanda, lika som före regleringen.

Städernas nuvarande 47 valkretsar kunna lämpligen fördelas i följande trenne grupper:

Första gruppen omfattande städer, som hvaradera äga utse 2 eller flere riksdagsmän. Hit höra, som nämnts, endast de 5 städerna Stockholm, Göteborg, Malmö, Norrköping och Gäflle med tillhopa 38 riksdagsmän. Sammanlagda folkmängden i dessa städer uppgick vid 1907 års slut till 654,370 inv., hvadan mot hvar och en af deras 38 representanter svarade i medeltal en folkmängd af 17,220. Medan Stockholm har en representant mot 16,070 inv., äger Norrköping, som bland dessa städer är ogynnsammast lottad, blott en mot 22,602 inv.

Andra gruppen omfattar de städer, som hvar för sig välja en riksdagsman. Antalet af dessa städer utgör 22, nämligen Södertälje, Uppsala, Eskilstuna, Linköping, Jönköping, Kalmar, Västervik, Visby, Karlskrona, Kristianstad, Lund, Hälsingborg, Landskrona, Ystad, Halmstad, Uddevalla, Borås, Karlstad, Örebro, Västerås, Söderhamn och Sundsvall. Hela gruppens folkmängd utgjorde vid 1907 års slut 390,515 inv., hvadan mot hvar och en af de 22 riksdagsmännen för dessa städer svarade i medeltal 17,751 inv. Ytterligheterna inom gruppen bilda Hälsingborg med 32,238 inv. och Västervik med 9,299.

Tredje gruppen utgöres af 66 städer, ordnade i 20 valkretsar och med en folkmängd af 260,046 inv., hvilket efter

fördelning på samtliga dessa valkretsar utgör en representant på 13,002 inv. Vaxlingarna härutinnan framgå af efterföljande öfversikt, hvarvid till jämförelse äfven redogöres för de regleringar, som ägde rum åren 1866, 1876, 1886, 1896 och 1906:

Folkmängd.	Antal valkretsar					
	1866.	1876.	1886.	1896.	1906.	vid valet 1908.
15,000—16,000	—	—	—	—	—	2
14,000—15,000	—	—	—	—	1	5
13,000—14,000	—	—	—	—	7	4
12,000—13,000	—	—	—	—	4	4
11,000—12,000	—	—	6	5	4	2
10,000—11,000	1	4	6	7	1	1
9,000—10,000	1	4	9	3	2	1
8,000—9,000	3	7	2	3	1	1
7,000—8,000	10	7	2	3	—	—
6,000—7,000	9	2	—	—	—	—
Summa	24	24	25	21	20	20

Största folkmängden utvisade år 1908 bland dessa valkretsar, enligt befolkningssiffran vid årets början, Trelleborg m. fl. städer, 15,616 inv., hvaremot kretsen Vaxholm m. fl. städer, samtliga i Stockholms län, ägde den minsta folkmängden, eller 8,812 inv.

I fråga om denna tredje grupp af städer kan i öfrigt anföras, att 1 valkrets omfattar *sex* städer, 3 valkretsar *fem*, 3 valkretsar *fyra*, 7 valkretsar *tre* och 6 valkretsar *två* städer hvardera. — Städer tillhörande *tre* län ingå i 2 valkretsar, tillhörande *två* län i 5 valkretsar, under det hvardera af de återstående 13 valkretsarna bildas uteslutande af städer tillhörande *ett* län.

Sammanställas de tre stadsgrupperna med hvarandra och utsträcker jämförelsen till närmast föregående valperioder, så befinnes, att vid de särskilda valen *en representant blifvit utsedd för i medeltal nedannämnda folkmängd.*

	Första gruppen.	Andra gruppen.	Tredje gruppen.	Samtliga städer.
År 1893	10,650	13,917	11,140	11,113
• 1896	12,828	13,538	9,924	12,243
• 1899	13,942	14,575	10,627	13,230
• 1902	14,618	15,593	11,421	14,023
• 1905	15,434	16,505	12,089	14,824
• 1908	17,220	17,751	13,002	16,312

Proportionen emellan antalet representanter och folkmängden har alltså för städerna i följd af deras växande folkmängd blifvit mer och mer ogynnsam.

B) Valberättigade.

Vid 1908 års allmänna val till Riksdagens Andra kammar utgjorde *antalet valberättigade* i hela riket 503,128, af hvilka 346,936 tillhörde landsbygden och 156,192 städerna, och visar sig vid en jämförelse med förhållandet år 1905, att antalet i det hela ökats med 71,029, eller 16.4 %, där af 33,478 (10.7 %) å landsbygden och 37,551 (31.7 %) i städerna.

Dessa tal äro såväl absolut som relativt de högsta, som förekommit.

Vid de allmänna valen från och med år 1893 har tillväxten af antalet valberättigade under närmast förflutna treårsperiod befunnits utgöra:

År.	Landsbygden.		Städerna.		Hela riket.	
	Antal.	%.	Antal.	%.	Antal.	%.
1893	7,255	3.1	3,459	6.1	10,714	3.7
1896	5,642	2.4	5,437	9.0	11,079	3.7
1899	19,949	8.2	10,038	15.2	29,987	9.7
1902	21,926	8.3	20,273	26.7	42,199	12.4
1905	27,693	9.7	22,331	23.2	50,024	13.1
1908	33,478	10.7	37,551	31.7	71,029	16.4

Sedan år 1872, eller det första år, för hvilket dylika uppgifter föreligga, har valmännens antal (hvari ej ingå för oguldna kommunalutskylder häftande, men eljest valberättigade, för hvilka här nedan kommer att särskildt redogöras) ökat för riket i dess helhet med 267,008, eller 113.1 %. Å landsbygden ensam utgjorde ökningen 139,963 (67.6 %) och i städerna 127,045 (435.9 %). I de senare har sålunda under en tidrymd af 36 år antalet valmän mer än femdubblats. Såsom en naturlig följd af den relativt starkare ökningen för städerna har proportionen emellan deras och landsbyggdens valberättigade gradvis förändrats, hvilket beträffande åren 1893—1908 närmare framgår af efterföljande beräkningar af hvarderas antal *valberättigade i procent af summan för hela riket:*

	Landsbygden.	Städerna.
År 1893	79.7	20.3
• 1896	78.7	21.3
• 1899	77.6	22.4
• 1902	74.8	25.2
• 1905	72.5	27.5
• 1908	69.0	31.0

Till ofvannämnda ökning sedan närmast föregående allmänna val af antalet valberättigade bidrogo samtliga län utan undantag. Hvad de särskilda länens *landsbygder* beträffar, visar sig, att valmännens antal ökats i Stockholms län med 3,428, i Kristianstads län med 2,614, i Kopparbergs län med 2,578, i Malmöhus län med 2,369, i Värmlands län med 2,321, i Östergötlands län med 2,022 o. s. v. Stockholms län stod för öfrigt icke blott absolut utan äfven relativt främst i fråga om tillväxten i valmännens antal, utvisande en ökning af ej mindre än 29.3 %; därefter kommo i ordningen Östergötlands län med 16.7 % och Kristianstads län med 16.1 %. Däremot var ökningen inom Gottlands län och i all synnerhet inom Södermanlands län ringa, beroende i afseende å det senare länet på den öfverflyttning af två folkrika landskommuner, Fors och Kloster, till Eskilstuna, som i början af år 1907 ägde rum.

Hvad beträffar *städernas* valkretsar, företedde de, såsom redan är anfördt, öfver hufvud taget en väsentligt större tillväxt i de valberättigades antal än landsbygden, och uppgick denna ökning för den första gruppen eller städer, som hvar för sig utse 2 eller flere riksdagsmän, till 14,675 (24.3 %), för andra gruppen eller städer, som hvar för sig välja en

riksdagsman, till 16,508 (50.0 %) och för den tredje gruppen, inom hvilken flera städer gemensamt tillsätta en riksdagsman, till 6,368 (25.1 %). Tager man hvar stad för sig i betraktande, visar sig Stockholm stå absolut sedt främst med en ökning i de valberättigades antal af 6,548 personer eller 19.1 %. En stor ökning företer jämväl rikets andra stad Göteborg äfvensom Eskilstuna, i hvilka städer den belöper sig till resp. 5,109 (45.7 %) och 2,824 (140.5 %). I båda dessa städer, särskildt i den sistnämnda, beror dock tillväxten till stor eller större del på inkorporering af närliggande landskommuner, i Göteborg af Lundby och i Eskilstuna, såsom förut framhållits, af Fors och Kloster. Likaledes är den stora ökning i de valberättigades antal, som staden Trelleborg företer, mestadels att tillskrifva landskommunens med samma namn införlifvande med staden. Trelleborg kan för öfrigt uppvisa det bland samtliga städer, proportionsvis sedt, största ökningstalet eller 214.0 %. Bortser man emellertid från dylika städer, där ökningen framkallats af alldeles spe-

ciella förhållanden, och håller sig till de öfriga, befinnas äfven många bland dem ägnade att i berördt afseende tilldraga sig uppmärksamheten. Sålunda har valmännens antal i Norrköping ökat med 1,859 (51.4 %), i Karlskrona med 1,604 (61.2 %), i Västerås med 1,286 (74.0 %), i Karlstad med 1,010 (82.2 %) o. s. v. I allmänhet kan sägas, att det är de städer, hvilka hvar för sig utse riksdagsmän, som förete en stor ökningsprocent, ett sakförhållande, som väl merendels har sin förklaring i en intensiv industriell utveckling och ökade arbetslöner. Minskning i de valberättigades antal har ägt rum i 5 städer, och har antalet i dessa nedgått med knappt nämnvärda belopp, i Visby med 50, i Hudiksvall med 10 samt i Östhammar, Kungsbacka och Haparanda med 2 personer i hvardera.

I fråga om antalet valberättigade i förhållande till folkmängden upplyser vidstående tab. E, att detsamma utgjorde vid 1908 års allmänna val 9.4 % i hela riket, 8.5 % å landsbygden och 12.0 % i städerna. Dessa tal äro de högsta, som hittills iakttagits, efter det att procentsiffrorna nästan för hvarje allmänt val varit i stigande från 1872, för hvilket år de första uppgifter i detta hänseende föreligga.

Beräknas däremot antalet valberättigade i procent af den manliga folkmängden, komma tydligen de relativa talen att mer än fördubblas, såsom visar sig af efterföljande uppgifter för de sex senaste allmänna valen:

Tab. E. Valberättigade länsvis.

L. ä n.	Antal valberättigade.			Valberättigade i % af folkmängden.		
	Landsbygd.	Städer.	Landsbygd och städer.	Landsbygd.	Städer.	Landsbygd o. städer.
Stockholms stad	—	40,792	40,792	—	12.1	12.1
Stockholms län	15,109	2,626	17,735	8.1	14.0	8.6
Uppsala län	7,412	3,450	10,862	7.8	11.7	8.7
Södermanlands län	8,014	7,132	15,146	6.2	16.6	8.8
Östergötlands län	14,117	8,156	22,273	6.5	11.5	7.7
Jönköpings län	17,943	3,214	21,157	10.0	10.6	10.1
Kronobergs län	13,397	824	14,221	9.0	10.8	9.0
Kalmar län	13,147	4,081	17,228	6.9	11.5	7.6
Gottlands län	5,157	899	6,056	11.6	9.5	11.2
Blekinge län	5,788	5,988	11,726	5.3	15.0	7.9
Kristianstads län	18,802	2,597	21,199	9.2	14.0	9.5
Malmöhus län	31,280	21,621	52,901	11.4	12.9	12.0
Hallands län	9,379	3,616	12,995	8.3	11.3	9.0
Göteborgs och Bohus län	15,358	18,760	34,118	8.3	10.3	9.3
Älfsborgs län	19,508	3,843	23,351	8.0	10.1	8.3
Skaraborgs län	16,832	3,107	19,939	8.0	10.8	8.3
Värmlands län	19,058	4,047	23,105	8.4	14.2	9.0
Örebro län	14,633	3,708	18,341	8.7	10.7	9.1
Västmanlands län	9,987	5,357	15,294	8.6	15.8	10.2
Kopparbergs län	24,110	1,563	25,673	11.3	10.9	11.2
Gäflleborgs län	18,949	5,429	24,378	9.4	11.2	9.8
Västernorrlands län	17,607	2,426	20,033	8.2	8.4	8.2
Jämtlands län	7,986	1,017	9,003	7.5	13.4	7.9
Västerbottens län	13,051	871	13,922	8.7	12.8	8.9
Norrbottnens län	10,362	1,318	11,680	7.4	9.8	7.6
Hela riket år 1908	346,936	156,192	503,128	8.5	12.0	9.4
„ „ „ 1905	313,458	118,641	432,099	7.7	10.0	8.2
„ „ „ 1902	285,765	96,310	382,075	7.0	8.6	7.4
„ „ „ 1899	263,839	76,087	339,876	6.6	7.2	6.7
„ „ „ 1896	243,890	65,999	309,889	6.2	6.7	6.3
„ „ „ 1893	238,248	60,562	298,810	6.1	6.6	6.2

	Landsbygden.	Städerna.	Hela riket.
År 1893	12.5 %	14.4 %	12.8 %
„ 1896	12.6 „	14.8 „	13.0 „
„ 1899	13.3 „	15.6 „	13.8 „
„ 1902	14.2 „	18.7 „	15.1 „
„ 1905	15.5 „	21.8 „	16.8 „
„ 1908	17.2 „	25.8 „	19.1 „

De valberättigades proportion till den manliga folkmängd, som upphunnit myndig ålder, hvilken vid slutet af år 1907 approximativt beräknats utgöra 1,450,000, däraf 1,101,000 å landsbygden och 349,000 i städerna, angifves af nedanstående procenttal:

	Landsbygden.	Städerna.	Hela riket.
År 1893	23.3 %	25.6 %	23.7 %
„ 1896	23.4 „	26.2 „	23.9 „
„ 1899	24.8 „	27.6 „	25.4 „
„ 1902	26.4 „	32.6 „	27.7 „
„ 1905	28.6 „	37.8 „	30.6 „
„ 1908	31.5 „	44.8 „	34.7 „

Äfven i sist anförda båda hänseenden inträffade alltså ej obetydliga höjningar i de valberättigades relativa antal.

Jämföras de i tab. E meddelade uppgifter om antalet valmän i förhållande till folkmängden med motsvarande data för näst föregående år, så visar sig, att en större eller mindre höjning af procenttalen ägt rum för alla län. Hvad särskildt landsbygden beträffar har likaledes ökning inträffat för samtliga län, hvaremot för städerna inom Gottlands och Norrbottens län nedgång inträdd, medan procenttalet för Västernorrlands läns städer förblifvit oförändradt.

Stockholms stad och Malmöhus län intogo vid det senast förrättade, liksom vid de närmast föregående valen till

Andra kammaren, den gynnsammaste ställningen i fråga om det relativa antalet valberättigade, denna gång med resp. 12·1 och 12·0 %, hvarefter, nu som då, närmast följa Gottlands och Kopparbergs län, båda med 11·2 %. Öfver riksmedeltalet (9·4 %) kommo dessutom i ordning från högre till lägre tal, Västmanlands, Jönköpings, Gäfleborgs och Kristianstads län. Under rikssiffran befinna sig däremot Göteborgs och Bohus, Örebro, Kronobergs, Hallands, Värmlands, Västerbottens, Södermanlands, Uppsala, Stockholms, Älfsborgs, Skaraborgs, Västernorrlands, Blekinge, Jämtlands, Östergötlands, Kalmar samt Norrbottens län. Hvad nu blifvit anfördt beträffande länen i deras helhet gäller till stor del äfven för de särskilda landsbygderna, af hvilka Gottlands (11·6 %) och Blekinge län (5·3 %) förete de båda ytterligheterna.

En fördelning af landsbygdens valkretsar efter antalet valberättigade i procent af folkmängden utfaller för nedannämnda år sålunda:

Valberättigade.	1893.	1896.	1899.	1902.	1905.	1908.
2-3 %	—	—	—	—	—	—
3-4 %	16	13	5	2	1	—
4-5 %	22	22	20	14	9	4
5-6 %	25	31	24	23	17	12
6-7 %	39	32	40	37	28	18
7-8 %	26	35	29	27	31	29
8-9 %	10	9	22	27	28	28
9-10 %	3	4	4	12	18	27
10-11 %	3	3	4	6	10	13
11-12 %	1	1	1	1	6	13
12-13 %	—	—	1	1	1	3
13-14 %	—	—	—	—	1	2
14-15 %	—	—	—	—	—	1
Summa valkretsar	145	150	150	150	150	150

Främsta rummet af landsbygdens valkretsar intogs år 1908 af Falu domsagas södra tingslag (14·4 %), och följa närmast därefter Leksands tingslag (13·4 %), Luggude domsagas norra valkrets (13·0 %), Gottlands södra domsaga (12·2 %), Bara härad (12·1 %), Oxie härad (12·0 %), Ofvan-Siljans domsaga (11·8 %) o. s. v. Lägst på skalan stodo däremot Östra häradens domsaga i Blekinge län (4·4 %), Norra Tjusts härad (4·5 %), Ångermanlands västra domsaga (4·8 %) samt Rönö, Hölbo och Daga härad (4·9 %).

Alla valkretsarna å landsbygden i Gottlands, Malmöhus och Kopparbergs län hade högre procenttal valberättigade än rikets landsbygd i dess helhet (8·5 %). Å andra sidan uppnådde däremot ingen enda valkrets å Södermanlands, Östergötlands, Blekinge och Norrbottens läns landsbygd sistnämnda procenttal.

Städernas relativa antal valmän är, enligt hvad tab. E utvisar, i de flesta län högre än å landsbygden. Ett motsatt förhållande inträffade dock, hvad 1908 års val vidkommer, i Gottlands och Kopparbergs län. Inom Södermanlands och Blekinge län voro städernas procentsiffror mer än dubbelt så höga som landsbygdens.

Fördelas städernas valkretsar efter deras antal valberättigade i procent af folkmängden, blir resultatet beträffande allmänna valen nedannämnda år följande:

Valberättigade.	1893.	1896.	1899.	1902.	1905.	1908.
4-5 %	1	—	—	—	—	—
5-6 %	8	6	2	—	—	—
6-7 %	14	15	13	1	1	—
7-8 %	9	11	11	11	4	1
8-9 %	7	9	12	10	11	1
9-10 %	2	4	4	11	10	3
10-11 %	—	1	3	7	11	12
11-12 %	—	—	1	4	2	7
12-13 %	—	—	—	—	4	10
13-14 %	—	—	—	—	1	3
14-15 %	—	—	—	2	1	4
15-16 %	—	—	—	—	—	1
16-17 %	—	—	—	—	1	2
17-18 %	—	—	—	—	—	2
18 % och däröfver	—	—	—	—	—	1
Summa valkretsar	41	46	46	46	46	47

Högsta relativa antalet valberättigade förekom år 1908 i Västerås (18·2 %), hvarefter följde Trelleborgs m. fl. städers valkrets (17·7 %), Eskilstuna (17·6 %), Karlskrona (16·1 %) samt Ystad (16·0 %). Det lägsta talet träffas för Sundsvall (7·3 %).

För hvar och en af de trenne här förut anförda stadsgrupperna utgjorde vid allmänna valen nedannämnda år de valberättigade, dels absolut och dels i förhållande till folkmängden, följande antal:

	1902.		1905.		1908.	
	Antal.	%	Antal.	%	Antal.	%
Första gruppen	46,094	8·1	60,273	10·0	74,948	11·5
Andra gruppen	27,515	8·8	32,995	10·0	49,503	12·7
Tredje gruppen	22,701	9·5	25,373	10·0	31,741	12·2
Samtliga städer	96,310	8·6	118,641	10·0	156,192	12·0

Intill år 1905 plägade den grupp, som består af rikets minsta städer, att uppvisa det relativt högsta antalet valmän, men vid de allmänna valen nämnda år blef antalet valberättigade i förhållande till folkmängden i det allra närmaste det samma för alla tre grupperna. Siffrorna för år 1908 utvisa i viss mån en återgång till de förutvarande förhållandena, i det att procenttalet för den första gruppen åter nedsjunkit till det lägsta. Den tredje gruppen har dock ej återeröfrat sin plats som den främsta, utan intages detta rum af andra gruppen. Dock må anmärkas, att om dessa två sistnämnda grupper år 1908 haft samma omfattning som år 1905, så att Växjö fortfarande tillhört den andra och Södertälje, Västervik och Uddevalla den tredje, så skulle procenttalet för den förra blifvit 12·6 och för den senare 12·4 och skillnaden emellan grupperna således ganska ringa.

Förhållandet emellan de valberättigades och representerarnas antal utvisar för riket i dess helhet, att i medeltal 2,187 valmän svara mot hvarje representant i Andra kammaren. För landsbygden ensamt stiger motsvarande antal till 2,313, men utgör för städerna 1,952. Vid 1905 års allmänna val belöpte sig antalet valmän på hvarje representant till 1,879 för hela riket, 2,090 för landsbygden och 1,483 för städerna.

Hvad de särskilda länens *landsbygder* vidkommer, hade år 1905 Blekinge och därnäst Södermanlands län det lägsta antalet valberättigade pr representant. Äfven år 1908 hade samma län att uppvisa de lägsta talen, dock så att de då bytt plats, så att berörda antal för Södermanlands län utgjorde 1,336 och för Blekinge 1,447. Högst var antalet för Gäfleborgs län, 3,158, närmast därintill kom Kopparbergs län med 3,013 samt Malmöhus län med 2,843. Fördelar man de särskilda *valkretsarna* efter ifrågavande proportion, ter sig resultatet för nedanstående år, som följer.

Valberättigade.	1893.	1896.	1899.	1902.	1905.	1908.
Under 500	1	1	—	—	—	—
500—1,000	13	14	14	7	5	4
1,000—1,500	51	47	32	33	28	22
1,500—2,000	46	53	53	46	34	26
2,000—2,500	21	26	40	39	48	41
2,500—3,000	11	8	8	19	19	28
3,000—3,500	2	1	3	6	11	19
3,500—4,000	—	—	—	—	5	8
4,000 och däröfver	—	—	—	—	—	2
Summa valkretsar	145	150	150	150	150	150

Det lägsta antalet valberättigade förekom vid 1908 års val i den med hänsyn till folkmängden minsta valkretsen i hela riket, nämligen Norsjö och Malå tingslag. Antalet uppgick därstädes endast till 616. Närmast därefter följde bland landsbygdens valkretsar Åkers och Selebo härad (836), Norra Tjusts härad (866) samt Villåttinge härad (877), hvilken sistnämnda valkrets under de sju närmast föregående allmänna valen hade att uppvisa lägsta antalet valmän. De högsta talen träffas vid 1908 års val för Hedemora domsaga (4,297), Gästriklands östra tingslag (4,224), Oxie härad (3,944), Sunnerbo domsaga (3,847), Norra Hälsinglands domsaga (3,812), Mellansysslets domsaga (3,783) o. s. v. Den af Hedemora domsaga bildade valkretsen räknar alltså inemot sju gånger så många valmän som Norsjö och Malå tingslag.

Det anförda medeltalet af 1,952 valberättigade på hvarje representant för *städerna* öfverträffas af såväl första som andra gruppens städer, för hvilka motsvarande tal uppgingo till resp. 1,972 och 2,250, medan de till tredje gruppen hörande städerna utvisade endast 1,587. Oafsedt de fem städer, som hvardera välja flere riksdagsmän, funnos mer än 3,000 valberättigade i 4 valkretsar, samtliga tillhörande andra gruppen, och företedde bland dem Eskilstuna det ojämförligt högsta antalet, uppgående till 4,834. De tre öfriga voro Hälsingborg (4,491), Karlskrona (4,223) och Västerås (3,023). Mellan 2,000 och 3,000 valberättigade förekommo i 8 och mellan 1,000 och 2,000 valberättigade i 28 valkretsar. Af dessa sammanlagdt 36 valkretsar tillhörde 16 andra och 20 tredje gruppen. Lägsta antalet valberättigade hade Västervik (889) och Visby (899).

Såsom redan förut är antydtt, hafva bland valmännen ej inräknats för *oguldna kommunalutskylder häftande, som eljest vore valberättigade*. Antalet af dessa uppgick vid 1908 års allmänna val till 119,570 för hela riket, nämligen 39,804

för landsbygden och 79,766 för städerna (tab. 4, kol. 8). Sammanställas nämnda data med uppgifterna om verkliga valberättigade, blir resultatet följande:

	Landsbygden.		Städerna.		Hela riket.	
	Antal.	%	Antal.	%	Antal.	%
Verkligen valberättigade .	346,936	89.7	156,192	66.2	503,128	80.8
Eljest valberättigade, men för oguldna kommunalutskylder häftande . .	39,804	10.8	79,766	33.8	119,570	19.2
Summa	386,740	100.0	235,958	100.0	622,698	100.0

En jämförelse med förhållandet vid 1905 års val ådagalägger, att antalet för oguldna kommunalutskylder häftande sedan dess ökats i det hela med ej mindre än 21,943 eller 22.5 %; för landsbygden med 7,518 (23.3 %), och för städerna med 14,425 (22.1 %). Gifvetvis beror den stora tillökning, som antalet undergått för såväl landsbygd som städer, därpå att 1908 års val försiggingo under en tid af tryckta konjunkturer och efter det en mängd arbetsinställelser under den förutgående sommaren ägt rum. Anmärkningsvärdt är dock, att för Stockholms stad, som med afseende å eljest röstberättigade, men för oguldna kommunalutskylder häftande intager en dominerande ställning med ett antal af 37,216 personer, utgjorde ökningen endast 1,286 eller 3.6 %. Lämnar man därför hufvudstaden utom räkningen, visar sig att för rikets öfriga städer ökningstalet i fråga uppgår till ej mindre än 44.7 %.

Af här ofvan meddelade öfversikt framgår, att om samtliga personer, hvilka i öfrigt innehade de kvalifikationer, som enligt riksdagsordningen berättiga till deltagande i valen till Andra kammaren, äfven betalt sina kommunala utskylder, skulle hela antalet valmän år 1908 hafva utgjort 622,698 eller 11.6 % af rikets folkmängd. Å landsbygden skulle de valberättigade hafva ökats till 386,740 eller 9.5 %, och i städerna till 235,958, motsvarande 18.1 % af deras folkmängd, dock för städerna utom Stockholm endast till 157,950 (16.3 %).

Huru antalet eljest valberättigade, men för oguldna kommunalutskylder häftande fördelar sig på de särskilda länen, upplyser efterföljande tab. F. Däraf framgår bland annat, hvad ensamt beträffar *landsbygden*, att ifrågavarande antal var relativt högst i Norrbottens län. Antalet för oguldna kommunalutskylder häftande, som eljest skulle varit valberättigade, utgjorde nämligen i förhållande till summan af samma antal och de verkliga valberättigade inom detta län ej mindre än 29.0 % (nästföregående val 23.9 %). Närmast därefter följde Stockholms län med 28.8 %, Blekinge län med 21.8 %, Västernorrlands län med 14.4 % samt Göteborgs och Bohus län med 12.8 % o. s. v. Synnerligen låga tal utvisade däremot Jönköpings län (5.0 %) och Uppsala, hvilket med allenast 4.1 % kom i sista rummet.

Bland *landsbygdens valkretsar* kommo i första rummet Gällivare domsaga, i hvilken valkrets antalet för oguldna kommunalutskylder häftande personer, som eljest skulle ägt rösträtt, utgjorde i förhållande till summan af detta och de verkliga valberättigade 51.2 %. Närmast därefter följde Danderyds, Åkers och Värmdö skeppslag (42.3 %), Svartlösa

härad (39.0 %), Östra härads domsaga i Blekinge (38.7 %), Färentuna och Sollentuna härad (38.6 %), Säfvedals härad (34.5 %) och Luleå domsaga (26.6 %). Å andra sidan träffas de lägsta talen för Gagnefs och Rättviks tingslag (0.58 %), Luggude domsagas norra valkrets (0.57 %), Åse, Viste, Barne och Laske domsaga (0.53 %) samt Norunda och Olands härad (0.31 %).

Angående *städerna*, ordnade såsom förut i trenne grupper, upplyser efterföljande öfversikt:

	Första gruppen.		Andra gruppen.		Tredje gruppen.	
	Antal.	%	Antal.	%	Antal.	%
Verkligen valberättigade .	74,948	55.4	49,503	78.5	31,741	84.5
Eljest valberättigade, men för ogulda kommunalutskylder häftande . .	60,376	44.6	13,569	21.5	5,821	15.5
Summa	135,324	100.0	63,072	100.0	37,562	100.0

Tab. F. För ogulda kommunalutskylder häftande, som eljest vore valberättigade, länsvis.

L ä n .	Antal för ogulda kommunalutskylder häftande, som eljest vore valberättigade.			Förestående antal i % af summan af detta och de verkliga valberättigade.		
	Landsbygd.	Städer.	Landsbygd o. städer.	Landsbygd.	Städer.	Landsbygd o. städer.
Stockholms stad	—	37,216	37,216	—	47.7	47.7
Stockholms län	6,126	548	6,674	28.8	17.3	27.3
Uppsala län	320	726	1,046	4.1	17.4	8.8
Södermanlands län	486	803	1,289	5.7	10.1	7.8
Östergötlands län	1,202	2,454	3,656	7.8	23.1	14.1
Jönköpings län	942	675	1,617	5.0	17.4	7.1
Kronobergs län	1,143	35	1,178	7.9	4.1	7.6
Kalmar län	1,035	932	1,967	7.3	18.6	10.2
Götlands län	291	350	641	5.3	28.0	9.6
Blekinge län	1,612	580	2,192	21.8	8.9	15.7
Kristianstads län	1,671	383	2,054	8.2	13.8	8.8
Malmöhus län	2,399	10,949	13,348	7.1	33.6	20.1
Hallands län	810	1,053	1,863	7.9	22.6	12.5
Göteborgs och Bohus län	2,251	13,671	15,922	12.8	42.2	31.8
Älfsborgs län	1,360	812	2,172	6.5	17.4	8.5
Skaraborgs län	1,113	452	1,565	6.2	12.7	7.3
Värmlands län	1,956	645	2,601	9.3	13.7	10.1
Örebro län	1,395	1,309	2,704	8.7	26.1	12.8
Västmanlands län	558	627	1,185	5.3	10.5	7.2
Kopparbergs län	1,854	620	2,474	7.1	28.4	8.8
Gäffleborgs län	2,211	2,147	4,358	10.4	28.3	15.2
Västernorrlands län	2,957	1,794	4,751	14.4	42.5	19.2
Jämtlands län	624	184	808	7.2	15.3	8.2
Västerbottens län	1,262	207	1,469	8.8	19.2	9.5
Norrbottnens län	4,226	594	4,820	29.0	31.1	29.2
Hela riket år 1908	89,804	79,766	119,570	10.3	33.8	19.2
„ „ „ 1905	32,286	65,341	97,627	9.3	35.5	18.4
„ „ „ 1902	26,033	64,442	90,475	8.3	40.1	19.1
„ „ „ 1899	19,865	41,368	61,233	7.0	35.2	15.3

I första gruppen ingår Stockholm med sitt betydliga antal af 37,216 (47.7 %) för ogulda kommunalutskylder häftande, eljest valberättigade personer, hvilket oaktadt det, såsom förut anförts, något ökats, likväl nu för första gången, för så vidt statistiska uppgifter därom äro till finnandes, understiger antalet verkligen valberättigade. Om ifrågakarande personer frånräknas, utgör motsvarande antal för öfriga hithörande städer 23,160 (40.4 %), däraf för Göteborg 12,828 (44.1 %), Malmö 7,111 (44.7 %), Norrköping 1,872 (25.5 %) och Gäfle 1,349 (27.2 %).

Af andra gruppen utvisar Sundsvall med 1,081 (47.3 %) det relativt högsta antalet och komma Söderhamn med 565 (31.6 %) och Örebro med 1,223 (30.0 %) närmast efter. Sista rummet intages af Karlskrona med 342 (7.5 %).

Inom stadsvalkretsarna tillhörande tredje gruppen uppnåddes det proportionsvis högsta talet af Härnösand och Örnsköldsvik med 713 (36.8 %), däraf dock Härnösand ensam hade 633 (42.1 %); vidare följer valkretsen Luleå och Haparanda med 499 (31.7 %) samt Falun, Hedemora och Säter med 620 (28.4 %). Sist på skalan står kretsen Växjö och Eksjö med 57 (4.0 %). Bland de särskilda städerna inom gruppen märkas dock två, nämligen Vimmerby och Laholm, i hvilka ingen enda person var oberättigad till deltagande i valet på grund af uraktlåtenhet att erlagga utskylder.

Om man jämför de trenne gruppernas procentsiffror med hvarandra, framgår otvetydigt, att antalet för ogulda kommunalutskylder häftande, som eljest vore valberättigade, öfver hufvud taget står i direkt förhållande till städernas folkmängd. I de stora städerna är ifrågakarande antal vanligen högt, i de mindre städerna lågt, ofta ej högre än å landsbygden.

C) Valsättet.

Af de båda valsätt, hvilka jämlikt § 16 riksdagsordningen kunna förekomma, användes vid 1908 års allmänna val det *omedelbara* sättet i 196 valkretsar och det *medelbara* i blott en enda, nämligen Mellersta Värends domsaga i Kronobergs län. I hvilken utsträckning det ena eller andra valsättet användts å rikets landsbygd från och med 1893 års val, framgår af efterföljande uppgifter:

År.	Omedelbara val.		Medelbara val.		Summa val.
	Antal.	%	Antal.	%	
1893	120	82.8	25	17.2	145
1896	130	86.7	20	13.3	150
1899	135	90.0	15	10.0	150
1902	140	93.3	10	6.7	150
1905	145	96.7	5	3.3	150
1908	149	99.3	1	0.7	150

Utvecklingen har sålunda hela tiden gått i samma riktning, så att allt flere valkretsar antagit det omedelbara valsättet. De valkretsar, som efter 1905 års allmänna val öfvergått från medelbart till omedelbart valsätt, äro följande: Stockholms läns västra domsaga, Uppsala läns södra domsaga, Vedens och Bollebygds härad i Älfsborgs län samt Torneå

(gamla) domsaga i Norrbottens län, hvilken sistnämnda valkrets genom domsagans redan år 1904 skedda uppdelning i Torneå (nya) domsaga och Gällivare domsaga kom att vid 1906 års valkretsindelning blifva två valkretsar.

Hela det område af rikets landsbygd, som numera antagit det omedelbara valsättet, äger mer än 99 % af landsbygdens såväl folkmängd som valberättigade. Utvecklingsgången, som i dessa hänseenden varit oafbruten alltifrån nu gällande riksdagsordnings införande, angifves beträffande allmänna valen från och med år 1893 af efterföljande uppgifter:

År.	Landsvalkretsar med omedelbara val.			
	Folkmängd.	Valberättigade.		
	Antal.	% af landsbygdens folkmängd.	Antal.	% af landsbygdens valberättigade.
1893	3,245,640	83·6	200,327	84·1
1896	3,433,928	87·2	214,305	87·9
1899	3,623,833	90·5	242,443	91·9
1902	3,811,062	94·0	272,152	95·2
1905	3,963,478	97·3	306,568	97·8
1908	4,047,355	99·4	344,948	99·4

Från och med 1890 års allmänna val har inom alla stadsvalkretsarna det omedelbara valsättet uteslutande varit använt.

Tab. G. Antal deltagande i de allmänna valen åren 1893—1908.

	Omedelbara val.		Medelbara val.		Samtliga val.	
	Antal deltagande.	% af valberättigade.	Antal deltagande.	% af valberättigade.	Antal deltagande.	% af valberättigade.
A. Landsbygden.						
År 1893	82,643	41·3	6,644	17·5	89,287	37·5
» 1896	94,007	43·9	4,905	16·6	98,912	40·6
» 1899	91,178	37·6	2,577	12·0	93,755	35·5
» 1902	117,494	43·2	1,800	13·2	119,294	41·7
» 1905	139,309	45·4	787	11·4	140,096	44·7
» 1908	198,935	57·7	210	10·6	199,145	57·4
B. Städerna.						
År 1893	37,404	61·8	—	—	37,404	61·8
» 1896	41,576	63·0	—	—	41,576	63·0
» 1899	43,227	56·8	—	—	43,227	56·8
» 1902	61,235	63·6	—	—	61,235	63·6
» 1905	77,663	65·5	—	—	77,663	65·5
» 1908	109,267	70·0	—	—	109,267	70·0
C. Hela riket.						
År 1893	120,047	46·0	6,644	17·5	126,691	42·4
» 1896	135,583	48·4	4,905	16·6	140,488	45·3
» 1899	134,405	42·2	2,577	12·0	136,982	40·3
» 1902	178,729	48·6	1,800	13·2	180,529	47·2
» 1905	216,972	51·0	787	11·4	217,759	50·4
» 1908	308,202	61·5	210	10·6	308,412	61·3

D) I valen deltagande.

Om de väljandes absoluta antal och dettas förhållande till antalet valberättigade finnas för hvarje valkrets uppgifter meddelade i tab. 4 (kol. 9—11). Såsom i valen deltagande hafva, i likhet med hvad som skett i föregående redogörelser, äfven räknats sådana personer, som afgifvit blanka sedlar eller hvilkas valsedlar blifvit af annan anledning kasserade. Likaså hafva i de fall, då från vederbörande kommun intet valprotokoll inkommit till valförrätaren, de i omröstningen deltagande personerna inräknats bland dem, som i valen deltagit, men hvilkas röster kasserats.

I vidstående tab. G meddelas en sammanställning af uppgifterna om de väljandes absoluta och relativa antal vid de allmänna valen från och med 1893. Där af framgår, att i 1908 års allmänna val deltog sammanlagt 308,412 personer, hvaraf 199,145 å landsbygden och 109,267 i städerna. Samtliga dessa tal äro högre än för något föregående riksdagsmannaval, och visar en jämförelse med förhållandet vid 1905 års val, att antalet deltagande i det hela ökats med ej mindre än 90,653, eller 41·6 %. Ensamt å landsbygden ökades valdeltagarnes antal med 59,049 (42·1 %) och i städerna med 31,604 (40·7 %).

Om man vidare ställer antalet i valen deltagande i relation till de valberättigade, så visar sig likaledes, att deltagandet i valen enligt regel för hvarje gång omfattas med allt större intresse från valmännens sida, och gäller denna iakttagelse såväl landsbygden som städerna. I 1893 års allmänna val deltog sålunda endast 42·4 % af de valberättigade i allmänhet, 37·5 % å landet och 61·8 % i städerna, men år 1908 hade antalet väljande steg för steg, dock med afbrott år 1899, hunnit upp till 61·3 % för riket i dess helhet, 57·4 % ensamt för landsbygden och 70·0 % för städerna.

Likasom deltagandet i valen alltid varit lifligare i städerna än på landet, är det ock betydligt större vid de omedelbara än vid de medelbara valen. Inom de valkretsar, i hvilka det omedelbara valsättet användes, deltog nämligen år 1908 öfver hufvud taget 61·5 % af deras hela antal valmän, men i den enda valkrets, där det medelbara valsättet då ännu kvarstod, endast 10·6 %. Sistnämnda procentsiffra är, om man undantager de val, som ägde rum under åren 1878 och 1884, lägre än vid något af de föregående val, för hvilka uppgifter härutinnan föreligga.

I fråga om särskilda landsbygder synes deltagandet i 1908 års val hafva varit lifligast i Västmanlands, Östergötlands och Södermanlands län. Jämförelsevis talrikt deltog äfven valmännen i Örebro och Malmöhus län. Minst var deltagandet i Gottlands län, och kommo Skaraborgs län samt Hallands län därintill närmast.

De särskilda landsvalkretsarna hafva, allteftersom de omfattat det omedelbara valsättet eller vidhöllo det medelbara, att uppvisa följande skiljaktigheter med hänsyn till det större eller mindre deltagandet i valen:

Deltagande i % af valberättigade.	Antal valkretsar.	
	Omedelbara val.	Medelbara val.
10—20 %	1	1
20—30 „	9	—
30—40 „	10	—
40—50 „	25	—
50—60 „	36	—
60—70 „	30	—
70—80 „	32	—
80—90 „	6	—
Summa valkretsar	149	1

Bland dessa valkretsar uppnåddes, liksom vid närmast föregående val, det högsta procenttalet af Kumla och Sundbo härad (84.4 %). Närmast därtill kommo Finspånga läns domsaga (81.7 %), Örbyhus härad (81.3 %), Västmanlands östra domsaga (81.0 %), Ångermanlands södra domsaga (80.7 %) samt Bara härad (80.6 %). Minst var deltagandet i den valkrets, där det medelbara valsättet fortfarande bestod, eller i Mellersta Värends domsaga, hvarest antalet deltagande i procent af valberättigade utgjorde endast 10.6 %, samt därnäst i Gottlands södra domsaga (13.3 %). Ringa deltagande förmärkes vidare i Uppsala läns mellersta domsaga (20.4 %), Gottlands norra domsaga (20.8 %), Näs och Malungs domsaga (22.2 %), Leksands tingslag (24.8 %), Torneå domsaga (27.9 %) samt Färs domsaga (28.1 %).

För de särskilda grupperna af *städer* — de som hvar för sig utse två eller flere riksdagsmän, de som hvar för sig utse en och de som tillsammans med annan eller andra städer utse en riksdagsman — befunnos de i 1908 års allmänna val deltagande, såväl absolut som i förhållande till antalet valberättigade, hafva utgjort:

	Antal valdeltagare.	Procent af valberättigade.
Första gruppen	55,399	73.9
Andra gruppen	32,579	65.8
Tredje gruppen	21,289	67.1
Samtliga städer	109,267	70.0

Främst kom alltså vid ifrågavarande val första gruppen, därnäst tredje och sist andra gruppen. Procenttalen äro för första och tredje grupperna högre, men för andra gruppen lägre än vid 1905 års val. Fördelningen af stadsvalkretsarna och städerna efter deltagandet i de senaste allmänna valen utfaller på följande sätt:

Deltagande i % af valberättigade.	Första gruppen.	Andra gruppen (=städer).	Tredje gruppen.		Summa.	
	Valkretsar.		Valkretsar.	Städer.	Valkretsar.	Städer.
Under 20 %	—	2	—	—	2	2
20—30 „	—	1	—	2	1	3
30—40 „	—	2	1	3	3	5
40—50 „	—	—	1	6	1	6
50—60 „	—	1	5	8	6	9
60—70 „	—	8	4	13	12	21
70—80 „	3	5	7	24	15	32
80—90 „	2	3	2	10	7	15
Summa	5	22	20	66	47	93

Inom första gruppen var deltagandet störst i Malmö (86.0 %), och (likasom vid 1902 och 1905 års val) minst i Stockholm, hvars relativa antal väljande utgjorde 71.3 %, växlande mellan 73.2 %, för dess tredje krets, och 69.9 %, för andra kretsen.

Af de städer, som tillhöra andra gruppen, utvisade Ystad, likasom vid 1905 års val, det högsta relativa antalet valdeltagare, nämligen icke mindre än 88.1 %, hvilket är högre än för någon annan af rikets städer, hvaremot Visby, likasom vid både 1902 och 1905 års val, förededde det lägsta, eller endast 16.8 %.

Bland tredje gruppens stadsvalkretsar intogos främsta rummen af kretsarna Lidköping, Skara och Hjo samt Sala och Arboga med resp. 82.5 och 82.1 %. Af de enskilda städerna inom gruppen uppnådde denna gång Arboga med 88.0 % maximum och den stad, Vadstena, som vid de tre näst föregående allmänna valen intog denna ställning, kom därnäst med 87.9 %. Lägst inom gruppen stod Skellefteå med 21.7 %, hvilket alltså är det lägsta procenttalet för någon stad.

Att öfvergången från medelbart till omedelbart valsätt äfven skall medföra ett i väsentlig mån lifdigare intresse för valet, synes vara helt naturligt. I de fem valkretsar, som vid 1908 års val första gången använde det omedelbara valsättet, uppgick sålunda antalet i dessa val deltagande till 3,029, eller 44.4 % af de valberättigade, motsvarande 511, eller 10.2 %, i elektorsvalen därstädes deltagande år 1905.

I afseende å deltagandet i valen har i föregående redogörelser anförts, att vid fall då val efter öfverklagande upphäfts och nya sådana måst företagas, utvisa dessa senare städse ett högre antal deltagare än de upphädda. Af de allmänna val, som förrättades år 1908, blefvo ej mindre än sju, nämligen i Norunda och Olands härad, i Askims samt Västra och Östra Hisings härad, i Västmanlands östra domsaga, i Norsjö och Malå tingslag, i Kalix domsaga, i Karlskrona och i Landskrona, efter anförda besvär upphädda, hvarjämte nya val måste anställas dels i Luggude domsagas norra valkrets med anledning af den utseddes fränfalle, dels ock i Lund på grund af dennes afsägelse. I samtliga dessa nio valkretsar har antalet deltagande i de nya valen visat sig högre än vid de först företagna. I dessa sistnämnda utgjorde antalet sammanlagdt 12,553, eller 55.5 % af de valberättigade, men vid de nya valen hade antalet stigit till 16,013 och procenttalet till 69.5 %.

Till besvarande af frågan, huruvida de å söndagar förrättade riksdagsmannavalen vinna en allmänare tillslutning än å söckendagar, må meddelas, att i de 122 valkretsar å landsbygden, där omedelbart val år 1908 ägde rum på söndagar, steg antalet valdeltagare till 58.6 %, medan i öfriga omedelbara val å landet deltog 53.8 % af valmännen. Motsatsen ägde rum i städerna. I de sex valkretsar, där valen denna gång förrättades på en söndag och af hvilka den ena hälften tillhörde andra gruppen och den andra hälften tredje gruppen, uppgick sammanlagda antalet valdeltagare till endast 48.4 % af de valberättigade, hvilket procenttal väsentligt understiger motsvarande medelsiffror för öfriga till nämnda grupper hörande städer.

I föregående redogörelser för riksdagsmannavalen hafva de fall särskildt framhållits, då inom en kommun eller en kommunedel intet val ägt rum. Antalet har varit växlande, men vid de bägge närmaste valen har det hvardera gången inskränkt sig till tvenne. Vid 1908 års val har intet dylikt fall inträffat.

E) Valförrättningen och röstfördelningen.

Angående *tiden* för 1908 års allmänna val till Riksdagens Andra kammare torde böra erinras, att samtliga dessa val i följd af den år 1900 vidtagna ändringen i riksdagsordningen förrättades under loppet af september månad.

Till fortsättning af de i föregående redogörelser anförda uppgifter om valens fördelning på särskilda *veckodagar* meddelas efterföljande öfversikt af 1908 års val:

	Landsbygden.		Städerna.	Hela riket.
	Omedelbara val.	Medelbara val.		
Söndag	122	—	6	128
Måndag	6	—	—	6
Tisdag	5	—	8	13
Onsdag	—	—	3	3
Torsdag	1	—	2	3
Fredag	3	—	14	17
Lördag	12	1	14	27
Summa val	149	1	47	197

Såsom synes förrättades i ej mindre än 128 valkretsar, eller 65 % af hela antalet, valen på söndagar. Användandet af söndagen som valdag har för öfrigt ägt rum i större utsträckning än någonsin förut. Af 1905 års val höllos nämligen 103 på söndagar, af 1902 års val 89, af 1899 års val 61, af 1896 års val 53, af 1893 års val 35 och af valen 1890 endast 16. Af ofvan nämnda 128 val höllos endast 6 i stadsvalkretsar, men de öfriga 122 å landsbygden och i valkretsar med omedelbart valsätt, hvadan öfver 81 % af dessa hade söndagen till valdag.

Det största antalet riksdagsmannaval år 1908 förrättades söndagen den 6 september, nämligen 91. Närmast därtill kom söndagen den 13 med 22 val och därefter lördagen den 5 med 13 val.

Angående det större deltagandet i valen å söndagar än å andra dagar äro uppgifter meddelade här ofvan i afd. D), till hvilken därför torde få hänvisas.

Hvad speciellt angår *elektorsvalen* i Mellersta Värends domsaga, den enda valkrets där det medelbara valsättet tillämpades vid 1908 års val, företogs de under olika dagar under augusti månad i alla till kretsen hörande kommuner utom en, i hvilken berörda val ägde rum den 5 september eller samma dag som riksdagsmannavalet företogs.

Af de i kol. 12 å tab. 4 samt efterföljande tab. H meddelade uppgifter om *de valdas röstetal* visar sig i fråga om 1908 års allmänna val bland annat, att *absolut majoritet* uppnåddes af samtliga valda utom 16, nämligen 13 å landsbygden och 3 i städerna, alla på omedelbart sätt valda. Af dessa skulle dock fyra hafva ernått absolut majoritet, om ej valprotokollen för en del kommuner blifvit vid röstsamman-

räkningen kasserade. Relativt högsta röstetalen tillföll i de kretsar å landsbygden, som använde omedelbart valsätt, representanten för Sköns tingslag (99.2 % eller alla godkända röster utom 4), Uppsala läns mellersta domsaga (99.0 % eller alla godkända röster utom 1) samt Leksands tingslag (99.0 % eller alla godkända röster utom 4). Med relativt lägsta röstetalen ingingo däremot representanterna för Mellansysslens domsaga (38.7 %), Västerbottens västra domsaga (40.3 %), Norra Hälsinglands domsaga (43.6 %), Härjedalens domsaga (44.3 %) och Kalix domsaga (44.8 %); hvad Västerbottens västra domsaga och Härjedalens domsaga vidkommer, bero dock de låga procenttalen på att valprotokollen från en del kommuner kasserats.

Bland stadsrepresentanterna uppnåddes det högsta röstetallet af en representant för Göteborg, hvilken erhöi 99.5 % af de afgifna rösterna, samt af representanterna för Sundsvall (98.3 %), Västervik (97.1 %), Visby (96.7 %), Umeå m. fl. städer (95.6 %) och Kalmar (95.2 %). Med lägsta röstetalen ingingo däremot representanten för Nyköping m. fl. städer (40.5 %) och representanten för Kristinehamn och Filipstad (44.4 %).

Angående *närmaste mans röstetal* äro uppgifter meddelade i kol. 13 å tab. 4. Valkretsarna å landsbygden fördelade sig efter den procent, nämnda röstetal vid 1908 års allmänna val utgjorde, i förhållande till den valdes röstetal på följande sätt:

Röstetal.	Omedelbara val.	Medelbara val.	Samtliga val.
Under 25 %	19	1	20
25—50 %	35	—	35
50—75 %	51	—	51
75 % och däröfver	44	—	44
Summa valkretsar	149	1	150

Tab. H. De valdas relativa röstetal.

		Omedelbara val.								Medelbara val.									
		Antal valda, som af de afgifna rösterna erhållit							Summa valda.	Antal valda, som af de afgifna rösterna erhållit							Summa valda.		
		20—30 %.	30—40 %.	40—50 %.	50—60 %.	60—70 %.	70—80 %.	80—90 %.		över 90 %.	20—30 %.	30—40 %.	40—50 %.	50—60 %.	60—70 %.	70—80 %.		80—90 %.	över 90 %.
A. Landsbygden.																			
År 1893	—	7	14	47	20	20	7	5	120	—	—	1	5	5	4	2	8	25	
» 1896	—	3	16	48	28	13	15	7	130	—	—	—	5	2	3	2	8	20	
» 1899	—	1	16	39	34	20	17	8	135	—	—	—	2	1	2	3	7	15	
» 1902	—	2	17	46	24	27	17	7	140	—	—	—	2	1	1	2	4	10	
» 1905	—	2	12	40	38	20	17	16	145	—	—	—	—	—	1	1	3	5	
» 1908	—	1	12	64	35	24	8	5	149	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
B. Städerna.																			
År 1893	—	2	8	29	24	6	6	8	83	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
» 1896	—	1	2	37	18	10	3	9	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
» 1899	—	1	6	29	17	6	3	18	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
» 1902	—	—	3	36	17	6	—	18	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
» 1905	—	—	5	33	24	10	2	6	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
» 1908	—	—	3	37	17	17	—	6	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

Af förestående öfversikt visar sig, att antalet valkretsar å landsbygden, där den valdes närmaste man erhöll mer än 75 % af dennes röstetal, uppgick till 44. Minsta skillnaden mellan den valdes och närmaste mans röstetal förekom vid valet i Kalix domsaga, där den senare erhöll endast 9 röster mindre än den förra. Skillnaderna voro äfven obetydliga i Luleå domsaga, Norra Hälsinglands domsaga, Västmanlands södra domsaga, Skytts härad m. fl.

Vid valen i *städerna* erhöilo de, som kommo närmast de valda eller, i fråga om första gruppens städer, närmast de med lägsta röstetalen utsedda representanterna, följande antal röster i förhållande till de valdas röstetal, och har Stockholms stad härvid måst upptagas som 5 valkretsar.

Röstetal.	Första gruppen.	Andra gruppen.	Tredje gruppen.	Summa.
Under 25 %	—	4	1	5
25—50 „	3	3	4	10
50—75 „	1	8	6	15
75 % och däröfver	5	7	9	21
Summa valkretsar	9	22	20	51

Valresultatet synes på förhand gifvet i Västervik och Sundsvall, där närmaste män erhöilo endast hvardera 2 röster af resp. 345 och 303 afgifna, och likaså i Visby, där närmaste man erhöil blott 3 röster af 151 afgifna. Å andra sidan kom i 21 stadsvalkretsar den i röstetal närmaste till mer än 75 % af den valdes hela röstsumma och i 6 af ifrågavarande kretsar stego medtäflarnes röstetal till mer än 90 % af den valdes. Minsta skillnaden mellan den valdes och närmaste mans röstetal förekom i valkretsen Oskarshamn, Vimmerby och Borgholm (endast 5). Valets utgång synes ock varit tämligen tvifvelaktig i valkretsen Mariestad, Sköfde och Falköping äfvensom i Strömstads m. fl. städers valkrets.

Det antal godkända röster, som afgafs å *andra personer än den valde och hans närmaste man*, uppgick för samtliga valkretsar å *landsbygden* med omedelbart valsätt till 5,879 eller inemot 3 % af alla afgifna, hvilket är lägre än vid samtliga föregående val utom förra valet år 1887. Inom 35 af ifrågavarande valkretsar afgafs ingen enda godkänd röst på annan person än den valde och den i röstetal närmaste, och i hvar och en af 21 valkretsar förekom blott 1 röst på tredje man.

Inom första gruppens *städer*, där hvarje valsedel måste innehålla två eller flera namn och de röstande alltså faktiskt ägde ett motsvarande antal röster, uppgick hela antalet å 55,399 valsedlar afgifna röster till 271,669. Däråf erhöilo de valda sammanlagdt 171,240 och de 9, en för hvarje valkrets, som kommo närmast de med lägsta röstetalel valda, 22,494, hvadan efter ytterligare afräkning af 275 kasserade röster återstod ett samfälltd röstetal af 77,660 för andra personer än de valda och de 9 i röstetal närmaste. För andra gruppens städer belöpte sig motsvarande röstetal till 676, däråf 400 ensamt i Eskilstuna och 224 i Örebro samt för tredje gruppens stadsvalkretsar till 866, af hvilka 442 kommo på Nyköpings m. fl. städers valkrets och 363 på Kristinehamn och Filipstad. Med undantag för de fyra nämnda valkretsarna visar sig sålunda, att splittringen vid städernas

val var ganska obetydlig. I 13 valkretsar var partisammanhållningen å ömse sidor så fast, att ingen enda röst tillföll andra personer än den valde och hans närmaste man, och i hvar och en af 12 stadsvalkretsar förekom blott en enda stänkröst.

Antalet *kasserade valsedlar* vid 1908 års allmänna val utgjorde tillsammans 1,870, hvaraf 1,740 på landsbygden och 130 på städerna. Såväl för landsbygden som för städerna äro nämnda tal de lägsta som under åren 1893—1908 förekommit, såsom närmare framgår af efterföljande uppgifter om antalet kasserade valsedlar vid de omedelbara valen under ifrågavarande år, dels absolut och dels i förhållande till samtliga därvid afgifna valsedlar:

År.	Landsbygden Antal.	%.	Städerna. Antal.	%.	Summa. Antal.	%.
1893	1,268	1.5	83	0.2	1,351	1.1
1896	1,744	1.9	132	0.3	1,876	1.4
1899	900	1.0	135	0.3	1,035	0.8
1902	1,956	1.7	95	0.2	2,051	1.2
1905	1,459	1.0	156	0.2	1,615	0.7
1908	1,740	0.9	130	0.1	1,870	0.6

I förestående antal ingå ej blott de valsedlar, som af olika anledningar vid själfva valtillfällena kasserades eller som vid sammanräkningen inför vederbörande domhåfvande eller magistrat förklarades ogiltiga, utan ock alla de röster, som afgäfvos inom kommuner, från hvilka valprotokoll icke blefvo inom behörig tid insända. För de fall, då af nämnda eller andra orsaker samtliga inom en kommun vid omedelbara val afgifna röster blefvo kasserade, hvarigenom valmännen gingo miste om allt inflytande på valens utgång, meddelas i fråga om 1908 års allmänna val nedanstående redogörelse:

Valkretsar.	Kommuner.	I riksdagsm.-valen deltagande.
Stockholms läns västra domsaga:	Lunda	11
Väster- och Öster-Rekarne härad:	Torshälla landskommun (209), Räby—Rekarne (13), Steu- kvista (38)	260
Norra Tjusts härad:	Gårdserum	67
Södra Tjusts härad:	Hjorted	89
Villands härad:	Gualöf	20
Årstads och Faurås härad:	Abild	10
Östersysslets domsaga:	Visnums-Kil	20
Härjedalens domsaga:	Linsell (38), Lillhärdal (56), Öfver-Hogdal (23), Tännäs (48), Rätan (43), Klöfsjö (38)	246
Västerbottens västra domsaga:	Örträsk (65), Fredrika (54), Vilhelmina (89), Dorotea (92)	300

Antalet i det hela utgör alltså 19 kommuner med tillsammans 1,023 i riksdagsmannaval deltagande personer. En jämförelse härutinnan med närmast föregående allmänna val utfaller på följande sätt:

År.	Kommuner och kommun- delar.	I valen deltagande.
1893	54	984
1896	49	1,223
1899	28	483
1902	38	1,480
1905	15	984
1908	19	1,023

En närmare undersökning af orsakerna till de i ofvannämnda 19 fall verkställda röstkasseringar vid 1908 års allmänna val ådagalägger att i 12 fall det ingifna valprotokollet befunnits ofullständigt eller felaktigt, och voro dessa protokoll insända från Abild, Visnums-Kil, Linsell, Lillhär-dal, Öfver-Hogdal, Tännäs, Rätan, Klöfsjö, Örträsk, Fredrika, Vilhelmina och Dorotea. Från 6 kommuner, nämligen Torshälla landskommun, Råby-Rekarne, Stenkvista, Gärdse-rum, Hjorted och Gualöf, inkom ej något valprotokoll till valförrättande domhufvanden, ehuru val där hållits. Af de 11 i Lunda aflämnade valsedlarna kasserades af kommunal-stämmoordföranden 2 såsom varande blanka och de 9 öfriga på grund därav att de ej ansågos tillfyllest slutna.

Antalet öfverklagade val af de under år 1908 förrättade allmänna valen utgjorde 25, därav 19 för valkretsar å landsbygden och 6 för stadsvalkretsar. Resultaten af de anförda besvären framgå af efterföljande öfversikt:

Öfverklagade val.	Landsbygden.	Städerna.	Summa
Ej till pröfning upptagna af K. M. Befallningshafvande	1	—	1
Fastställda af K. M. Befallningshafvande	7	2	9
Fastställda af K. M. Befallningshafvande och Kungl. Maj:t	5	2	7
Upphäft af K. M. Befallningshafvande, men fastställt af Kungl. Maj:t	1	—	1
Upphäft af K. M. Befallningshafvande	3	—	3
Upphäft af K. M. Befallningshafvande och Kungl. Maj:t	2	2	4
Summa 19	6	25	

Af de 12 val, som drogos under Eders Kungl. Maj:ts pröfning blefvo 8 fastställda och 4 upphädda. Närmare upplysningar härutinnan samt om öfriga öfverklagade val meddelas i anmärkningarna till tab. 4.

Till jämförelse med förhållandet under föregående år lämnas här nedan en summarisk redogörelse för antalet öfverklagade val af de allmänna valen från och med år 1893, hvarvid äfven angifves, huru många val blifvit upphädda, vare sig i sista instansen eller i första, utan att målen vidare fullföljts:

År.	Landsbygden. Öfver- klagade val.	Därav upphädda.	Städerna. Öfver- klagade val.	Därav upphädda.	Summa. Öfver- klagade val.	Därav upphädda.
1893	26	3	9	2	35	5
1896	20	3	6	2	26	5
1899	11	5	2	1	13	6
1902	17	4	3	1	20	5
1905	14	1	3	1	17	2
1908	19	5	6	2	25	7

Medeltalet öfverklagade val utgjorde alltså för ofvannämnda år ungefär 23, hvaraf 5 upphäddes.

F) Kammarens sammansättning på grund af valen.

Antalet ledamöter i Andra kammaren utgör jämlikt § 13 riksdagsordningen 230, af hvilka 150 äro valda af landsbygdens och 80 af städernas valkretsar. I Riksdagens hela ledamotsantal, utgörande 380, ingår Första kammaren med 39.5 % och Andra kammaren med 60.5 %, och fördelar sig sistnämnda relativa antal med 39.5 % på landsbygden och 21.0 % på städerna.

Den i efterföljande tab. I meddelade yrkesfördelningen af Andra kammarens ledamöter, hvilken i någon mån afviker från de i tab. 4 förekommande yrkesbeteckningarna, som hänföra sig till tiden för de allmänna valen, utvisar visserligen en afsevärd stegring i antalet representanter för arbetareklassen, men att eljest öfver hufvud taget inga väsentliga förändringar i de särskilda yrkesklassernas styrka sedan år 1905 inträdt. Fortfarande är ock klassen »hemmansägare, landtbrukare, inspektorer och arrendatorer» talrikast representerad, utgörande vid 1909 års riksdag jämnt 40 % af hela antalet ledamöter i kammaren. Sammanföras däremot alla till kammaren hörande civila och militära tjänstemän, präster, lärare och läkare till en enda grupp, kommer denna att uppgå till ett antal af 52, eller närmare 23 % af samtliga, då alltså återstående 178, eller något mer än 77 %, skulle förnämligast utgöras af representanter för jordbruk, industri och handel.

Af nuvarande ledamöter af statsrådet är 1 tillika ledamot af Andra kammaren, hvarjämte 5 förutvarande medlemmar af statsrådet där hafva plats.

Tab. I. Yrkesfördelning af Andra kammarens ledamöter.

Ämbete eller yrke.	Riksdagen å r							
						1909.		
	1894.	1897.	1900.	1903.	1906.	Riket.	Landsb.	Städer.
Civila ämbets- och tjänstemän	24	25	26	30	30	22	3	19
Militärer	7	7	6	3	2	3	2	1
Präster	6	10	10	6	7	3	2	1
Professorer, lärare vid läroverk	14	15	15	16	11	6	—	6
Kyrkobetjäning, folkskol-lärare	8	8	8	15	11	15	7	8
Läkare, apotekare	2	1	3	2	3	3	1	2
Litteratörer, boktryckare	8	8	9	9	10	12	1	11
Godsägare	14	16	17	15	14	15	15	—
Hemmansägare, landtbrukare, inspektorer, arrendatorer	102	100	97	95	95	92	92	—
Bruksägare, bergsmän	5	4	4	7	5	3	3	—
Fabriksidkare, ingenjörer, handtverkare	11	12	12	14	10	11	8	3
Arbetare ¹⁾ , betjänte	¹⁾	¹⁾	¹⁾	¹⁾	10	24	11	13
Köpmän o. dyl.	20	18	19	15	18	18	5	13
Öfriga	7	6	4	3	4	3	—	3
Summa	228	230	230	230	230	230	150	80

¹⁾ Till denna grupp hänförliga kammarledamöter, hvilka vid 1894 års riksdag utgjorde 3, vid hvardera af 1897 och 1900 års riksdagar 2 samt vid 1903 års riksdag 4, äro i föregående redogörelser fördelade på andra yrkesgrupper.

Åldersfördelningen af Andra kammarens ledamöter vid början af år 1909 utfaller på sätt *tab. K* närmare angifver, hvarvid till jämförelse äfven meddelas dylika uppgifter för åren 1891 och 1900. I likhet med förhållandet vid början af närmast föregående riksdagsperiod, utvisar för närvarande åldersgruppen 40—50 år det högsta antalet, nämligen 82, och kommer närmast därefter gruppen 50—60 år, hvars antal utgör 73. I öfrigt kan anmärkas, att gruppen 30—40 år företer en påtaglig ökning. *Medelåldern* för kammarens nuvarande ledamöter öfver hufvud har beräknats till 50·3 år, hvilken ålder är lägre än för något föregående år sedan 1876. Hvad speciellt landsbygds representanter beträffar, uppgår deras medelålder till 51·8 år, och är den lägre än den varit under de tre närmast föregående riksdagsperioderna. Stadsrepresentanternas medelålder utgör endast 47·4 år, hvilket är den lägsta siffra därå som någonsin förekommit, för så vidt uppgifter därom föreligga. Våxlingarna härutinnan under de senare åren framgå af efterföljande öfversikt, utvisande medelåldern (år) för Andra kammarens ledamöter vid de första riksdagarna under hvarje valperiod från och med år 1894:

Tab. K. Åldersfördelning af Andra kammarens ledamöter.

Åldersår.	1891.	1900.	1909.	Åldersår.	1891.	1900.	1909.
28—29	—	—	1	58—59	6	7	3
29—30	—	—	3	59—60	6	8	5
30—31	—	—	2	60—61	6	14	4
31—32	2	—	2	61—62	6	5	2
32—33	1	1	2	62—63	8	6	5
33—34	—	1	3	63—64	4	5	1
34—35	1	—	1	64—65	5	8	4
35—36	3	4	3	65—66	3	2	3
36—37	3	2	1	66—67	2	3	1
37—38	5	2	3	67—68	3	—	5
38—39	—	2	9	68—69	1	1	4
39—40	7	7	6	69—70	—	1	5
40—41	3	5	1	70—71	2	2	2
41—42	4	5	6	71—72	—	—	—
42—43	6	4	8	72—73	1	—	2
43—44	6	8	11	73—74	—	—	—
44—45	3	4	8	74—75	—	—	—
45—46	7	8	10	75—76	—	—	—
46—47	7	12	10	76—77	—	2	—
47—48	9	9	9	77—78	—	—	—
48—49	8	9	12	78—79	—	—	—
49—50	9	6	7	79—80	—	—	1
50—51	10	9	11	S:a 28—30			4
51—52	20	6	8	30—40	22	19	32
52—53	12	10	11	40—50	62	70	82
53—54	11	7	10	50—60	103	92	73
54—55	7	9	5	60—70	38	45	34
55—56	12	15	8	70—80	3	4	5
56—57	7	14	8	Summa			228 230 230
57—58	12	7	4				

År.	Landsbygds- representanter.	Stadsrepre- senter.	Samtliga representanter.
1894	51·8	51·8	51·8
1897	51·8	52·9	52·2
1900	52·6	52·5	52·6
1903	52·5	51·3	52·1
1906	53·3	49·7	52·1
1909	51·8	47·4	50·3

Den äldsta af kammarens nuvarande ledamöter är född år 1829, den yngsta år 1880.

En iakttagelse, som städse förut blifvit gjord, att representanternas medelålder är betydligt högre för Första kammaren än för Andra, bekräftas äfven denna gång. Skillnaden utgör för närvarande 7·9 år och har från år 1906 stigit med något mindre än ett halft år.

Med afseende på *personalomsättningen* inom Andra kammaren i följd af 1908 års allmänna val fördela sig kammarens ledamöter på följande sätt:

Representanter.	Landsbygden.		Städerna.		Summa.	
	Antal.	%.	Antal.	%.	Antal.	%.
Omvalda	95	63·3	56	70·0	151	65·6
Repr. före år 1908	6	4·0	2	2·5	8	3·5
Nyvalda	49	32·7	22	27·5	71	30·9
Samtl. repr. 150 100·0 80 100·0 230 100·0						

Bland de omvalda hafva här inräknats 1 stadsrepresentant, som under näst föregående riksdagsperiod representerat annan valkrets. Före innevarande års riksdag hafva sålunda 151, eller 65·6 %, deltagit i kammarens förhandlingar och endast 71, eller 30·9 %, äro nya medlemmar. Samtliga representanterna från Gottlands, Örebro och Kopparbergs län äfvensom alla landsbygdsrepresentanterna från Skaraborgs län äro omvalda. Af riksdagsmännen från Uppsala län äro däremot endast 2 omvalda, men de öfriga 4 nyvalda.

Efter antalet *bevistade riksdagar*, den nyligen afslutade inräknad, fördela sig Andra kammarens ledamöter på följande sätt:

Bevistade riksdagar.	Antal riksdagsmän.	Bevistade riksdagar.	Antal riksdagsmän.
35	2	19	—
34	1	18	12
33	—	17	2
32	2	16	3
31	—	15	14
30	2	14	1
29	1	13	3
28	1	12	15
27	—	11	4
26	6	10	4
25	—	9	23
24	—	8	2
23	—	7	1
22	6	6	1
21	1	5	1
20	—	4	39

Bevistade riksdagar.	Antal riksdagsmän.	Bevistade riksdagar.	Antal riksdagsmän.
3	6	1	72
2	5	Summa	230

Bland kammarens nuvarande ledamöter har en förut varit representant i Första kammaren, och ännu finnes i Andra kammaren 1 person, som deltagit i ståndsriksdag, nämligen såsom medlem af Ridderskapet och Adeln.

Stockholm den 10 juni 1909.

Underdånigst

LUDVIG WIDELL.

e. f.

Henrik Malmgren.

Tab. 1.

VALEN TILL FÖRSTA KAMMAREN, ÄREN 1906—1908.¹⁾

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Valkrets.	De valdes namn och ämbete eller yrke (samt boningsort utom valkretsen).	Födelse- år.	Valdag.	A n t a l		Den valdes röstetal.	När- maste röstetal.	Kas- serade val- sedlar.
				valmän.	i valet del- tagande.			
Valda år 1906.			1906					
Stockholms stad . . .	Karl Emil Kinander, vice häradshöfding, direktör	1860	24 9	100	97	90	—	—
	Edvard Fränckel, generalkonsul *	1836				64	—	
	Johan Gustaf Richert, professor	1857				59	—	
	Knut Agathon Wallenberg, bankdirektör	1853				47	46	
Östergötlands län . . .	Grefve Ludvig Wilhelm August Douglas, förutv. statsråd, landshöfding . .	1849	18 9	67	66	35	30	—
Jönköpings län	Carl Wennberg, f. d. bruksdisponent	1837	18 9	52	52	26	17	—
Kronobergs län	Klas Hugo Bergendahl, borgmästare ²⁾	1851	20 9	37	36	34	1	—
Kalmar läns södra del	Karl Birger Hasselrot, häradshöfding *	1843	26 9	37	37	37	—	—
	Ossian Berger, förutv. statsråd, häradshöfding (Kristianstads län)	1849				31	3	
Kristianstads län . . .	Louis Carl Olof Ljungberg, hofrättssekreterare	1861	25 9	53	51	33	18	—
Hallands län	Elis Daniel Heüman, kyrkoherde (Stockholm) ³⁾	1859	19 9	41	41	21	19	—
Älfsborgs län	Lars Axel Hedenlund, bankdirektör	1859	18 9	74	74	73	1	—
Västmanlands län . . .	Samuel Clason, professor (Lund)	1867	24 9	42	42	38	—	—
	Grefve Malcolm Alexander Hugo Hamilton, disponent	1855				37	7	
Kopparbergs län	Ernst Trygger, justitieråd (Stockholm) *	1857	24 9	60	57	41	15	1
Gäddleborgs län	Tord Alarik Magnusson, bergsingenjör, disponent	1851	18 9	53	53	48	—	—
	Robert Almström, fabriksidkare (Stockholm) *	1834				35	15	
Västernorrlands län . .	Grefve Nils Gustaf Alexander Sparre, godsägare (Skaraborgs län) ⁴⁾	1834	19 9	64	64	63	—	1
Västerbottens län . . .	Frans Oskar Bremberg, jägmästare (Stockholm) ⁵⁾	1816	19 9	38	38	27	6	—
Norrbottnens län . . .	Johannes Emil Berggren, Statens landbruksingenjör	1855	18 9	43	43	40	1	1
Valda år 1907.			1907					
Stockholms stad	Henrik Ragnar Törneblad, f. d. lektor *	1833	18 9	100	83	68	9	—
Stockholms län	August Theodor Pettersson, kontraktsprost	1853	3 4	53	53	35	10	—
Uppsala län	Fredrik Gustaf Magnus Ridderbjelke, f. d. kapten	1848	17 9	38	38	30	6	—
Södermanlands län . . .	Lars Albert Sjöholm, kontraktsprost *	1841	17 9	52	52	29	21	1
Östergötlands län . . .	Anders Julius Juhlin, statsråd (Stockholm) ⁶⁾	1861	17 9	67	67	65	—	—
	Frih. Oscar Herman August Fleming, major ⁶⁾	1859				44	35	
	Gunnar Maurits Hugo Ekelund, bruksägare ⁶⁾	1850				39	26	
Jönköpings län	Karl Johan Ekman, assessor	1863	18 9	52	52	25	23	—
Kalmar läns södra del	Carl Gustaf Hult, öfverste	1841	25 9	37	37	19	18	—
Götlands län	Carl Theodor af Ekenstam, häradshöfding *	1858	1 10	26	25	24	1	—
Kristianstads län . . .	Frih. Johan Gyllenstierna, ryttmästare	1857	3 4	53	52	43	7	—
	James Thomas Kennedy, kammarherre, kapten * ⁷⁾	1848	8 10	53	52	38	—	1
	Troed Troedsson, landbrukare	1858				32	27	
Malmöhus län	Per Axel Henrik Cavalli, ordförande i riksgäldsfullmäktige, f. d. landskam- rerare (Stockholm) *	1852	1 10	98	97	95	—	—
	Olof Tonning, landbrukare	1861				89	—	
	Oscar Ferdinand Trapp, vice konsul, direktör	1847				76	26	
Hallands län	Ludvig Danström, f. d. redaktör	1853	18 9	41	41	25	16	—
Göteborgs o. Bohus län	Eric Adolf Hallin, f. d. förste sekreterare, godsägare	1870	17 9	57	57	31	26	—
Göteborgs stad	Eric August Wijkander, professor ⁸⁾	1849	12 9	60	54	26	26	—
Älfsborgs län	August Bellinder, lektor (Göteborg)	1845	17 9	74	73	49	22	—
Skaraborgs län	Frih. Carl Gustaf Adolf Klingspor, f. d. kapten, godsägare *	1847	17 9	67	67	65	—	1
	Frans Evert Knut Åkerberg, godsägare *	1853				53	—	
	Clemens Gustaf Barthelson, öfverjägmästare	1854				34	29	
Örebro län	Frans Erik August Bäckström, bankdirektör	1849	18 9	57	57	48	—	—
	Lars Larsson, bruksägare	1842				37	20	

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Valkrets.	De valdes namn och ämbete eller yrke (samt boningsort utom valkretsen).	Födelse- år.	Valdag.	A n t a l		Den valdes röstetal.	När- maste röstetal.	Kas- serade val- sedlar.
				valmän.	i valet del- tagande.			
Kopparbergs län . . .	Lars Emil Gezelius, vice häradshöfding, advokat ⁹⁾	1864	$\frac{3}{10}$	60	59	35	22	2
Gäfle stad	Grefve Hugo Erik Gustaf Hamilton, landshöfding	1849	$\frac{31}{10}$	45	43	22	21	—
Jämtlands län	Carl Göran Skytte, öfverste (Stockholm)	1850	$\frac{9}{12}$	30	30	17	13	—
Västerbottens län . .	Axel Herman Georg Rogberg, häradshöfding	1865	$\frac{19}{9}$	38	38	19	17	—
Norrbottnens län . . .	Grefve Carl Oskar Taube, f. d. distriktschef (Stockholm) *	1843	$\frac{18}{9}$	43	43	28	10	—
Valda år 1908.			1908					
Stockholms stad . . .	Oscar Mauritz Almgren, grosshandlare *	1842	$\frac{21}{9}$	100	82	71	2	7
Stockholms län	Grefve Johan Gustaf Lagerbjelke, sekreterare, godsägare	1860	$\frac{22}{9}$	57	57	29	28	—
Uppsala län	Grefve Ernst Henning Wachtmeister, f. d. löjtnant, bruksdisponent	1869	$\frac{22}{9}$	38	38	34	—	—
	Johan Fredrik Nyström, lektor (Stockholm) *	1855				33	3	
Södermanlands län . .	Ernst August Lindblad, domänintendent, godsägare	1857	$\frac{22}{9}$	51	51	33	17	—
Norrköpings stad . . .	Carl Johan Gustaf Swartz, statsråd *	1858	$\frac{24}{9}$	52	43	42	—	1
Jönköpings län	Fredrik Emil Pettersson, landshöfding	1855	$\frac{1}{6}$	52	52	50	1	—
	Karl Johan Alfred Gustafsson, godsägare ¹⁰⁾	1862	$\frac{24}{9}$	52	51	44	—	—
	Frih. Nils Axel Hjalmar Palmstierna, förutv. statsråd, f. d. generalmajor, f. d. landshöfding (Stockholm) * ¹⁰⁾	1836				32	16	
Blekinge län	Karl Emil Hildebrand Hildebrand, redaktör (Stockholm)	1870	$\frac{30}{9}$	41	41	32	—	—
	Herman Georg Waldemar Wrangel, kommandör (Stockholm)	1859				20	17	
Malmöhus län	Paul Paulson, godsägare *	1851	$\frac{29}{9}$	99	99	94	—	—
	Knut Ebbe von Geijer, borgmästare	1864				76	16	
Malmö stad	Johan Henrik Emanuel Dieden, f. d. konsul, grosshandlare *	1840	$\frac{13}{11}$	54	51	45	1	4
Hallands län	Axel Asker, landshöfding	1848	$\frac{23}{9}$	42	41	39	2	—
Göteborgs o. Bohus län	Frih. Albert Lars Evert Åkerhielm, förutv. statsråd, president (Stockholm) *	1846	$\frac{22}{9}$	58	57	57	—	—
Älfsborgs län	Axel Gottfrid Leonard Billing, biskop (Lund)	1841	$\frac{13}{11}$	74	74	49	23	—
	Frih. Otto Baltzar Arvid Silfverschiöld, godsägare	1871	$\frac{22}{9}$	75	74	73	1	—
Skaraborgs län	Johan Gustaf Samuelsson, godsägare	1850	$\frac{25}{9}$	67	67	54	—	3
	Ernst Rudolf Wilhelm Hedenstierna, borgmästare	1847				42	17	
Värmlands län	Lars Johan Kunt Larsson, major, bruksdisponent	1857	$\frac{22}{9}$	68	67	47	17	1
Gästeborgs län	Johan Östberg, kammarrättsråd (Stockholm)	1855	$\frac{22}{9}$	54	54	35	18	—
Västernorrlands län . .	Gustaf Oscar Knaust, grosshandlare	1852	$\frac{23}{9}$	64	63	50	13	—
Västerbottens län . . .	Herman Julius Brorson Juhlin-Dannfelt, professor, sekreterare i Landthruks- akademien (Stockholm)	1852	$\frac{25}{9}$	38	36	20	15	—
	Anders Åström, disponent ⁹⁾	1859	$\frac{11}{5}$	38	38	19	19	—
Norrbottnens län . . .	Nils Walfrid Bosæus, disponent	1847	$\frac{23}{9}$	43	43	26	16	1

Anmärkningar.

Tecknet * utmärker omval.

¹⁾ Under början af innevarande år (1909) ägde ytterligare ett par val rum till den då sammanträdande Riksdagens Första kammare, nämligen för Kristianstads län och Kalmar läns norra del resp. den 9 och den 11 januari. Vid det förra af dessa val utsågos landtbrukaren Johan Nilsson och f. d. revisionssekreteraren, häradshöfding Ernst Maurits Håkanson med resp. 52 och 47 röster af 53 i valet deltagande och vid det senare statsrådet Åke Hugo Hammarskjöld med 17 röster af 23 afgifna. De två förstnämnde hade utsetts redan den 29 september 1908, men blef detta val efter anförda besvär af Kungl. Maj:t upphäfdt.

²⁾ Två dagar förut valdes, med 23 röster af 37 afgifna, biskop N. J. O. H. Lindström, som dock afsade sig uppdraget.

³⁾ Afled den 6 augusti 1908.

⁴⁾ Afsade sig uppdraget i augusti 1908.

⁵⁾ Afled den 17 januari 1908.

⁶⁾ Genom valet den 17 september 1907 skulle tre lediga platser besättas, men en af de valde, godsägaren C. H. Jentzen, som erhöi 35 röster, afsade sig uppdraget, i följd hvaraf nytt val till den tredje platsens besättande anställdes dagen därpå.

⁷⁾ Afsade sig uppdraget i augusti 1908.

⁸⁾ Valet afgjordes genom lotning.

⁹⁾ Dagen förut valdes med 31 röster af 59 afgifna disponenten E. J. Ljungberg, som dock afsade sig uppdraget.

¹⁰⁾ Vid val den 22 september 1908 utsågos först godsägarna S. A. Johansson och K. J. A. Gustafsson med resp. 43 och 30 röster, men då den förre befunns ej vara valbar, anställdes nytt val två dagar därefter, hvarvid de i tabellen uppförda valdes. En af dessa, frih. N. A. J. Palmstierna, afled den 21 februari 1909.

FÖRSTA KAMMARENS SAMMANSÄTTNING VID LAGTIMA RIKSDAGEN ÅR 1909.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.
Valkrets.	Den valdes namn och ämbete eller yrke (samt boningsort utom valkretsen).	Födelsår.	Senast vald.	År, under hvilka den valde förut bevisat lagtima riksdag såsom ledamot af Första kammaren.																		
				1906.	1907.	1906.	1906.	1906.	1906.	1906.	1906.	1906.	1906.	1906.	1906.	1906.	1906.	1906.	1906.	1906.	1906.	1906.
Stockholms stad .	Frih. Claes Gustaf Adolf Tamm, förutv. statsråd, f. d. öfverståthållare ¹¹ +	1838	19 ³ / ₁₀ 01	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1)
	Johan Fredrik Ivar Afzelins, ordf. i Lagberedningen, f. d. justitieråd	1848	19 ¹ / ₁₀ 04	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Sixten Gabriel von Friesen, lektor ¹¹	1847	19 ² / ₁₀ 05	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Carl Emil Kinander, vice häradshöfding, direktör	1860	19 ² / ₁₀ 06	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Edvard Fränckel, generalkonsul	1836	19 ² / ₁₀ 06	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2)
	Johan Gustaf Richert, professor	1857	19 ² / ₁₀ 06	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Knut Agathon Wallenberg, bankdirektör	1853	19 ² / ₁₀ 06	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Stockholms län .	Henrik Ragnar Törnebladh, f. d. lektor ¹¹	1833	19 ¹ / ₁₀ 07	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3)
	Oscar Mauritz Almgren, grosshandlare	1842	19 ² / ₁₀ 08	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4)
	Frih. Carl Joachim Beck-Friis, bruksdisponent	1856	19 ³ / ₁₀ 00	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Oscar Wilhelm Odelberg, f. d. löjtnant, fabriksdisponent	1844	19 ¹ / ₁₀ 02	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5)
Uppsala län .	Gustaf Fredrik Östberg, riksgäldsfullmäktig (Stockholm) ¹¹	1847	19 ¹ / ₁₀ 05	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	August Theodor Pettersson, kontraktsprost ¹¹	1853	19 ² / ₁₀ 07	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Grefve Johan Gustaf Lagerbjelke, sekreterare, godsägare	1860	19 ² / ₁₀ 08	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Otto Mauritz Strömberg, bruksdisponent	1856	19 ¹ / ₁₀ 05	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Södermanlands län	Fredrik Gustaf Magnus Ridderbjelke, f. d. kapten, godsägare	1848	19 ¹ / ₁₀ 07	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Grefve Ernst Henning Wachtmeister, f. d. löjtnant, bruksdisponent	1869	19 ² / ₁₀ 08	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Johan Fredrik Nyström, lektor (Stockholm)	1855	19 ² / ₁₀ 08	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Grefve Fredrik Thomas Carl von Rosen, öfverstekammarjunkare, gods- ägare	1849	19 ¹ / ₁₀ 02	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Östergötlands län .	Grefve Axel Fredrik Claesson Wachtmeister, förutv. minister för utrikes ärendena, universitetskansler, f. d. generaldirektör, gods- ägare	1855	19 ² / ₁₀ 03	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Carl Edvard Ludvig Bohustedt, hofjägmästare, godsägare	1840	19 ² / ₁₀ 05	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Lars Albert Sjöholm, kontraktsprost	1841	19 ¹ / ₁₀ 07	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Ernst August Lindblad, domänintendent, godsägare ¹¹	1857	19 ² / ₁₀ 08	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Norrköpings stad .	Gustaf Andersson, godsägare	1840	19 ² / ₁₀ 01	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6)
	Frih. Johan Gabriel Beck-Friis, kammarherre, godsägare	1862	19 ² / ₁₀ 03	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Grefve Philip Otto Leonard Klingspor, hofmarskalk, godsägare	1845	19 ² / ₁₀ 04	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7)
	Grefve Ludvig Wilhelm August Douglas, förutv. minister för utrikes ärendena, landshöfding	1849	19 ¹ / ₁₀ 06	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Jönköpings län .	Anders Julius Juhlin, förutv. statsråd, generaldirektör (Stockholm)	1861	19 ¹ / ₁₀ 07	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Frih. Oscar Herman August Fleming, major	1859	19 ¹ / ₁₀ 07	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Gunnar Mauritz Hugo Ekelund, bruksägare	1850	19 ¹ / ₁₀ 07	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Carl Johan Gustaf Swartz, statsråd (Stockholm)	1858	19 ² / ₁₀ 08	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kronobergs län .	Carl Harder von Mentzer, kronofogde	1857	19 ¹ / ₁₀ 01	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Carl Wennberg, f. d. bruksdisponent	1837	19 ¹ / ₁₀ 06	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Karl Johan Ekman, assessor	1863	19 ¹ / ₁₀ 07	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Fredrik Emil Pettersson, landshöfding	1855	19 ¹ / ₁₀ 08	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kronobergs län .	Karl Johan Alfred Gustafsson, godsägare	1862	19 ² / ₁₀ 08	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Frih. Nils Axel Hjalmar Palmstierna, förutv. statsråd, f. d. general- major, f. d. landshöfding (Stockholm) ¹¹ + ⁸⁾	1836	19 ² / ₁₀ 08	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Charles Emil von Oelreich, landshöfding	1839	19 ¹ / ₁₀ 01	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Aaby Arvid Wilhelm Ericsson, major, godsägare	1859	19 ² / ₁₀ 04	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kronobergs län .	Josef Samuel Frithiof Stephens, bruksägare	1841	19 ² / ₁₀ 04	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9)
	Carl Reinhold Fredrik von Baumgarten, f. d. kapten, godsägare	1843	19 ⁵ / ₁₀ 04	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10)
	Klas Hugo Bergendahl, borgmästare ¹¹	1851	19 ² / ₁₀ 06	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

Anmärkning. Tecknet — (i kol. 5—22) utmärker bevisade lagtima riksdagar i Första kammaren såsom representant för samma valkrets; .. för annan valkrets. Tecknet ¹¹ utmärker föregående ledamotskap af Andra kammaren; + deltagande i ständsriksdag.

Tab. 2 (forts.) FÖRSTA KAMMARENS SAMMANSÄTTNING VID LAGTIDIGA RIKSDAGEN ÅR 1909. 25

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.
Valkrets.	Den valdes namn och ämbete eller yrke (samt boningsort utom valkretsen).	Födelsår.	Senast vald.	År, under hvilka den valde förut beviljat lagtima riksdag såsom ledamot af Första kammaren.																		
				1908.	1907.	1906.	1905.	1904.	1903.	1902.	1901.	1900.	1899.	1898.	1897.	1896.	1895.	1894.	1893.	1892.	1891.	1890.
Kalmar läns norra del	Albrecht Theodor Odelberg, förutv. statsråd, f. d. landshöfding (Stockholm)	1847	19 ³ / ₁₀ 01	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Otto Conrad Waldemar Cedercrantz, landshöfding (Kalmar)	1854	19 ³ / ₁₀ 03	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Åke Hugo Hammarskjöld, statsråd (Stockholm) ¹¹	1845	19 ¹ / ₁₀ 09	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kalmar läns södra del	Johan Melcher Ekströmer, f. d. kapten, godsägare ¹¹	1835	19 ³ / ₁₀ 04	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Carl Berger Hasselrot, häradshöfding	1843	19 ³ / ₁₀ 06	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Ossian Berger, förutv. statsråd, häradshöfding (Kristianstads län)	1849	19 ³ / ₁₀ 06	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gottlands län	Carl Gustaf Hult, öfverste	1841	19 ³ / ₁₀ 07	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Johan Gustaf Björlin, generallöjtnant (Stockholm)	1845	19 ³ / ₁₀ 04	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Blekinge län	Carl Theodor af Ekenstam, häradshöfding	1858	19 ¹ / ₁₀ 07	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Grefve Hans Hansson Wachtmeister, förutv. statsråd, generaldirektör (Stockholm)	1851	19 ³ / ₁₀ 01	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Grefve Axel Hansson Wachtmeister, landshöfding	1855	19 ³ / ₁₀ 04	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Karl Emil Hildebrand Hildebrand, redaktör (Stockholm) ¹¹	1870	19 ³ / ₁₀ 08	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kristianstads län	Herman Georg Waldemar Wrangel, kommandör (Stockholm)	1859	19 ³ / ₁₀ 08	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Frih. Gerard Louis De Geer, landshöfding	1854	19 ³ / ₁₀ 00	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Louis Carl Olof Ljungberg, hofrättssekreterare	1861	19 ³ / ₁₀ 06	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Frih. Johan Gyllenstierna, major	1857	19 ³ / ₁₀ 07	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Troed Troedsson, landbrukare	1858	19 ³ / ₁₀ 07	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Johan Nilsson, landbrukare	1873	19 ³ / ₁₀ 09	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malmöhus län	Ernst Mauritz Håkansson, f. d. revisionssekreterare, häradshöfding	1859	19 ³ / ₁₀ 09	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Frih. Werner Gottlob von Schwerin, godsägare ¹¹	1851	19 ³ / ₁₀ 02	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Per Olof Liedberg, f. d. rytmästare, godsägare	1857	19 ³ / ₁₀ 02	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Frih. Nils Axel Arvid Trolle, hofjägmästare, godsägare	1859	19 ³ / ₁₀ 03	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Per Sörensson, kontraktsprost	1841	19 ³ / ₁₀ 04	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Hjalmar Ossian Lindgren, f. d. professor	1837	19 ³ / ₁₀ 05	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Per Axel Henrik Cavalli, ordförande i riksgäldsfullmäktige, f. d. landskamrerare (Stockholm)	1852	19 ¹ / ₁₀ 07	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malmö stad	Olof Tønning, landbrukare	1861	19 ¹ / ₁₀ 07	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Oscar Ferdinand Trapp, vice konsul, direktör ¹¹	1847	19 ¹ / ₁₀ 07	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Paul Paulson, godsägare ¹¹	1851	19 ³ / ₁₀ 08	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Knut Ebbe von Geijer, borgmästare ¹¹	1864	19 ³ / ₁₀ 08	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Genserik Elias Waldemar Ewerlöf, f. d. öfverste	1845	19 ³ / ₁₀ 03	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hallands län	Johan Henrik Emanuel Dieden, f. d. konsul, grosshandlare ¹¹	1840	19 ¹ / ₁₀ 08	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Adolf Peter von Möller, godsägare	1855	19 ³ / ₁₀ 00	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Carl Henrik Björck, f. d. provinsialläkare ¹¹	1844	19 ³ / ₁₀ 05	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Ludvig Danström, f. d. redaktör	1853	19 ³ / ₁₀ 07	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Göteborgs och Bohus län	Axel Asker, landshöfding ¹¹	1848	19 ³ / ₁₀ 08	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Carl Ludvig Hippolit Nyström, fil. och med. doktor (Stockholm) ¹¹	1839	19 ³ / ₁₀ 00	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Alexis Hammarström, byråchef (Stockholm)	1858	19 ³ / ₁₀ 07	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Pontus Erland Fahlbeck, professor (Stockholms län)	1850	19 ³ / ₁₀ 02	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Frih. Gustaf Otto Robert Lagerbring, landshöfding (Göteborg) ¹¹	1847	19 ³ / ₁₀ 03	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Erik Adolf Hallin, f. d. förste sekreterare, godsägare	1870	19 ³ / ₁₀ 07	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Göteborgs stad	Frih. Albert Lars Evert Åkerhielm, förutv. statsråd, president (Stockholm)	1846	19 ³ / ₁₀ 08	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Erik Wijk, grosshandlare ¹¹	1836	19 ³ / ₁₀ 05	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Pehr Sigfrid Wieselgren, generaldirektör (Stockholm) ¹¹	1843	19 ³ / ₁₀ 05	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Gustaf Boman, fabrikör	1861	19 ³ / ₁₀ 05	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Göteborgs stad	Erik August Wijkander, professor ¹¹	1849	19 ³ / ₁₀ 07	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

[illegible]

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	
Valkrets.	Den valdes namn och ämbete eller yrke (samt boningsort utom valkretsen).	Födelsår.	Senast vald.	År, under hvilka den valde förut bevisat lagtima riksdag såsom ledamot af Första kammaren.																			
				1808.	1807.	1806.	1805.	1804.	1803.	1802.	1801.	1800.	1899.	1898.	1897.	1896.	1895.	1894.	1893.	1892.	1891.	1890.	t. o. m. 1887.
Västernorrlands län	Carl David Theodor Uppström, häradsbörjding	1846	19 ¹ / ₂ 02	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22)
	Erik Hägglund, kronolänsman	1852	19 ¹ / ₂ 02	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Erik August Enhörning, direktör	1860	19 ² / ₂ 03	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Frans Albert Anderson, f. d. generaldirektör (Stockholm)	1831	19 ³ / ₂ 04	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Gustaf Mauritz Ulrik Rudebeck, landshöfding	1842	19 ² / ₂ 05	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Abraham Hugo Fahlén, auditör, disponent	1865	19 ² / ₂ 05	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Gustaf Oscar Knaust, grosshandlare	1852	19 ² / ₂ 08	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Jämtlands län . .	Olof Björklund, f. d. disponent, godsägare	1849	19 ¹ / ₂ 02	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Kristoffer Isidor von Stapelmohr, borgmästare	1849	19 ¹ / ₂ 03	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Carl Göran Skytte, öfverste (Stockholm)	1850	19 ² / ₂ 07	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Västerbottens län .	Edvard Gustaf Kinberg, f. d. byråchef (Stockholm)	1839	19 ² / ₂ 04	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Axel Herman Georg Rogberg, häradsbörjding	1865	19 ¹ / ₂ 07	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Herman Julius Brorson Juhlin-Dannfelt, professor, sekreterare i Landtbruksakademien (Stockholms län)	1852	19 ² / ₂ 08	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Anders Åström, disponent ¹¹	1859	19 ¹ / ₂ 08	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Norrbottens län .	Lars Berg, generaldirektör, f. d. landshöfding (Stockholm)	1838	19 ¹ / ₂ 01	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23)
	Johannes Emil Berggren, statens landbruksingeniör	1855	19 ¹ / ₂ 06	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Grefve Carl Oscar Taube, f. d. distriktschef (Stockholm)	1843	19 ¹ / ₂ 07	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Nils Walfrid Bosæus, disponent (Uppsala)	1847	19 ² / ₂ 08	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

Hela riket:

30 valkretsar . . . 150 riksdagsmän.

Däraf:

 25 landstingsom-
råden 133 ,

5 städer 17 ,

Anmärkningar.

1) Representant för annan valkrets åren 1883—1889.

2) Representant för samma valkrets åren 1889 och 1890.

3) Representant för samma valkrets år 1890 och för annan valkrets åren 1880—1888.

4) Representant för samma valkrets år 1890.

5) Representant för samma valkrets åren 1885—1890.

6) Representant för samma valkrets åren 1888—1890.

7) Representant för samma valkrets åren 1887—1890.

8) Afled den 21 februari 1909.

9) Representant för samma valkrets åren 1887—1890.

10) Representant för samma valkrets åren 1884—1890.

11) Representant för samma valkrets åren 1889 och 1890 samt för annan valkrets åren 1880—1887.

12) Representant för samma valkrets år 1890.

13) Representant för samma valkrets åren 1888—1890.

14) Representant för annan valkrets åren 1889 och 1890.

15) Representant för samma valkrets åren 1887—1890.

16) Representant för samma valkrets år 1890.

17) Representant för samma valkrets år 1890.

18) Representant för samma valkrets åren 1887—1890.

19) Representant för samma valkrets åren 1888—1890.

20) Representant för samma valkrets åren 1886—1890.

21) Representant för annan valkrets åren 1888—1890.

22) Representant för samma valkrets åren 1887—1890 och för annan valkrets åren 1878—1886.

23) Representant för samma valkrets år 1890.

Tab. 3.

FYLLNADSVALEN TILL ANDRA KAMMAREN ÅREN 1906—1908.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
Län.	Valkrets.	Den valdes namn och ämbete eller yrke samt boningsort, då valkretsen omfattar mer än en kommun.	Den valdes födelseår.	Valdag.	Valberättigade.	I valen deltagande. Vid omvalbara el. elektoral.	Elektorer (vid mellanval).	Röstetal. För den valde.	För närmaste man.	Kasserade valsedlar.
Stockholms stad	Stockholms stad, första valkr. . . .	Carl (Charles) Gustaf Lindley, förtroendeman . . .	1865	19 ¹ / ₁₀ 06	7,712	3,176	—	1,971	1,198	7
	D:o, fjärde valkr. . . .	Karl Emil Hildebrand Hildebrand, redaktör . . .	1870	19 ¹ / ₁₀ 06	10,031	4,487	—	1,892	1,582	16
	D:o, fjärde valkr. . . .	Thorvald Furst, yrkesinspektör	1866	19 ⁸ / ₃ 07	12,318	6,259	—	3,403	2,848	8
	D:o, femte valkr. . . .	Knut Abel Tengdahl, försäkringstjänsteman . . .	1867	19 ¹ / ₃ 07	9,621	4,115	—	3,040	1,062	13
Östergötlands län	Lysings och Göstrings domsaga . .	David Hjalmar Pettersson, landtbrukare, Bjälbo . .	1866	19 ¹ / ₅ 07	1,655	903	—	525	261	30
Kronobergs län	Växjö stad	Johan Alfred Uno Fornander, sparbankskamrer . .	1855	19 ¹ / ₁₀ 06	864	555	—	296	259	—
Kristianstads län	Östra Göinge härads	John Erlansson, landtbrukare, Främlinge	1863	19 ¹ / ₁₁ 07	1,723	1,257	—	514	458	5
	Kristianstads stad	Bror August Petré, assessor	1870	19 ¹ / ₁₁ 07	1,575	1,118	—	618	497	2
Malmöhus län	Luggude domsagas norra valkr. . .	Otto Sigfrid Persson, landtbrukare, Plöninge ¹⁾ . .	1865	19 ¹ / ₂ 07	2,810	2,119	—	1,293	816	7
	Malmö stad	Karl Värner Rydén, folkskollärare	1878	19 ¹ / ₂ 06	10,103	5,581	—	3,018	2,563	—
Hallands län	Halmstads stad	Fredrik Elias Ahlfvengren, lektor	1862	19 ¹ / ₁₁ 08	1,921	5	—	4	1	—
Göteborgs och Bohus län	Göteborgs stad	Anders Christenson Lindblad, redaktör	1866	19 ¹ / ₃ 07	20,234	9,909	—	3,936	3,517	13
Skaraborgs län	Skänings, Vilske och Valle domsaga	Sven Johan Larsson, hemmansägare, Gallstad . . .	1862	19 ² / ₃ 06	2,035	762	—	443	243	54
Värmlands län	Nordmarks domsaga	Per Fredrik Canell, bruksägare, Koppom	1846	19 ¹ / ₁₁ 07	2,111	887	—	482	395	5
	Karlstads stad	Per Axel Victor Schotte, förutv. stadsråd, landssekreterare	1860	19 ¹ / ₈ 08	2,042	586	—	359	216	1
Gäflleborgs län	Enångers och Forsa tingslag . . .	Johan Johansson, hemmansägare, Kälkebo	1868	19 ⁸ / ₃ 06	1,788	539	—	471	65	—
Jämtlands län	Östersunds och Hudiksvalls städer .	Carl Johan Schlin, regementspastor, Östersund . . .	1873	19 ¹ / ₈ 08	2,130	984	—	651	332	1

Anmärkning.

¹⁾ Afled den 29 december 1908.

ALLMÄNNA VALEN TILL ANDRA KAMMAREN FÖR RIKSDAGSPERIODEN 1909—1911.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
Län och valkrets. ¹⁾	Den valdes namn och ämbete eller yrke samt boningsort, då valkretsen omfattar mer än en kommun.	Den valdes födelseår.	Folk-mängd d. 31 dec. 1907.	Valdag i september 1908.	Valberättigade. Antal.	% af folk-mängden.	Eljest valberättigade, men för ogilda kommunalskylder häftande.	I valet deltagande. Vid omval eller eljestval.	% af valberättigade (kol. 6).	Elektorer (vid omval).	Röstetal. För den valde.	För närmaste man.	Kuseende valsejlar.	Öfverlagade val.
Stockholms stad.²⁾														
Första valkretsen	Ernst Julius Söderberg, kas-ör	1871	70,288	25	7,626	10·8	7,893	5,408	70·9	—	3,657	—	12	—
	Sven Persson, journalist	1873									3,657	—		
	Richard Hjalmar Rissén, tullvaktmästare	1876									3,422	—		
	Carl (Charles) Gustaf Lindley, förtroendeman *	1865									3,421	—		
	Johannes Johansson Hasselquist, tunnbinderi- arbetare	1860									3,417	1,990		
Andra valkretsen	Karl Albert Staaff, förutv. statsminister, v. hä- radsbörding *	1860	61,842	25	7,954	12·9	7,364	5,557	69·9	—	3,977	—	2	—
	Sven Theodor Palme, direktör *	1854									3,948	—		
	Knut Erik Ossian Kjellberg, med. doktor *	1867									3,910	—		
	Carl Albert Lindhagen, borgmästare *	1860									3,905	1,628		
	Jakob Bystrom, redaktör *	1857									4,583	—		
Tredje valkretsen	Edvard Otto Vilhelm Wavinsky, direktör *	1848	70,031	25	8,334	11·9	7,891	6,104	73·2	—	4,563	—	2	—
	Ernst Fredrik Vilhelm Blomberg, metallar- betare, förtroendeman *	1863									4,434	—		
	Curt Wallis, e. o. professor *	1845									3,233	2,869		
	Fridtjuf Berg, förutv. statsråd, fil. doktor, folk- skollärare *	1851									3,549	—		
	Thorvald Fürst, yrkesinspektör *	1866									3,544	—		
Fjärde valkretsen	Frih. Erik Kule Palmstierna, kapten	1877	66,523	25	8,991	13·5	5,039	6,316	70·3	—	3,516	—	—	—
	Gustaf Kobb, fil. doktor, docent	1863									3,463	2,809		
	Karl Hjalmar Branting, redaktör *	1860									4,143	—		
	Herman Lindqvist, möbelsnickare, landsorgani- sationens ordförande *	1863									4,140	—		
	Knut Abel Tengdahl, försäkringstjänsteman *	1867									4,140	—		
Femte valkretsen	John Theodor Johansson, redaktör	1872	68,776	25	7,887	11·5	9,029	5,702	72·3	—	4,130	1,566	9	—
Stockholms stad		—	337,460	25	40,792	12·1	37,216	29,087	71·3	—	—	—	25	—
Stockholms län.														
Norra Roslags domsaga	Carl Sandquist, hemmansägare, Söderby gård *	1841	30,724	6	2,455	8·0	99	1,199	48·8	—	652	302	8	—
Mellersta Roslags domsaga	Erik Gabriel Henrik Åkerlund, godsägare, Lo- visedal *	1853	22,459	6	1,846	8·2	103	748	40·5	—	575	167	2	—
Färentuna och Sollentuna härad	Johan Åberg, handelsföreståndare, Hesselby villa- stad	1852	25,102	6	2,247	9·0	1,414	1,489	66·3	—	1,000	485	4	—
Danderyds, Åkers och Värmdö skeppslag	Ernst Beckman, direktör, Djarsholm *	1850	38,006	6	3,307	8·7	2,420	1,778	53·8	—	1,102	669	7	—
Stockholms läns västra dom- saga	Johan Wilhelm Lundin, godsägare, Karby *	1846	20,303	6	1,130	5·6	89	472	41·8	—	386	73	12	—
Svartlösa härad	Johan Albert Wallin, kopparslagare, Gröndal	1873	29,388	6	2,727	9·3	1,745	1,567	57·5	—	865	635	67	—
Sotholms och Öknebo härad	Hans Henning von Horn, godsägare, Fällnäs	1871	21,342	6	1,397	6·5	256	897	64·2	—	513	375	9	—
Södertälje stad	Jakob Gustaf Pettersson, borgmästare *	1866	9,932	6	1,461	14·7	386	951	65·1	—	532	406	—	—
Vaxholms, Norrtälje, Öst- hammars, Öregrunds och Sigtuna städer	Erik Rikard Hagberg, folkskollärare, Östhammar	1865	8,812	19	1,165	13·2	162	667	57·3	—	403	263	—	3)
Uppsala län.														
Norunda och Olands härad	Johan Erik Cervin, hemmansägare, Risby	1859	25,591	4)	1,940	7·6	6	1,385	71·4	—	765	612	2	4)
Örbyhus härad	Karl August Olsson Borg, förtroendeman, Harnäs	1866	25,855	13	2,682	10·4	196	2,180	81·3	—	1,151	1,016	12	—

Anm. Tecknet * utmärker att den valde blifvit omvald för samma eller delvis samma valkrets; ** att den valde endast före år 1906 representerat samma eller delvis samma valkrets; *** att den valde förut representerat annan valkrets. Tecknet † utmärker föregående ledamotskap i Första kammaren; ‡ deltagande i ständersdag.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
Län och valkrets. ¹⁾	Den valdes namn och ämbete eller yrke samt boningsort, då valkretsen omfattar mer än en kommun.	Den valdes födelseår.	Folk-mängd d. 31 dec. 1907.	Valdag i september 1908.	Valberättigade.	Valberättigade. Antal.	Eljest valberättigade, men för egolna kommunaltidskylder haftande.	I valet deltagande.	Vid omvalen eller eljestval.	% af valberättigade (kol. 6).	Elektorer (vid medelbara val).	Röstetal.	Kassade valsedlar.	Överklagade val.
Uppsala läns mellersta domsaga	Olof Alfred Berg, godsägare, Staby *	1862	23,084	6	1,495	6.5	102	305	20.4	—	302	1	2	—
Uppsala läns södra domsaga	Lars Petter Mallmin, godsägare, Krägga *	1843	20,724	6	1,295	6.2	16	763	58.9	—	509	251	3	—
Uppsala stad	Nils Edén, professor	1871	24,635	25	2,833	11.5	682	2,158	76.2	—	1,193	965	—	—
Köpings, Nora, Lindesbergs och Enköpings städer ⁶⁾	Alfred Stårner, redaktör, Köping	1864	14,212	15	1,988	14.0	189	1,464	73.6	—	823	635	2	—
Södermanlands län.														
Jönåkers härad	Johan Malcolm Jublin, godsägare, Hagbyberg *	1859	18,037	6	1,267	7.0	39	893	70.5	—	553	338	2	—
Rönö, Hölö och Daga härad	Carl Gustaf Gripenstedt, v. häradshöfding, godsägare, Nynäs	1853	26,055	6	1,265	4.9	35	927	73.3	—	485	439	1	3)
Oppunda härad	Frih. Carl Carlson Bonde, öfverstekammarjunkare, godsägare, Eriksberg *	1850	35,118	6	2,406	6.9	304	1,663	69.1	—	1,136	523	3	—
Villåttinge härad	Johan Oscar Forssling, folkskollärare, Dunker *	1855	13,048	6	877	6.7	56	668	76.2	—	437	229	2	—
Väster- och Öster-Rekarne härad	Gustaf Gustafsson, hemmansägare, Vi	1856	21,424	13	1,363	6.4	22	891	65.4	—	402	229	260	—
Åkers och Selebo härad	Knut Fredrik Gerhard Almqvist, godsägare, Janslunda *	1863	14,584	13	836	5.7	30	630	75.4	—	390	236	3	—
Nyköpings, Torshälla, Strängnäs, Mariefreds och Trosa städer	Carl Emil Svensson, tidningsman, Nyköping	1879	15,499	25	2,298	14.8	246	1,825	79.4	—	740	637	6	—
Eskilstuna stad	Evald Crispin Kropp, knivsmed *	1859	27,444	24	4,834	17.6	557	3,529	73.0	—	2,179	945	5	—
Östergötlands län.														
Kinda och Ydre domsaga	Carl Emil Johansson, hemmansägare, Berga *	1852	26,339	5	1,497	5.7	147	690	46.1	—	505	181	2	—
Björkekinds, Östkind, Lösings, Bråbo och Memmings domsaga	Vilhelm Andersson, arrendator, Bråborg *	1849	38,105	13	2,297	6.0	394	1,669	72.7	—	1,007	661	—	—
Lysings och Göstrings domsaga	David Hjalmar Pettersson, landtbrukare, Bjälbo *	1866	24,134	6	1,744	7.2	61	1,100	63.1	—	790	297	5	—
Åkerbo, Bankekinds och Hanekinds domsaga	Frih. Israel Kristian Gustaf Lagerfelt, förvaltare, Lagerlunda	1874	25,042	21	1,670	6.7	76	1,321	79.1	—	748	569	4	—
Vifolka, Valkebo och Gullbergs domsaga	Carl Herman Gustafsson, disponent, Mjölby *	1862	25,941	6	1,852	7.1	93	1,459	78.8	—	888	566	5	—
Finsponga läns domsaga	Axel Ekman, disponent, Mo gård *	1869	26,132	6	1,747	6.7	97	1,427	81.7	—	820	604	2	—
Aska, Dals och Bobergs domsaga	Frih. Joseph Hermelin, godsägare, Ulfåsa *	1857	29,518	6	2,062	7.0	272	1,602	77.7	—	865	736	1	—
Hammarkinds, Stegeborgs och Skärkinds domsaga	Anders Edvard Andersson, landtbrukare, Höckerrum	1856	22,310	6	1,248	5.6	62	949	76.0	—	499	444	4	3)
Linköpings stad	Bror Olof Viktor Hellström, yrkesinspektör	1861	17,224	25	1,783	10.4	411	1,367	76.7	—	708	657	1	—
Norrköpings stad	Teodor Zetterstrand, justitierådman *	1852	45,203	25	5,473	12.1	1,872	4,393	80.3	—	2,537	—	1	5)
	Frans Johan Axel Swartling, disponent *	1840									2,326	2,070		
Grenna, Söderköpings, Vadstena, Skeninge, Motala och Askersunds städer ⁶⁾	Conrad Fredrik Vahlquist, regementsläkare, Skeninge *	1856	11,943	15	1,257	10.5	214	925	73.6	—	557	365	2	—
Jönköpings län.														
Västra härads domsaga	Carl Felix Sjöberg, godsägare, Nordanskog	1854	28,222	6	2,952	10.5	122	1,723	58.4	—	810	485	8	—
Östra härads domsaga	Carl August Danielsson, landtbrukare, Fars-torp *	1838	22,502	13	2,039	9.1	37	1,094	53.7	—	597	294	18	—
Östbo härad	Johannes Vilhelm Bengtsson, landtbrukare, Häradsköp *	1841	23,198	6	2,293	9.9	177	1,543	67.3	—	1,321	214	1	—
Västbo härad	Johannes Gustaf Hazén, kontraktsprost, Forsheda *	1849	28,530	6	3,286	11.5	125	1,628	49.5	—	1,121	495	5	—
Tveta härad	Erik Räf, fabriksdisponent, Attarp *	1858	29,185	6	3,377	11.6	228	2,692	79.7	—	1,564	1,125	1	—
Vista och Mo härad	Carl Gottfrid Johansson, hemmansägare, Afösä *	1851	14,706	6	1,344	9.1	61	538	40.0	—	501	11	1	—

Tab. 4 (forts.). ALLMÄNNA VALEN TILL ANDRA KAMMAREN FÖR RIKSDAGSPERIODEN 1909—1911. 31

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
Län och valkrets. ¹⁾	Den valdes namn och ämbete eller yrke samt boningsort, då valkretsen omfattar mer än en kommun.	Den valdes födelseår.	Folk-mängd d. 31 dec. 1907.	Valdag, september 1908.	Valberättigade.	% af folk-mängden.	Ej valberättigade, men för egentliga kommunalskyldigheter haftande.	I valet deltagande.	Rösttotal.	Kasserede valsedlar.	Överklagade val.			
					Amtal.			Vid omedelbara eller omedelbara val.	% af valberättigade (kol. 6).		För den valde.	För närmaste mun.		
Norra och Södra Vedbo domsaga	Johan August Jonsson, landtbrukare, Hökhult *	1851	32,754	13	2,652	8.1	192	1,526	57.5	—	1,293	161	2	—
Jönköpings stad	Carl Robert Johansson, folkskoleinspektör * . . .	1862	24,174	29	2,533	10.5	647	1,685	66.5	—	960	720	3	—
Kronobergs län.														
Konga härad	Johan August Sjö, landtbrukare, Linneryd * . .	1839	30,379	1	2,592	8.5	190	1,172	45.2	—	919	221	25	—
Uppvidinge härad	Johan Gustaf Svensson, hemmansägare, Betingetorp	1864	25,956	1	2,230	8.6	153	1,407	63.1	—	784	622	—	7)
Mellersta Värends domsaga	Carl Fredrik Petersson, landtbrukare, Dänningelanda *	1839	25,427	5	1,988	7.8	110	210	10.6	35	32	3	—	—
Västra Värends domsaga	Peter Magnus Olsson, hemmansägare, Blädinge *	1857	28,447	6	2,740	9.6	336	1,661	60.6	—	1,395	248	7	—
Sunnerbo domsaga	Ernst Otto Magnusson, hemmansägare, Tumhult *	1864	39,026	6	3,847	9.9	354	1,962	51.0	—	1,541	409	5	—
Växjö och Eksjö städer ⁶⁾	Johan Alfred Uno Fornander, sparbankskamrer, Växjö *	1855	12,960	8	1,381	10.7	57	1,011	73.2	—	558	452	1	—
Kalmar län.														
Norra Tjusts härad	Karl Sigurd Anders Carlsson, landtbrukare, Solberga	1870	19,067	13	866	4.5	15	612	70.7	—	302	241	69	—
Södra Tjusts härad	Frih. Edvard Fleetwood, ryttmästare, Odensvi-holm	1862	19,854	12	1,165	5.9	20	842	72.3	—	448	303	90	—
Aspelands och Handbörds domsaga	Sven Erik Andersson, landtbrukare, Hägelåkra	1870	29,894	13	2,191	7.3	187	1,285	58.6	—	1,002	139	2	—
Sevede och Tunälans domsaga	Charodotes Meurling, kontraktsprost, Kristdala	1847	26,619	6	1,804	6.8	119	854	47.3	—	453	209	8	—
Norra Möre och Stranda domsaga	Per Olof Lundell, landtbrukare, Ebbetorp * . . .	1849	27,472	6	1,529	5.6	246	662	43.3	—	575	79	4	—
Södra Möre domsagas västra valkrets	August Wilhelm Andersson, landtbrukare, Resebo	1865	20,177	13	1,658	8.2	159	982	59.2	—	468	254	3	—
Södra Möre domsagas östra valkrets	Klas Alfred Malmberg, godsägare, Kranklösa	1865	20,106	13	1,465	7.3	167	602	41.1	—	336	215	3	—
Ölands domsaga	Anders Adolf Johansson, landtbrukare, Mölls-torp *	1848	27,509	6	2,469	9.0	122	738	29.9	—	428	164	13	—
Kalmar stad	John Jeansson, vice konsul, grosshandlare * . . .	1865	14,546	11	1,837	12.6	495	355	19.3	—	338	4	—	—
Oskarshamn, Vimmerby och Borgholms städer	Nils Peter Bertrand Lindgren, borgmästare, Oskarshamn *	1841	11,566	9	1,355	11.7	140	695	51.3	—	329	324	—	3)
Västerviks stad	Axel Olof Rune, borgmästare *	1866	9,299	6	889	9.6	297	345	38.8	—	335	2	2	—
Gottlands län.														
Gottlands södra domsaga	Mathias Emanuel Svallingson, kronolänsman, Bönders gård *	1852	22,451	5	2,734	12.2	114	364	13.3	—	275	46	2	—
Gottlands norra domsaga	Karl Laurentius Johan Larsson, landtbrukare, Bondarfe *	1854	21,929	5	2,423	11.0	177	505	20.8	—	378	109	5	—
Visby stad	Knut Henning Gezelius von Schéele, biskop **	1838	9,465	12	899	9.5	350	151	16.8	—	146	3	1	—
Blekinge län.														
Listers domsaga	John Jönsson, landtbrukare, Boa	1862	25,166	6	1,493	5.9	215	1,143	76.6	—	636	487	13	—
Bräkne domsaga	Bernt Otto Ivar Santesson, ingenjör, godsägare, Janneberg	1858	24,582	6	1,412	5.7	241	794	56.2	—	608	182	3	—
Östra härads domsaga	Per August Larsson, landtbrukare, Säby * . . .	1856	24,973	6	1,105	4.4	698	379	34.3	—	206	171	2	—
Medelstads domsaga	Axel Edvard Lindvall, landtbrukare, Nätraby *	1852	33,481	6	1,778	5.3	458	865	48.7	—	508	351	3	—
Karlskrona stad	Ulrik Leander, fängelsedirektör	1858	26,293	9)	4,223	16.1	342	2,625	62.2	—	1,422	1,201	1	9)
Ronneby, Karlshamn och Sölvesborgs städer	Svante Frithiof Edvard Söderbergh, borgmästare, Karlshamn *	1864	13,310	6	1,715	12.9	238	1,001	58.4	—	754	243	—	—

32 Tab. 4 (forts.). ALLMÄNNA VALEN TILL ANDRA KAMMAREN FÖR RIKSDAGSPERIODEN 1909—1911.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
Län och valkrets. ¹⁾	Den valdes namn och ämbete eller yrke samt boningsort, då valkretsen omfattar mer än en kommun.	Den valdes födelseår.	Folk-mängd d. 31 dec. 1907.	Valdagar i september 1908.	Valberättigade.		Eljest valberättigade, men för ögnade kommunaltkyrkyliker hufvudsakligen.	I valet deltagande.			Rösttotal.		Kasserade valsedlar.	Öfverklagade val.
					Antal.	% af folk-mängden.		Vid omedelbara eller eljestval.	% af valberättigade (kol. 6).	Elektorer (vid medelbara val).	För den valde.	För närmaste man.		
Kristianstads län.														
Ingelstads och Järrestads domsaga	Eshjörn Persson, hemmansägare, Borrbj * . .	1849	33,703	6	3,637	10.8	235	1,730	47.6	—	1,062	653	10	—
Villands härad	Nils Larsson, hemmansägare, Klagstorp * . .	1870	24,248	6	1,994	8.2	86	1,400	70.2	—	908	462	29	—
Östra Göinge härad	John Erlansson, landtbrukare, Främlinge * . .	1863	26,391	6	1,906	7.2	128	1,439	75.5	—	752	679	1	5)
Gärds och Albo domsaga	Grefve Raoul Gustaf Hamilton, godsägare, Ovesholm ¹	1855	33,377	6	2,679	8.0	265	1,524	56.9	—	1,146	368	6	—
Västra Göinge domsaga	Per Nilsson Bosson, landtbrukare, Vanneberga* . .	1853	34,298	12	3,001	8.7	394	1,680	56.0	—	1,207	461	5	—
Norra Åsbo domsaga	Per Nilsson, hemmansägare, Bonarp *	1865	25,948	12	2,514	9.7	334	1,595	63.4	—	920	500	5	—
Södra Åsbo och Bjäre domsaga	Nils Åkesson, landtbrukare, Rebberga kungsgård	1864	27,234	6	3,071	11.3	229	2,075	67.6	—	1,338	722	5	—
Kristianstads stad	Bror August Petron, assessor *	1870	11,158	5	1,391	12.5	344	987	71.0	—	617	369	—	—
Malmöhus län.														
Oxie härad	Nils Edvard Lindberg, målare, Sofielund * . .	1868	32,768	29	3,944	12.0	701	2,987	75.7	—	1,735	1,244	8	—
Skytts härad	Jöns Pålsson, landtbrukare, Anderslöf	1870	13,776	13	1,547	11.2	79	1,132	73.2	—	576	554	—	—
Färs domsaga	Nils Nilsson, hemmansägare, Skärhus *	1841	23,519	6	2,667	11.3	66	750	28.1	—	544	150	13	—
Frosta domsaga	Nils Jönsson, hemmansägare, Kvarnberga * . .	1855	24,046	18	2,625	10.9	94	1,439	54.8	—	729	692	15	—
Rönnebergs och Harjagers härad	Jöns Jönsson, landtbrukare, Slätåker	1867	31,042	6	3,597	11.6	527	2,390	66.4	—	1,428	954	6	—
Onsjö härad	Jöns Peter Jespersen, landtbrukare, Dorisborg* .	1861	15,625	15	1,546	9.9	21	1,226	79.3	—	727	497	—	—
Luggude domsagas norra valkrets	Olof Olsson, landtbrukare, Kullenbergstorp ¹⁰⁾ .	1859	26,739 ¹⁰⁾		3,478	13.0	20	2,747	79.0	—	1,277	875	4	—
Luggude domsagas södra valkrets	Lars Gustav Broomé, folkskollärare, Bärslöf * .	1853	27,831	21	3,214	11.5	217	2,343	72.9	—	1,562	774	4	—
Torna härad	Johan Jönsson, landtbrukare, Refvinge	1875	22,827	6	2,623	11.5	179	1,625	62.0	—	788	472	7	3)
Bara härad	Sven Linders, landtbrukare, Nefvitshög	1873	21,399	6	2,586	12.1	245	2,085	80.6	—	1,134	950	1	—
Vemmenhög, Ljunits och Herrestads domsaga	Hans Andersson, direktör, Skifvarp *	1848	35,634	14	3,453	9.7	250	2,407	69.7	—	1,191	876	9	5)
Malmö stad	Nils Persson, murare *	1865	79,817	12	8,789	11.0	7,111	7,558	86.0	—	4,526	—	6	—
	Anders Thylander, f. d. folkskollärare *	1846									4,525	—		
	Klas Wärner Rydén, folkskollärare *	1878									3,954	—		
	Nils August Nilsson, redaktör *	1867									3,947	3,610		
Lunds stad	Johan Carl Wilhelm Thyrén, professor ¹¹⁾ . .	1861	19,464 ¹¹⁾		2,481	12.7	735	1,819	73.3	—	995	816	5	—
Landskrona stad	Ola Hansson Waldén, folkskollärare	1869	15,569 ¹²⁾		2,398	15.4	739	1,400	58.4	—	796	599	4	12)
Hälsingborgs stad	Adolf Christian Johan Christiernson, redaktör*	1875	32,238	4	4,491	13.9	1,857	3,882	86.4	—	2,018	1,852	11	—
Ystads stad	Fredrik Wilhelm Thorsson, parkföreståndare* .	1865	10,675	17	1,710	16.0	316	1,507	88.1	—	1,001	502	2	—
Trelleborgs, Skanör med Falsterbo samt Simrishamn och Ängelholms städer ⁶⁾ .	Janne Tynell, postiljon, Trelleborg	1875	15,616	15	2,758	17.7	230	2,084	75.6	—	1,098	985	1	—
Hallands län.														
Högs härad	August Ifvarsson, hemmansägare, Renneslöf * .	1858	18,337	18	1,757	9.6	51	749	42.6	—	393	352	1	—
Halmstads och Tönnersjö härad	Johannes Bengtsson, landtbrukare, Bjärnalt . .	1844	21,363	18	2,261	7.7	205	1,417	62.7	—	1,002	408	4	—
Årstads och Faurås härad	Anders Henriksson, handlande, landtbr., Heberg	1869	26,950	5	2,360	8.8	84	678	28.7	—	478	188	10	—
Himle härad	Anders Olsson, landtbrukare, Tyllered *	1849	13,133	5	1,193	9.1	36	623	52.2	—	366	149	2	—
Hallands läns norra domsaga	Aron Christoffer Gunnarsson, landtbrukare, Ax-torp *	1855	25,468	6	1,808	7.1	434	519	28.7	—	448	70	—	—
Halmstads stad	Fredrik Elias Ahlfvengren, lektor	1862	17,879	25	1,921	10.7	785	1,239	64.5	—	740	497	—	—
Laholms, Falkenbergs, Varbergs och Kungsbackastäder	Johan Alfred Lundgren, musikdirektör, organist, Varberg *	1843	14,027	26	1,695	12.1	268	1,121	66.1	—	707	411	3	—

Tab. 4 (forts.). ALLMÄNNA VALEN TILL ANDRA KAMMAREN FÖR RIKSDAGSPERIODEN 1909—1911. 33

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
Län och valkrets. ¹⁾	Den valdes namn och ämbete eller yrke samt boningsort, då valkretsen omfattar mer än en kommun.	Den valdes födelseår.	Folk-mängd d. 31 dec. 1907.	Valdag i september 1908.	Valberättigade. Antal.	Valberättigade, men för egna kommunaltkyrkyldes hättande. % af folk-mängden.	Höjst valberättigade, men för egna kommunaltkyrkyldes hättande. % af valberättigade (kol. 6).	I valet deltagande. Vid omedelbara eller elektorval.	% af valberättigade (kol. 6).	Elektor (vid omedelbara val).	Röstetal. För den valde.	För närmaste man.	Kasserade valsedlar.	Överklagade val.
Göteborgs och Bohuslän.														
Askims samt Västra och Östra Hisings härad	Herman Andersson, landtbrukare, Grimbo *	1869	26,523 ¹³⁾		3,069	11.6	310	2,151	70.1	—	1,194	952	5	13)
Särfveds härad	John James Gibson, ingenjör, Jonsared	1858	23,818	6	1,755	7.4	926	1,079	61.5	—	593	479	7	—
Inlands domsaga	Cornelius Olsson, landtbrukare, Berg	1857	28,791	6	2,096	7.3	283	1,205	57.5	—	667	521	1	—
Orusts och Tjörns domsaga	Carl Ludvig Olausson, landtbrukare, Lilldal	1863	29,804	6	2,713	9.1	203	1,077	39.7	—	614	453	7	—
Norrvikens domsaga	Jakob Georg Henrik Gason Crafoord, kapten, Hällekind	1861	33,275	6	2,466	7.4	104	1,344	54.5	—	829	510	3	—
Lane och Stångenäs härad	Oscar Nathanael Olsson, landtbrukare, Broberg *	1856	18,728	6	1,094	5.8	189	513	46.9	—	376	132	5	—
Tunge, Sörbygdens och Sotenäs härad	Carl Herman Wallentin, handlande, Smögen *	1856	24,520	6	2,165	8.8	236	1,532	70.8	—	860	671	1	—
	Johan Ekman, konsul *	1854									11,685	—	—	—
	Karl Gustaf Karlsson, handlande *	1856									6,809	—	—	—
	Daniel Broström, skeppsredare *	1870									6,803	—	—	—
	Hjalmar Wijk, handlande *	1877									6,775	—	—	—
Göteborgs stad	Karl Johan Magnus Larsson, t. f. yrkesinspektör *	1857	160,523	18	16,288	10.1	12,828	11,739	72.1	—	6,740	—	13	—
	Frans Oskar Berg, kamrerare *	1857									6,739	—	—	—
	Erik Petter Waldemar Röing, handlande *	1866									6,720	—	—	—
	Emil Kristensson, folkskollärare	1879									6,351	—	—	—
	Anders Christenson Lindblad, redaktör *	1866									6,330	5,183	—	—
Uddevalla stad	Gustaf Sixten Neiglick, borgmästare *	1862	11,803	6	1,469	12.4	586	548	37.3	—	398	149	—	—
Älfsborgs län.														
Marks härad	Hjalmar Simeon Hallin, disponent, Svaneholm *	1859	33,992	6	1,808	5.3	236	590	32.6	—	393	178	8	—
Vedens och Bollebygd härad	Gustaf Odqvist, godsägare, Påtorp *	1847	15,476	6	1,070	6.9	123	436	40.7	—	392	43	—	—
Flundre, Väne och Björke domsaga	Gustaf Alfred Strömberg, järnarbetare, Trollhättan	1880	33,454	6	3,035	9.1	213	2,084	68.7	—	1,084	993	7	—
Kinds och Redvägs domsaga	Sixten Oskar Nylander, ingenjör, Axelfors *	1853	38,838	6	3,009	7.7	195	1,254	41.7	—	1,000	246	4	—
Vätile, Ale och Kullings domsaga	Herman Carlson, handlande, Herrljunga	1870	37,821	5	3,261	8.6	228	1,743	53.4	—	925	812	4	—
Ås och Gäsene domsaga	Otto Herman Svensson, landtbrukare, Salång *	1857	19,928	10	1,905	9.6	30	1,074	56.4	—	707	362	2	—
Nordals, Sundals och Valbo domsaga	Bengt Dahlgren, landtbrukare, Assarebyn *	1836	34,310	5	2,956	8.6	84	1,091	36.9	—	733	356	—	—
Tössbo och Vedbo domsaga	Johan Magnus Johansson, handlande, hemmansägare, Mellbyn *	1843	31,253	6	2,464	7.9	251	1,240	50.3	—	807	419	13	—
Vänersborgs, Alingsås och Ulricehamns städer	Gottfried Thavenius, apotekare, Ulricehamn *	1846	13,470	18	1,568	11.6	236	1,091	69.6	—	663	424	3	—
Borås stad	Axel Fredrik Vennersten, direktör, fabriksidkare *	1863	20,373	8	1,816	8.9	433	1,234	68.0	—	857	376	1	—
Strömstads, Lysekils, Marstrands, Kungälf och Åmåls städer ⁶⁾	Assar Emanuel Åkerman, häradshövding, Strömstad	1860	14,034	5	1,462	10.4	400	1,000	68.4	—	510	487	3	*)
Skaraborgs län.														
Åse, Viste, Barne och Laske domsaga	Anders Magnusson, landtbrukare, Salstad *	1842	34,627	6	3,219	9.3	17	1,583	49.2	—	1,067	447	12	—
Kinnefjärdings, Kinne och Kållands domsaga	Anders Gustaf Månsson, landtbrukare, Fusa-gården *	1865	31,024	13	2,321	7.5	46	1,045	45.0	—	727	303	6	—
Skånings, Vilske och Valle domsaga	Sven Johan Larsson, hemmansägare, Gällstad *	1862	26,639	6	2,208	8.3	38	1,130	51.2	—	627	500	2	—
Gudhems och Kållands domsaga	Lars Johan Jansson, hemmansägare, Djursätra *	1840	28,558	29	2,089	7.3	210	796	38.1	—	643	137	6	—
Vartofta och Frökinds domsaga	Carl Persson, landtbrukare, Stallarhult *	1844	35,345	6	2,797	7.9	198	878	31.4	—	684	107	5	—

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
Län och valkrets. ¹⁾	Den valdes namn och ämbete eller yrke samt boningsort, då valkretsen omfattar mer än en kommun.	Den valdes födelseår.	Folk-mängd d. 31 dec. 1907.	Valdag i september 1908.	Valberättigade.	Ejst valberättigade, men för egna kommunalvalberättigade.	I valet deltagande.	Röstetal.	Kasserade valsedlar.	Överklagade val.				
					Antal.	% af folk-mängden.	Vid omval eller valberättigade (kol. 6).	Elektorer (vid medelbara val.)	För den valde.	För närmaste man.				
Norra Vadsbo domsaga . . .	Sten Nordström, landtbrukare, Höglunda *	1840	25,222	6	2,075	8.2	326	735	35.4	—	535	187	3	—
Södra Vadsbo domsaga . . .	August Johanson, hemmansägare, Mossebo *	1839	29,062	6	2,123	7.3	278	862	40.6	—	514	336	4	—
Maricetads, Sköfde och Falköpings städer	Oscar Fredrik Bogren, redaktör, Falköping . .	1851	14,798	4	1,659	11.2	198	1,199	72.3	—	607	589	2	—
Lidköpings, Skara och Hjo städer	Georg Adolf Edvin Kronlund, häradsbörjning, Skara ***	1860	13,939	8	1,448	10.4	254	1,194	82.5	—	661	533	—	—
Värmlands län.														
Östersysslets domsaga . . .	Carl Peter Jansson, banmästare, hemmansägare, Edsbacken *	1858	38,460	5	2,909	7.6	259	1,463	50.3	—	987	452	24	—
Mellansysslets domsaga . . .	Nils Andersson Berg, gjutmästare, Munkfors . .	1861	38,857	13	3,783	9.7	487	2,755	72.8	—	1,066	972	—	—
Södersysslets domsaga . . .	Johan Peter Igel, predikant, hemmansägare, Getebol	1855	27,233	6	2,204	8.1	511	1,261	57.2	—	721	536	2	*)
Nordmarks domsaga	Per Fredrik Canell, bruksägare, Koppum *	1846	20,178	19	2,099	10.4	162	1,564	74.5	—	838	726	—	—
Fryksdals domsaga	Claës Johan Berggren, folkskollärare, Östmark *	1853	34,357	5	2,752	8.0	147	856	31.1	—	478	373	5	—
Jösse domsaga	Per Andersson, fabriksidkare, Arvika	1861	32,346	6	2,927	9.0	325	2,004	68.5	—	1,055	937	11	—
Älfdals och Nyeda domsaga .	Gustaf Jansson, hemmansägare, Krakerud *	1839	36,327	14	2,384	6.6	65	1,536	64.4	—	779	439	5	—
Karlstads stad	Per Axel Victor Schotte, förutv. statsråd, landssekreterare *	1860	16,077	19	2,238	13.9	442	1,450	64.8	—	899	551	—	—
Kristinehamns och Filipstads städer	Karl Otto, redaktör, Kristinehamn *	1856	12,389	4	1,809	14.6	203	1,319	72.9	—	586	370	1	—
Örebro län.														
Kumla och Sundbo härad . .	Ivan Erik Gustaf Svensson, bruksäg., Skyllberg *	1858	28,731	6	2,749	9.6	202	2,321	84.4	—	1,203	1,114	3	—
Grimstens, Hardemo och Edsbergs härad	Olof Gustaf Erikson, landtbrukare, Öfre Odensvi *	1844	23,762	6	1,881	7.9	124	1,199	63.7	—	759	433	6	—
Glanshammars och Örebro härad	Anders Petter Gustafsson, landtbrukare, Sjögesta *	1852	21,640	6	1,653	7.6	104	935	56.6	—	538	391	5	—
Åsers och Sköllersta härad .	Folke Andersson, hemmansägare, Helgesta *	1829	21,141	6	1,460	6.9	25	737	50.5	—	432	299	2	—
Lindes domsaga	Lars Eriksson, hemmansägare, Bäck *	1855	34,976	20	3,416	9.8	514	2,311	67.7	—	1,391	917	3	—
Nora domsaga	Johan Gustaf Forsberg, bergsman, Stolpetorp *	1844	37,464	6	3,474	9.3	426	2,700	77.7	—	1,707	985	6	—
Örebro stad	Erik Agabus Nilson, grosshandlare *	1862	28,078	16	2,848	10.1	1,223	1,922	67.5	—	1,123	572	3	—
Västmanlands län.														
Västmanlands södra domsaga	Johan Forssell, folkskollärare, Näslund **	1855	29,595	6	2,445	8.3	152	1,807	73.9	—	922	879	3	14)
Västmanlands västra domsaga	Adolf Fredrik Janson, hemmansägare, Bråten *	1860	27,159	6	2,253	8.3	128	1,681	74.6	—	1,053	624	3	—
Västmanlands norra domsaga	Gustaf Adolf Rundgren, järnarbete, Fagersta	1879	26,417	13	2,634	10.0	234	1,821	69.1	—	947	848	8	*)
Västmanlands östra domsaga	Johan Andersson, landtbrukare, Stjärte	1860	32,305	15	2,605	8.1	44	2,110	81.0	—	1,168	938	2	15)
Västerås stad	Viktor Larsson, tidningsman *	1869	16,624	26	3,023	18.2	296	2,066	68.3	—	1,313	752	—	—
Sala och Arboga städer . .	Evert Ludvig Camitz, disponent, förste stations-skrifvare, Sala *	1855	12,690	18	1,590	12.5	235	1,305	82.1	—	705	598	2	—
Kopparbergs län.														
Gagnefs och Rättviks tingslag	Ollas Anders Ericsson, hemmansägare, Ofvannmyra *	1858	22,253	20	2,336	10.7	14	1,203	50.4	—	793	407	1	—
Leksands tingslag	Daniel Persson, hemmansägare, Tällberg *	1850	18,880	20	2,534	13.4	27	629	24.8	—	623	2	2	—
Ofvann-Siljans domsaga . . .	Smeds Lars Olsson, hemmansägare, Älfdalsåsen *	1857	30,672	20	3,626	11.8	86	2,120	58.5	—	1,388	725	3	—
Hedemora domsaga	Back Per Ersson, hemmansägare, Hede *	1840	38,036	13	4,297	11.3	329	2,467	57.4	—	1,581	873	7	—
Falu domsagas norra tingslag	Samuel Söderberg, hemmansägare, Hobbörn *	1859	20,624	6	2,079	10.1	223	1,371	65.9	—	703	661	3	—
Falu domsagas södra tingslag	Anders Hansson, hemmansägare, Solberga *	1839	25,155	6	3,628	14.4	367	2,221	61.2	—	1,240	975	5	—
Västerbergslags domsaga . .	Johan Bernhard Eriksson, järnarbete, Grängsberg *	1878	31,263	6	3,134	10.0	612	1,822	58.1	—	1,368	443	5	—
Näs och Malungs domsaga .	Johan Ström, hemmansägare, Transtrand *	1848	27,336	20	2,426	8.9	196	539	22.2	—	501	7	7	—
Falu, Hedemora och Sätters städer	Gustaf Nils Theodor af Callerholm, häradsbörjning, Hedemora *	1852	14,377	19	1,563	10.9	620	827	52.9	—	606	218	3	—

Tab. 4 (forts.). ALLMÄNNA VALEN TILL ANDRA KAMMAREN FÖR RIKSDAGSPERIODEN 1909—1911. 35

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
Län och valkrets. ¹⁾	Den valdes namn och ämbete eller yrke samt boningsort, då valkretsen omfattar mer än en kommun.	Den valdes födelseår.	Folk-mängd d. 31 dec. 1907.	Valdag i september 1908.	Valberättigade. Antal.	% af folk-mängden.	Eljest valberättigade, men för opredade kommunaltskyddshärförande.	I valet deltagande. Vid omvalbara eller valkretsval.	% af valberättigade (kol. 6).	Elektor (vid medelbara val).	Röstetal. För den valde.	För närmaste man.	Kasernade valsedlar.	Öfverlagade val.
Gäffleborgs län.														
Gästriklands östra tingslag .	Erik Andersson Leksell, murare, Sandviken *	1854	38,218	6	4,224	11.1	539	3,172	75.1	—	1,892	1,271	9	—
Gästriklands västra tingslag .	Olof Olsson, Hemmansägare, See *	1862	30,180	6	3,268	10.8	382	2,173	66.5	—	1,623	541	8	—
Bollnäs domsaga	Jonas Jonsson, landtbrukare, Hå	1858	30,659	6	2,519	8.2	260	1,450	57.6	—	911	526	5	—
Sydöstra Hälsinglands domsaga	Magnus Sundström, folkskollärare, Östansjö *	1861	29,739	6	2,759	9.3	312	1,847	66.9	—	1,117	725	3	—
Norra Hälsinglands domsaga	Per Olsson, landtbrukare, Fläsbro **	1864	37,954	6	3,812	10.0	304	1,749	45.9	—	762	739	4	—
Västra Hälsinglands domsaga	Johan Ericsson, landtbrukare, Vallsta *	1852	34,134	6	2,367	6.9	414	1,178	49.8	—	884	278	2	—
Gäffe stad	Gustaf Sandström, v. häradshöfding, advokat	1865	31,367	4	3,606	11.5	1,349	2,622	72.7	—	1,869	1,852	769	10
	Karl Starbäck, lektor *	1863												
Söderhamns stad	Bernt Lidovig Wilson, fabriksidkare	1870	11,218	26	1,225	10.9	565	1,056	86.2	—	624	431	1	—
Västernorrlands län.														
Medelpads västra domsaga	Carl Gustaf Thor, inspektor, Nedansjö ***	1860	33,864	13	2,846	8.4	389	1,347	47.3	—	828	518	1	—
Njurunda, Indals och Ljustorps tingslag	Karl Robert Karlsson, glasbruksarbetare, Fjäl *	1869	22,400	6	1,769	7.9	336	1,141	64.5	—	638	502	1	—
Sköns tingslag	Svante Herman Kvarnzelius, bleckslagerimästare, Signelund *	1864	24,234	6	2,261	9.3	641	770	34.1	—	764	2	2	—
Ångermanlands södra domsaga	Johan Lindgren, garfverlägare, hemmansägare, Gallsätter **	1846	33,422	13	3,152	9.4	825	2,545	80.7	—	1,396	1,147	2	5)
Ångermanlands mellersta domsaga	Sixten Julius Mogren, folkskollärare, Ytterlännäs	1876	25,535	13	1,726	6.8	266	1,248	72.3	—	658	582	5	—
Ångermanlands västra domsaga	Per Erik Hedström, hemmansägare, Västby .	1861	24,177	13	1,157	4.8	55	819	70.8	—	436	380	1	—
Nätra och Nordingrå domsaga	Zakris Åslund, hemmansägare, Hämra . . .	1865	25,297	13	2,240	8.9	61	1,539	68.7	—	803	728	8	5)
Själevads och Arnäs domsaga	Carl Jonas Öberg, hemmansägare, Domsjö *	1859	26,962	21	2,456	9.1	384	1,611	65.6	—	860	745	6	—
Härnösands och Örnsköldsviks städer	Axel Julius Hagström, skolföreståndare, Härnösand *	1853	12,652	5	1,226	9.7	713	687	56.0	—	416	270	—	—
Sundsvalls stad	Johannes Helligren, bokhandlare *	1853	16,347	19	1,200	7.3	1,081	303	25.3	—	298	2	—	—
Jämtlands län.														
Jämtlands norra domsaga . .	Karl Karlsson, hemmansägare, Mo *	1867	30,288	6	2,271	7.5	108	1,486	65.4	—	802	677	2	—
Jämtlands västra domsaga . .	Johan Olofsson, hemmansägare, Digernäs **	1860	25,532	13	2,199	8.6	187	1,040	47.3	—	756	268	1	—
Jämtlands östra domsaga . .	Jöns Bromée, landtbrukare, Billsta *	1841	32,090	21	2,287	7.1	290	1,231	53.8	—	927	296	4	—
Härjedalens domsaga	Ingebrikt Bergman, landtbrukare, Tännäs . .	1864	18,696	6	1,229	6.6	39	671	54.6	—	297	120	247	—
Hudiksvalls och Östersunds städer ⁶⁾	Johan Widén, förutv. statråd, landshöfding, Östersund **	1856	13,488	19	1,615	12.0	417	979	60.6	—	719	259	1	—
Västerbottens län.														
Nordmalings och Bjurholms samt Degerfors tingslag . .	Adolf Wiklund, landtbrukare, Brattfors * . . .	1859	22,235	27	1,975	8.9	143	1,328	67.2	—	815	509	4	—
Umeå tingslag	Johan Rehn, landtbrukare, Hissjö	1865	26,777	27	2,839	10.6	330	1,513	53.3	—	795	717	1	5)
Västerbottens västra domsaga	Erik Florentin Hellberg, provinsialläk., Lycksele	1856	33,691	27	1,863	5.5	594	730	39.2	—	294	134	300	—
Skellefteå tingslag	Per Zimdahl, organist, Skellefteå *	1836	34,994	6	3,286	9.4	117	1,583	48.2	—	969	602	11	—
Norsjö och Malå tingslag . .	Frans Oskar Mörtzell, hemmansägare, Mörttjärn	1861	8,208 ¹⁶⁾		616	7.5	31	484	78.6	—	276	208	—	16)
Västerbottens mellersta domsaga	Olof Jonsson, Hemmansägare, Gumboda . . .	1858	23,302	27	2,472	10.6	47	1,373	55.5	—	676	483	7	—
Umeå, Skellefteå och Piteå städer ⁶⁾	Göran Albin Ahlstrand, borgmästare, Umeå *	1860	9,611	6	1,114	11.6	302	427	38.3	—	408	11	1	—
Norrbottnens län.														
Piteå domsaga	Fredrik Anshelm Bäckström, hemmansägare, Håkansön	1866	33,739	6	2,206	6.5	659	1,298	58.8	—	727	406	3	—
Luleå domsaga	Adolf Linus Lundström, hemmansägare, Långnäs *	1870	32,809	6	2,536	7.7	920	1,275	50.3	—	642	630	3	5)
Kalix domsaga	Johan Arvid Björk, hemmansägare, Jämtön ¹⁷⁾	1863	28,295 ¹⁷⁾		2,231	7.9	244	1,296	58.1	—	581	572	8	17)

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
Län och valkrets. ¹⁾	Den valdes namn och ämbete eller yrke samt boningsort, då valkretsen omfattar mer än en kommun.	Den valdes fodelseår.	Folkmängd d. 31 dec. 1907.	Valdag i september 1908.	Valberättigade. Antal.	% af folkmängden.	Eljest valberättigade, men för öppnada kommunalskolor haftande.	I valet deltagande. Vid omedelbara eller eljestval.	% af valberättigade (kol. 6).	Elektorer (vid medelbara val).	Röstetal. För den valde.	För närmaste man.	Kasserade valsedlar.	Öfverklagade val.
Torneå domsaga	Magnus Ström, kronolänsman, Öfver-Torneå .	1855	19,812	6	1,271	6.4	178	354	27.9	—	186	114	1	5)
Gällivare domsaga	Lars Johan Carlsson, vaktmästare, Malmberget* .	1863	25,731	6	2,118	8.2	2,225	1,004	47.4	—	842	154	5	—
Luleå och Haparanda städer	Fredrik Berglund, lokomotivmästare, Linköping* .	1858	10,653	6	1,075	10.1	499	468	43.5	—	313	151	4	—
Hela riket: 197 valkretsar:	230 riksdagsmän	—	5,377,713	—	503,128	9.4	119,570	308,412	61.8	35	—	—	1,870	—
Däraf:														
vid omedelbara val 196	229	—	5,352,286	—	501,140	9.4	119,460	308,202	61.5	—	—	—	1,870	—
vid medelbara val 1	1	—	25,427	—	1,988	7.8	110	210	10.6	35	—	—	—	—
Landsbygden: 150	150	—	4,072,782	—	346,936	8.5	39,804	199,145	57.4	35	—	—	1,740	—
Däraf:														
vid omedelbara val 149	149	—	4,047,355	—	344,948	8.5	39,694	198,935	57.7	—	—	—	1,740	—
vid medelbara val 1	1	—	25,427	—	1,988	7.8	110	210	10.6	35	—	—	—	—
Städerna:														
(omedelbara val) 47	80	—	1,304,931	—	156,192	12.0	79,766	100,267	70.0	—	—	—	130	—

Anmärkningar.

¹⁾ Angående dels vissa domsagors indelning i valkretsar för riksdagsmannaval, dels och det antal riksdagsmän i Andra kammaren, som vissa städer äga utse, samt öfriga städernas indelning i valkretsar för nämnda val äro föreskrifter meddelade i Kungl. kungörelsen den 22 juni 1906 (Sv. Förf.-saml. nr 56 s. 5.).

²⁾ Genom Stockholms magistrats kungörelse den 26 oktober 1906 har staden, jämlikt Kungl. Maj:ts nådiga skrivelser den 8 november 1889 (Bih. till Sv. Förf.-saml. nr 79 s. 5.) och den 9 juli 1896 (Bih. till Sv. Förf.-saml. nr 64 s. 5.), för val af ledamöter i Riksdagens Andra kammare delats i fem valkretsar på följande sätt: 1) Katarina församling jämte 15:e roten af Maria församling; 2) Nikolai, Klara, Jakobs och Johannes församlingar; 3) Adolf Fredriks, Gustaf Vasa och Mattei församlingar; 4) Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars församlingar; samt 5) Kungsholms församling jämte 16:e och 19:e rotarna af Maria församling. Enligt magistrats kungörelse den 16 juli 1908 skola fem riksdagsmän utses af den första valkretsen och fyra af en hvar af de öfriga.

³⁾ Valet öfverklagades, men fastställdes af såväl Kungl. Maj:ts Befallningshafvande som Kungl. Maj:t.

⁴⁾ Valet ägde rum den 20 december 1908, sedan ett den 13 september s. å. förrättadt val, i hvilket af 1,891 valberättigade 1,180 deltog och hvarvid till riksdagsman utsågs den nuvarande representanten med 618 röster, närmaste man erhöill 559 röster och 2 valsedlar kasserades, blifvit upphäfdt af såväl Kungl. Maj:ts Befallningshafvande som Kungl. Maj:t.

⁵⁾ Valet öfverklagades, men fastställdes af Kungl. Maj:ts Befallningshafvande, hvars utslag vann laga kraft.

⁶⁾ Enär vissa stadsvalkretsar utgöras af städer tillhörande mer än ett län, äro städerna Grenna, Eksjö, Simrishamn, Ängelholm, Kungälv, Marstrand, Lysekil, Strömstad, Åsersund, Nora, Lindesberg, Köping, Hudiksvall och Piteå här upptagna under annat län än de rätteligen tillhöra. I följd häraf äro i tabellen icke några länssummor utförda.

⁷⁾ Valet öfverklagades i två inlagor, men besvären blefvo icke af Kungl. Maj:ts Befallningshafvande till pröfning upptagna, enär i det ena fallet besvären för sent inkommit och i det andra insändts med allmänna posten.

⁸⁾ Antalet valda elektorer uppgick till 36, eller till en mer än i riksdagsmannavalet deltagande elektorer.

⁹⁾ Valet förrättades den 9 december 1908, sedan ett den 26 september s. å. förrättadt val, i hvilket af 3,881 valberättigade deltog 1,943 och hvarvid den nuvarande representanten utsågs med 1,049 röster, närmaste man erhöill 890 röster och 4 valsedlar kasserades, efter anförda besvär blifvit upphäfdt af såväl Kungl. Maj:ts Befallningshafvande som Kungl. Maj:t.

¹⁰⁾ Valet ägde rum den 24 januari 1909, sedan den förut vid val den 6 september 1908 utsedde representanten landbrukaren Otto Persson i Plöninge den 29 december sistnämnda år afidit. I septembervalet deltog af 3,110 valberätti-

gade 2,179 och utgjorde antalet röster, som tillföll O. Persson, 1,340; hans närmaste man erhöill 829 röster och 5 valsedlar kasserades.

¹¹⁾ Valet ägde rum den 21 november 1908, sedan den förut vid val den 26 september s. å. utsedde representanten vice häradshöfding Jakob Larsson afsagt sig uppdraget. I septembervalet deltog af 3,220 valberättigade 1,438 och utgjorde antalet röster, som tillföll vice häradshöfding J. Larsson, 854; hans närmaste man erhöill 538 röster och 1 valsedel kasserades.

¹²⁾ Valet ägde rum den 29 december 1908, sedan ett den 19 september s. å. förrättadt val, i hvilket af 2,232 valberättigade 1,317 deltog och hvarvid den nuvarande representanten utsågs med 803 röster samt hans närmaste man erhöill 510 röster, efter anförda besvär blifvit upphäfdt af såväl Kungl. Maj:ts Befallningshafvande som Kungl. Maj:t.

¹³⁾ Valet ägde rum den 22 november 1908, sedan ett den 6 september s. å. förrättadt val, i hvilket af 3,078 valberättigade deltog 1,460 och den nuvarande representanten utsågs med 731 röster, hans närmaste man erhöill 724 röster och 5 valsedlar kasserades, efter anförda besvär blifvit upphäfdt af Kungl. Maj:ts Befallningshafvande, hvars utslag vann laga kraft.

¹⁴⁾ Valet öfverklagades, upphäfdes af Kungl. Maj:ts Befallningshafvande, men fastställdes af Kungl. Maj:t.

¹⁵⁾ Valet ägde rum den 6 december 1908, sedan ett den 13 september s. å. förrättadt val, i hvilket af 2,501 valberättigade 1,661 deltog och hvarvid den nuvarande representanten utsågs med 831 röster, närmaste man erhöill 825 röster och 4 valsedlar kasserades, efter anförda besvär blifvit upphäfdt af Kungl. Maj:ts Befallningshafvande, hvars utslag vann laga kraft.

¹⁶⁾ Valet ägde rum den 13 december 1908, sedan ett den 6 september s. å. förrättadt val, i hvilket af 626 valberättigade 362 deltog och hvarvid den nuvarande representanten utsågs med 181 röster, hans närmaste man erhöill 178 röster och 3 valsedlar kasserades, blifvit efter anförda besvär upphäfdt af Kungl. Maj:ts Befallningshafvande, hvars utslag vann laga kraft.

¹⁷⁾ Valet ägde rum den 27 december 1908, sedan ett den 13 september s. å. förrättadt val, i hvilket af 2,061 valberättigade deltog 1,013 och hvarvid handlanden Carl Riström i Råneå utsågs med 377 röster, hans närmaste man, hemmansägaren Johan Arvid Björk, erhöill 375 röster och 2 valsedlar kasserades, efter anförda besvär blifvit upphäfdt af såväl Kungl. Maj:ts Befallningshafvande som af Kungl. Maj:t. Det nya valet blef jämväl, sedan det öfverklagats, af både den förre och den senare af dessa båda besvärsmyndigheter upphäfdt och nytt val förrättades den 12 april 1909, i hvilket af 2,035 valberättigade 1,361 deltog och hvarvid förenämnde C. Riström utsågs med 702 röster och 656 röster tillföll likaledes förbenämde J. A. Björk, hvilken vid det andra valet i ordningen erhöill det högsta antalet röster och, intill det samma upphäfdes, företrädde valkretsen i Andra kammaren. Öfver det senast hållna valet hafva inga besvär ingått, hvaran det vunnit laga kraft.

Tab. 5.

VALBERÄTTIGADE OCH I ALLMÄNNA VALEN TILL ANDRA KAMMAREN FÖR RIKSDAGSPERIODEN
1909—1911 DELTAGANDE I DE SÄRSKILDA STÄDERNA.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Städer, ordnade valkretsvis.	Folk- mängd d. 31 dec. 1907.	Valberätti- gade.		Eljest valberättigade, men för öppna kommun- valutskyder häftande.	I valen del- tagande.	% af val- berätti- gade (kol. 3).	Städer, ordnade valkretsvis.	Folk- mängd d. 31 dec. 1907.	Valberätti- gade.		Eljest valberättigade, men för öppna kommun- valutskyder häftande.	I valen del- tagande.	% af val- berätti- gade (kol. 3).
		Antal.	% af folk- mäng- den.		Antal.				Antal.	% af folk- mäng- den.		Antal.	
Stockholm	337,460	40,792	12.1	37,216	29,087	71.3	Simrishamn (Kristianstads län) . .	2,124	313	14.7	5	240	76.7
Södertälje (Stockholms län) . . .	9,932	1,461	14.7	386	951	65.1	Ängelholm (d:o) . . .	3,790	693	18.3	34	503	72.6
Vaxholm (Stockholms län) . . .	2,281	290	12.7	67	144	49.7	Halmstad (Hallands län)	17,879	1,921	10.7	785	1,239	64.5
Norrköping (d:o)	3,927	526	13.4	70	324	61.6	Laholm (Hallands län)	1,831	270	14.7	—	150	55.6
Östhammar (d:o)	817	102	12.5	2	87	85.3	Falkenberg (d:o)	4,206	547	13.0	134	360	65.8
Öregrund (d:o)	1,141	178	15.6	11	63	35.4	Varberg (d:o)	6,973	756	10.8	123	526	69.6
Sigtuna (d:o)	646	69	10.7	12	49	71.0	Kungsbacka (d:o)	1,017	122	12.0	11	85	69.7
Uppsala (Uppsala län)	24,635	2,833	11.5	682	2,158	76.2	Göteborg (Göteborgs o. Bohus län) .	160,523	16,288	10.1	12,828	11,739	72.1
Köping (Västmanlands län)	4,646	744	16.0	96	551	74.1	Uddevalla (Göteborgs o. Bohus län)	11,803	1,469	12.4	586	548	37.3
Nora (Örebro län)	1,966	257	13.1	21	181	70.4	Vänersborg (Älfsborgs län)	7,189	809	11.3	167	528	65.3
Liadesberg (d:o)	2,641	370	14.0	28	270	73.0	Alingsås (d:o)	4,430	549	12.4	43	423	77.0
Enköping (Uppsala län)	4,959	617	12.4	44	462	74.9	Ulricehamn (d:o)	1,851	210	11.3	26	140	66.7
Nyköping (Södermanlands län) . .	8,811	1,392	15.8	149	1,116	80.2	Borås (Älfsborgs län)	20,373	1,816	8.9	433	1,234	68.0
Torshälla (d:o)	1,955	266	13.6	52	225	84.6	Strömstad (Göteborgs o. Bohus län)	2,980	301	10.1	36	203	67.4
Strängnäs (d:o)	2,644	316	12.0	7	248	78.5	Lysekil (d:o)	3,989	378	9.5	184	308	81.5
Mariefred (d:o)	1,257	179	14.2	33	126	70.4	Marstrand (d:o)	1,622	185	11.4	15	107	57.8
Trosa (d:o)	832	145	17.4	5	110	75.9	Kungälv (d:o)	1,406	139	9.9	22	82	59.0
Eskilstuna (Södermanlands län) . .	27,444	4,834	17.6	557	3,529	73.0	Ämål (Älfsborgs län)	4,037	459	11.4	143	300	65.4
Linköping (Östergötlands län) . .	17,224	1,783	10.4	411	1,367	76.7	Mariestad (Skaraborgs län)	4,247	484	11.4	31	299	61.8
Norrköping (Östergötlands län) . .	45,203	5,473	12.1	1,872	4,393	80.3	Sköfde (d:o)	6,245	658	10.5	104	537	81.6
Grenna (Jönköpings län)	1,175	124	10.6	6	96	77.4	Falköping (d:o)	4,306	517	12.0	63	363	70.2
Söderköping (Östergötlands län) . .	2,093	191	9.1	32	148	77.5	Lidköping (Skaraborgs län)	6,604	673	10.2	140	547	81.3
Vadstena (d:o)	2,389	265	11.1	32	233	87.9	Skara (d:o)	5,269	524	9.9	104	445	84.9
Skeninge (d:o)	1,320	135	10.2	43	101	74.8	Hjo (d:o)	2,066	251	12.1	10	202	80.5
Motala (d:o)	2,958	309	10.4	64	228	73.8	Karlstad (Värmlands län)	16,077	2,238	13.9	442	1,450	64.8
Askersund (Örebro län)	2,008	233	11.6	37	119	51.1	Kristinehamn (Värmlands län) . . .	8,344	1,264	15.1	136	890	70.4
Jönköping (Jönköpings län)	24,174	2,533	10.5	647	1,685	66.5	Filipstad (d:o)	4,045	545	13.5	67	429	78.7
Växjö (Kronobergs län)	8,039	824	10.3	35	604	73.3	Örebro (Örebro län)	28,078	2,848	10.1	1,223	1,922	67.5
Eksjö (Jönköpings län)	4,921	557	11.3	22	407	73.1	Västerås (Västmanlands län)	16,624	3,023	18.2	296	2,066	68.3
Kalmar (Kalmar län)	14,546	1,837	12.6	495	355	19.3	Sala (Västmanlands län)	7,530	950	12.6	137	742	78.1
Oskarshamn (Kalmar län)	7,825	922	11.8	104	518	56.2	Arboga (d:o)	5,160	640	12.4	98	563	88.0
Vimmerby (d:o)	2,600	278	10.7	—	90	32.4	Falun (Kopparbergs län)	10,916	1,108	10.2	582	624	56.3
Borgholm (d:o)	1,141	155	13.6	36	87	56.1	Hedemora (d:o)	1,000	337	33.7	33	116	34.4
Västervik (Kalmar län)	9,299	889	9.6	297	345	38.8	Säter (d:o)	2,461	118	4.8	5	87	73.7
Visby (Gottlands län)	9,465	899	9.5	350	151	16.8	Gälle (Gästrikholms län)	31,367	3,606	11.5	1,349	2,622	72.7
Karlskrona (Blekinge län)	26,293	4,223	16.1	342	2,625	62.2	Söderhamn (Gästrikholms län) . . .	11,218	1,225	10.9	565	1,056	86.2
Ronneby (Blekinge län)	3,394	485	14.3	63	247	50.9	Härnösand (Västernorrlands län)	9,302	870	9.4	633	422	48.5
Karlshamn (d:o)	7,244	888	12.3	124	585	65.9	Örnsköldsvik (d:o)	3,350	356	10.6	80	265	74.4
Sölvesborg (d:o)	2,672	342	12.8	51	169	49.4	Sundsvall (Västernorrlands län) . .	16,347	1,200	7.3	1,081	303	25.3
Kristianstad (Kristianstads län) . .	11,158	1,391	12.5	344	987	71.0	Hudiksvall (Gästrikholms län) . . .	5,871	598	10.2	233	366	61.2
Malmö (Malmöhus län)	79,817	8,789	11.0	7,111	7,558	86.0	Östersund (Jämtlands län)	7,617	1,017	13.4	184	613	60.3
Lund (Malmöhus län)	19,464	2,481	12.7	735	1,819	73.3	Umeå (Västernorrlands län)	5,410	696	12.9	200	331	47.6
Landskrona (Malmöhus län)	15,569	2,398	15.4	739	1,400	58.4	Skellefteå (d:o)	1,388	175	12.6	7	38	21.7
Hälsingborg (Malmöhus län)	32,238	4,491	13.9	1,857	3,882	86.4	Piteå (Norrbottens län)	2,813	243	8.6	95	58	23.9
Ystad (Malmöhus län)	10,675	1,710	16.0	316	1,507	88.1	Luleå (Norrbottens län)	9,294	930	10.0	470	397	42.7
Trelleborg (Malmöhus län)	8,776	1,567	17.9	177	1,221	77.9	Haparanda (d:o)	1,359	145	10.7	29	71	49.0
Skanör med Falsterbo (d:o)	926	185	20.0	14	120	64.9	Samtliga städer	1,304,931	156,192	12.0	79,766	109,267	70.0

